**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ**
**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**ЗАТВЕРДЖЕНО**
рішенням приймальної комісії Національної академії внутрішніх справ
від 21 травня 2026 року, протокол № 5

Голова приймальної комісії
генерал поліції третього рангу

_____ **Руслан СЕРБИН**

# ПРОГРАМА
# ФАХОВОГО ІСПИТУ
**для вступу на навчання для здобуття ступеня вищої освіти магістра за спеціальністю К9 «Правоохоронна діяльність»**

Розглянуто та ухвалено на засіданні науково-методичної ради Національної академії внутрішніх справ (протокол № 5 від 19.05.2026)

**Київ – 2026**

## ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Білет з фахового іспиту включатиме три питання. Перше питання білету (перший компонент) стосуватиметься іноземної мови (англійської, німецької або французької). Друге питання білету (другий компонент) стосуватиметься адміністративного права України, кримінального права України, кримінального процесуального права України.

## ЗМІСТ ПРОГРАМИ ФАХОВОГО ІСПИТУ

## І. ІНОЗЕМНА МОВА

Вступне випробування з іноземної мови (англійська, німецька, французька) має на меті визначення рівня підготовки вступників у галузі іноземних мов. Для успішного складання іспиту вступнику треба продемонструвати практичні навички володіння іноземною мовою.

У Програмі визначено мету й завдання вступного випробування з іноземної мови на навчання для здобуття ступеня вищої освіти магістра в Національній академії внутрішніх справ. Програма окреслює обсяг знань і вмінь з іноземної мови за програмою підготовки бакалавра.

Програму розроблено на основі навчальних програм з іноземної мови для студентів різних напрямів підготовки здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра. Зміст завдань вступного випробування не виходить за межі цих програм.

**Мета програми**:

а) визначити єдині вимоги до вступного випробування з іноземної мови для вступу на навчання для здобуття ступеня вищої освіти магістра;

б) сконцентрувати увагу вступників на систематизації і повторенні важливих практичних навичок і вмінь володіння іноземною мовою з урахуванням професійної спеціалізації;

в) перевірити у вступників рівень сформованості професійно-комунікативної іншомовної компетенції на рівні B2+ – C1, у всіх видах мовленнєвої діяльності в процесі оволодіння іноземною мовою на рівні ступеня бакалавра.

Форма вступних випробувань – усна бесіда, з урахуванням професійної спеціалізації.

Вступне випробування проводиться іноземною мовою з метою перевірки практичних знань і визначення рівня володіння вступниками лексичними, граматичними та комунікативними навичками в обсязі програми з іноземних мов для ЗВО і навичками роботи з текстом професійного характеру. Оцінювання рівня сформованості іншомовної компетенції вступників здійснюється за шкалою і критеріями, викладеними в Загальноєвропейських рекомендаціях з мовної освіти і рекомендованими Міністерством освіти і науки України (лист від 02.03.2005 № 14/18.2-481). У програмі подається список

рекомендованої літератури та перелік тем для підготовки до вступного випробування з англійської, німецької та французької мов.

## ВИМОГИ ДО ПРАКТИЧНОГО ВОЛОДІННЯ ВСТУПНИКАМИ ВИДАМИ МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Вступне випробування з іноземної мови (англійська, німецька, французька) для здобуття ступеня вищої освіти магістра передбачає перевірку:

– рівня сформованості у вступників загальної іншомовної комунікативної компетенції за видами мовленнєвої діяльності (говоріння, письмо, аудіювання, читання);

– рівня сформованості професійно орієнтованої комунікативної компетенції (бесіда іноземною мовою);

– рівня сформованості граматичної та лексичної компетенції (через використання відповідних граматичних структур та лексичного мінімуму).

Згідно з вимогами Програми після закінчення вивчення курсу іноземної мови (ІМ) у бакалавраті студент повинен:

– володіти навичками та вміннями усної комунікації й застосовувати їх для спілкування в навчальних, загальнонаукових і професійних цілях;

– розуміти усне монологічне й діалогічне мовлення, що стосується тем загальнонаукового й професійного характеру;

– активно володіти базовою граматикою й основними граматичними явищами, характерними для загальнонаукового й професійного мовлення;

– володіти навичками перекладу як з іноземної мови на рідну, так і з рідної на іноземну в межах суспільно-політичної, країнознавчої та фахової тематики;

– знати базову, загальнонаукову лексику, а також термінологію в галузі вузької спеціалізації;

– уміти користуватися словником у ході читання професійно орієнтованої літератури;

– вилучати, інтерпретувати здобуту інформацію із оригінальних суспільно-політичних та фахових текстів і репрезентувати їх у відповідній формі (реферат, анотація, переказ, доповідь, есе та ін. в усній та письмовій формі) як рідною, так і іноземною мовами;

– брати участь у дискусії на теми, пов'язані зі спеціальністю; формулювати запитання й відповідати на них;

– володіти основними прийомами адекватного перекладу професійно орієнтованої літератури.

А це означає, що на вступному випробуванні вступник повинен продемонструвати високий рівень сформованості іншомовної комунікативної компетенції, необхідної для професійної діяльності.

Вступник має продемонструвати володіння такими іншомовними компетенціями:

**Письмо**

Письмо сприяє формуванню вмінь говоріння і читання та має на меті уміння викладати свої думки (висловлюватись) у письмовій формі за схемою або ситуацією.

Вступник повинен уміти:

- скласти план відповіді за запропонованою темою;
- викласти в письмовій формі ключові слова та основні тези доповіді.

Обсяг написаного може бути різним.

**Фонетика**

Англійський алфавіт. Міжнародний фонетичний алфавіт. Приголосні: вимова приголосних. Голосні: вимова голосних. Правила читання буквосполучень. Наголос: словесний наголос, наголос у фразах, логічний наголос. Ритм. Інтонаційні особливості англійського речення. Вимова смислових груп.

**Лексика**

Вступники повинні вільно володіти лексикою в межах побутових тем, а також тем, пов’язаних зі сферою професійної діяльності вступника (2500 одиниць); уміти варіювати формулювання, щоб уникнути частих повторів. До словникового запасу включаються також фразеологізми, найбільш вживані синоніми й антоніми іноземної мови, умовні скорочення.

**Говоріння**

Усне мовлення (діалогічне та монологічне) являє собою виконання системи мовленнєвих дій від елементарних висловлювань до вирішення комунікативних ситуацій, наближених до реального спілкування.

Вступник повинен розуміти іноземну мову в обсязі тематики, засвоєної в закладі вищої освіти, правильно відповідати на запитання до прочитаного тексту й вести бесіду в межах тем, визначених навчальною програмою, використовуючи при цьому репліки, що становлять запитання-відповіді, репліки-запрошення та репліки-відповіді, які виражають згоду або незгоду чи вимагають уточнення. Лаконічно і послідовно викласти свої думки відповідно до запропонованої ситуації в межах передбаченої програмою тематики і засвоєного лексико-граматичного матеріалу. Обсяг висловлювання складає 16–20 речень граматично правильно оформлених.

**Аудіювання**

Аудіювання передбачає сприймання мови іншої особи при безпосередньому спілкуванні (до 7% незнайомих слів), адекватну реакцію на почуте під час розмови.

Вступник повинен розуміти іноземну мову на слух при довжині фраз 7–8 слів. Розуміння матеріалу перевіряється за допомогою запитань до тексту, переказу іноземною мовою.

**Читання**

Читання є основою підготовки до вступного випробування та слугує формуванню вмінь говоріння й аудіювання. Уміння сприймати й осмислювати іншомовні тексти виявляється в здатності вступника вільно оперувати фаховою інформацією в процесі усної бесіди.

Вступник повинен уміти:

- розуміти зміст оригінальних суспільно-політичних та фахових текстів, виокремлюючи ключову інформацію;
- використовувати здобуту з текстів інформацію під час усного обговорення тем, передбачених програмою.

## ЗМІСТ ПРОГРАМИ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ (АНГЛІЙСЬКА, НІМЕЦЬКА, ФРАНЦУЗЬКА)

### Англійська мова

**Морфологія**

Артикль. Означений, неозначений, його значення та вживання. Відсутність артикля. Вживання артикля з власними назвами, назвами абстрактних понять та речовин.

Іменник. Однина та множина іменників. Відмінки іменників: загальний та присвійний. Функції іменника в реченні.

Прикметник. Ступені порівняння прикметників.

Числівник. Кількісні та порядкові. Прості та десяткові дроби, дати, відсотки.

Займенник. Особові, зворотні, присвійні, вказівні, питальні, неозначені, заперечні. Об'єктний відмінок особових займенників. Абсолютна форма присвійних займенників.

Дієслово. Особові та неособові форми дієслова. Смислові, допоміжні і напівдопоміжні дієслова. Основні форми дієслова і правила їх утворення. Значення і вживання дієслів: to be, to have. Модальні дієслова: can, may, must, should, would. Правильні та неправильні дієслова. Три форми дієслова. Активний стан дієслова. Часи групи Simple (Indefinite): Present, Past, Future. Утворення, вживання, переклад. Показники часу.

Часи групи Continuous (Present, Past, Future). Утворення, вживання, переклад. Ознаки часу. Способи вираження майбутнього часу (to be going to, Present, Future Simple, Present Continuous).

Часи групи Perfect (Present, Past, Future). Утворення, вживання, переклад. Показники часу.

Часи групи Perfect Continuous (Present, Past, Future). Утворення, вживання, переклад. Ознаки часу.

Пасивний стан дієслів. Утворення, вживання, переклад.

Наказовий спосіб.

Узгодження часів. Пряма та непряма мова.

Інфінітив. Інфінітивні комплекси.

Дієприкметник. Дієприкметникові комплекси.

Герундій і віддієслівний іменник. Комплекси з герундієм.

Герундій та дієприкметник I. Основні відмінності.

Сполучники, прийменники. Основні випадки вживання. Сталі вирази з прийменниками.

Прислівник. Ступені порівняння прислівників.

Словотворення. Утворення слів за допомогою суфіксів і префіксів. Найуживаніші префікси. Утворення слів зміною наголосу. Утворення слів за допомогою конверсії. Утворення слів словоскладанням чи основоскладанням.

***Синтаксис***

Структура англійського речення. Речення: розповідні, питальні, наказові, окличні. Прості: поширені, непоширені. Складні: складносурядні, складнопідрядні.

Головні члени речення: іменник, займенник, числівник, інфінітив, герундій.

Присудок: простий дієслівний, складений іменний, складений дієслівний.

Другорядні члени речення: додаток (прямий, непрямий, прийменниковий), обставини (обставина місця, обставина часу, обставина способу дії, обставина причини, обставина мети), означення **(**прикметник, іменник у присвійному відмінку, іменник у загальному відмінку, присвійний займенник, числівник, дієприкметник теперішнього і минулого часу, інфінітив).

Типи підрядних речень: підметове, предикативне, означальне, місця, часу, причини, мети, способу дії, умовне, наслідкове.

Умовні речення: реальні умовні речення Conditional I (if…), нереальні умовні речення (Conditional II), нереальні умовні речення, що стосуються минулого (Conditional III).

Питальні речення: загальні запитання; спеціальні запитання; запитання до різних членів речення (до підмета і його означення, до присудка, до іменної частини присудка, до прямого додатка, до прийменникового додатка, до означення додатка, до обставини); альтернативні запитання, роз’єднувальні запитання.

## Німецька мова

***Морфологія***

Артикль. Означений, неозначений, нульовий артикль, його значення та вживання. Вживання артикля з власними назвами, назвами абстрактних понять та речовин.

Іменник. Рід іменників. Однина та множина іменників. Відмінки іменників. Типи відмінювання іменників. Функції іменника у реченні.

Прикметник. Відмінювання прикметників (слабка відміна, сильна відміна, мішана відміна). Ступені порівняння прикметників.

Числівник. Кількісні та порядкові. Прості та десяткові дроби, дати, відсотки. Час (die Zeit).

Займенник. Особові, зворотні, присвійні, вказівні, питальні, відносні, неозначені, заперечні, взаємні. Зворотній займенник ***sich***. Безособовий займенник ***es***. Неозначено-особовий займенник ***man***. Відмінювання займенників.

Дієслово. Класифікація дієслів. Основні форми дієслова і правила їх утворення. Значення і вживання дієслів: sein, haben, werden. Модальні дієслова: können, dürfen, müssen, sollen, wollen, mögen. Сильні (starke Verben), слабкі (schwache Verben) та неправильні (unregelmäßige Verben) дієслова. Дієслова з префіксами, що не відокремлюються. Дієслова з префіксами, що відокремлюються. Активний стан дієслова. Часи дієслова: утворення, вживання, переклад. Präsens (Теперішній час), Imperfekt (Präteritum) (Простий розповідний минулий час), Perfekt (Складний розмовний минулий час), Plusquamperfekt (Давноминулий час), Futurum I (Майбутній час), Futurum II (Майбутній час). Три форми сильних і неправильних дієслів. Утворення прикметника минулого часу Партицип II (Partizip II). Вживання допоміжних дієслів ***haben*** і ***sein*** у перфекті та плюсквамперфекті. Пасивний стан дієслів (Passiv): утворення, вживання, переклад. Наказовий спосіб (Imperativ). Інфінітив (Неозначена форма дієслова). Інфінітивні комплекси. Спосіб (дійсний, умовний, наказовий). Презенс кон'юнктива. Імперфект кон'юнктива.

Дієприкметник. Дієприкметникові комплекси.

Сполучники, прийменники. Основні випадки вживання. Сталі вирази з прийменниками.

Прислівник. Ступені порівняння прислівників. Вживання прислівників. Займенникові прислівники: питальні, вказівні.

Словотворення. Утворення слів за допомогою суфіксів і префіксів. Найбільш уживані префікси. Утворення слів складанням слів або їхніх основ.

***Синтаксис***

Структура німецького речення. Речення: розповідні, питальні, наказові, окличні. Прості: поширені, непоширені. Складні: складносурядні, складнопідрядні, безсполучникові.

Головні члени речення: іменник, займенник, числівник, інфінітив. Присудок: простий дієслівний, складений іменний, складений дієслівний.

Другорядні члени речення: **додаток** (прямий, непрямий, прийменниковий), **обставини** (обставина місця, обставина часу, обставина способу дії, обставина причини, обставина мети), **означення:** прикметник, іменник у присвійному відмінку, іменник у загальному відмінку, присвійний займенник, числівник, дієприкметник теперішнього і минулого часу, інфінітив.

Типи підрядних речень: підметове, предикативне, означальне, місця, часу, причини, мети, способу дії, умовне, наслідкове.

Питальні речення: загальні запитання; спеціальні запитання; запитання до різних членів речення (до підмета і його означення, до присудка, до іменної частини присудка, до прямого додатка, до прийменникового додатка, до означення додатка, до обставини); альтернативні запитання.

## Французька мова

### *Морфологія*

Іменник (Le Nom). Граматичні категорії іменника. Рід іменників. Число іменників. Функції іменника у реченні.

Артикль (L'Article). Неозначений артикль (форми, вживання). Означений артикль (форми, вживання). Частковий артикль (форми, вживання). Відсутність артикля. Артикль і прийменник "*de*". Вживання артикля з власними іменами.

Прикметник (L'Adjectif). Рід прикметників. Число прикметників. Ступені порівняння якісних прикметників. Місце прикметників. Займенникові прикметники (вказівні, присвійні, питальні). Неозначені прикметники.

Прислівник (L'Adverbe). Групи прислівників за значенням. Прислівники з суфіксом –ment. Ступені порівняння прислівників. Місце прислівників.

Числівник (Les numéraux). Кількісні числівники. Порядкові числівники. Прості та десяткові дроби, дати, відсотки.

Займенник (Le Pronom.) Різні види займенників: Особові займенники. Придієслівні особові займенники. Незалежні особові займенники. Зворотний займенник "*se*". Адвербіальні займенники "*en*" та "*y*". Вказівні займенники. Присвійні займенники. Питальні займенники. Відносні займенники que, qui, dont. Неозначені займенники.

Дієслово (Le Verbe). Типи відмінювання французьких дієслів. Активний та пасивний стан. Заперечна форма дієслова. Безособовий зворот il y a. Безособова форма дієслова. Займенникові дієслова. Утворення та вживання часових форм. Індикатив. Часи дійсного способу: futur immédiat, passé immédiat, passé composé, imparfait, futur simple, plus-que-parfait. Умовний спосіб: Conditionnel. Наказовий спосіб. Узгодження часів. Неособові форми дієслова (інфінітив, дієприкметник теперішнього та минулого часу, Gérondif). Subjonctif: Утворення subjonctif présent. Вживання subjonctif у підрядних реченнях.

Прийменник (La préposition). Різні види прийменників.

### *Синтаксис*

Порядок слів у французькому реченні. Типи речень залежно від мети висловлювання. Типи речень залежно від будови. Головні члени речення. Другорядні члени речення. Типи питальних речень (загальні, спеціальні, альтернативні, розділові). Типи підрядних речень: підметове, предикативне, означальне, місця, часу, причини, мети, способу дії, умовне, наслідкове. Пряма та непряма мова.

# СТРУКТУРА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ (АНГЛІЙСЬКА, НІМЕЦЬКА, ФРАНЦУЗЬКА)

## Структура білета

Вступне випробування проводиться у формі бесіди іноземною мовою із зазначеної в білеті теми за професійним спрямуванням. Оскільки для майбутніх магістрів важливо вміти коректно вести та підтримувати обговорення (дискусію) певних наукових чи професійних проблем, дане завдання спрямоване на перевірку сформованості навичок і вмінь комунікативної компетенції вступників.

***Об'єкт контролю:*** рівень сформованості іншомовної комунікативної компетенції вступників.

***Форма контролю***: монологічне мовлення та індивідуальна усна співбесіда з перевіркою правильності оформлення думки, мовленнєвої реакції, характеру паузації, ситуативності висловлювань.

## Орієнтовний перелік тем для бесіди:

## АНГЛІЙСЬКА МОВА

1. The State structure of Ukraine.
2. The Constitution of Ukraine.
3. The legislative power in Ukraine.
4. The judicial power in Ukraine.
5. Judicial institutions of Ukraine.
6. The executive power in Ukraine.
7. National symbols of Ukraine.
8. The Parliament of Ukraine and its functions.
9. Universal Declaration of Human Rights.
10. The legislative power in Great Britain.
11. Court system in Great Britain.
12. Court system in the USA.
13. Court system in Ukraine.
14. The Parliament of Great Britain and its functions.
15. The political and state system of the USA.
16. The State structure of the USA.
17. Ukraine's European choice.
18. The legal profession: lawyers, judges and prosecutors.
19. Interpol, its structure and aims.
20. Classification of crimes.
21. European Parliament and its roles.
22. Interpol and its functions.
23. The European Union: structure and functions.
24. Juvenile delinquency.

25. Problem of drug addiction in Ukraine and abroad.
26. Civil law.
27. Rights and duties of the citizens of Ukraine.
28. Ukrainian police – structure, tasks and responsibilities.
29. The United Nations and its role in the modern world.
30. Types of legal punishment.

## НІМЕЦЬКА МОВА

1. Der staatliche Aufbau der Ukraine und politisches System der Ukraine.
2. Das Grundgesetz der Ukraine.
3. Der staatliche Aufbau und politisches System der Bundesrepublik Deutschland.
4. Das Grundgesetz der Bundesrepublik Deutschland.
5. Rechtsverhältnisse im Familienrecht.
6. Rechtsfähigkeit. Natürliche und juristische Personen.
7. Arbeitsrecht im internationalen Vergleich.
8. Verfassung als zentrales Rechtsdokument. Ukrainische Verfassung.
9. Geistiges Eigentum und Sacheigentum: Gemeinsamkeiten und Unterschiede.
10. Todesstrafe – aktuelle Diskussionsfrage.
11. Rechtsanwaltschaft: Berufsfeld, Aufgabenbereich.
12. Gericht als ein Organ der Rechtsprechung. Gerichtssystem im Deutschland.
13. Gericht als ein Organ der Rechtsprechung. Gerichtssystem in der Ukraine.
14. Wahlenrecht: Rechtliche Grundlagen.
15. Rechtsberatung: Tätigkeitsfeld, Bedeutung in der Gesellschaft.
16. Gründung der Vereinten Nationen.
17. Aufgaben und Ziele der Vereinten Nationen.
18. Der Erhalt von internationalem Frieden und Sicherheit durch die Vereinten Nationen.
19. Umsetzung der humanitären Hilfe durch die Vereinten Nationen.
20. Einhaltung des Völkerrechts.
21. Deutsche Gesellschaft für die Vereinten Nationen.
22. Jugendkriminalität und ihre Bewältigung in der Ukraine.
23. Jugendkriminalität und ihre Bewältigung in der Bundesrepublik Deutschland.
24. Drogenprobleme im internationalen Vergleich.
25. Familienrecht und Familienschutz in der Ukraine und im Deutschland.
26. Das Verbrechen. Klassifikation der Verbrechen.
27. Grundrechte und Pflichte der Menschen.
28. Zivilrecht.
29. Grundrechte und Menschenrechte: Regelung in einzelnen Staaten.
30. Rechtsfähigkeit. Natürliche und juristische Personen.

31. Arbeitsrecht in der Ukraine.
32. Die ausführende Gewalt. Bedeutung und Aufgaben.
33. Die gesetzgebende Gewalt. Bedeutung und Aufgaben.
34. Die richterliche Gewalt. Bedeutung und Aufgaben.
35. Juristenausbildung in der Ukraine. Arbeitsperspektiven.

## ФРАНЦУЗЬКА МОВА

1. Le régime politique de l'Ukraine (le pouvoir législatif et exécutif).
2. L'organisation judiciaire de la France.
3. La police nationale de l'Ukraine, son organisation et ses missions.
4. La classification des infractions.
5. La lutte contre le trafic de drogues.
6. Les professions juridiques en France et en Ukraine.
7. L'Interpol comme organisation internationale et intergouvernementale de police criminelle.
8. La délinquance juvénile.
9. L'Organisation des Nations Unies.
10. L'organisation du système judiciaire de l'Ukraine.
11. La police nationale de la France.
12. La lutte contre la corruption en Ukraine.
13. La formation des cadres pour la police nationale de l'Ukraine. L'Académie nationale des affaires intérieures d'Ukraine.
14. Le droit humanitaire international et la protection des civils.
15. La violence domestique.
16. La Constitution de l'Ukraine.
17. La Déclaration universelle des droits de l'homme.
18. L'Union européenne : sa structure et ses fonctions.
19. La cybercriminalité et la cybersécurité.
20. Les droits et les devoirs des citoyens ukrainiens.

## Критерії оцінювання відповідей вступників

**Оцінювання говоріння (бесіди)**

Оцінюється з урахуванням адекватності відповіді поставленому комунікативному завданню та нормам сучасного усного іншомовного мовлення. Оцінюється мовленнєва поведінка вступників:

- виконання завдання: організація того, що і як сказано, з огляду на кількість, якість, відповідність та чіткість інформації;
- використання: точність та доречність використання мовних засобів; лексичний і граматичний діапазон;
- логічна послідовність, обсяг та відповідність мовленнєвій діяльності вступника;
- вимова: здатність вступника продукувати розбірливі висловлювання.

– спілкування: здатність вступника брати активну участь у бесіді, обмін репліками та підтримання інтеракції (ініціювання розмови та реагування належним чином).

# СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

## Англійська мова
## Підручники та навчальні посібники:


1. Англійська мова спеціального вжитку в Україні (ESP): Допроектне дослідження / Британська Рада в Україні / Н. Астаніна, Г. Бакаєва, І. Бєляєва. К.: Ленвіт. 2004. 124 с.
2. Англійська мова для юристів (правоохоронна діяльність). За ред. Давидової Н. В., Неженець Е. В. Дніпропетровськ: ДДУВС, 2006. 219 с.
3. Англійська мова для юридичних і гуманітарних спеціальностей. Комунікативний аспект / Під ред. Мисик Л. В. К.: «Атака», 2006. 367 с.
4. Афендікова Л. А. Англійська мова для юристів. Донецьк, 2002. 188 с.
5. Волкова О. Ю., Погожих Г. М. Усі розмовні теми. English. Х.: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2008. 608 с.
6. Гавура О. В. Англійська мова для працівників правоохоронних органів. Київ: «Логос», 2000. 113 с.
7. Голіцинський Ю. Б. Граматика. Київ: Арій, 2015. 456 с.
8. Гур'єва В. В. Англійська мова для студентів-юристів: навчальний посібник. Вид-во ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2009.
9. Гусак Т. М. Modern English Grammar in Practice. К.: «ІНКОС», 2002. 308 с.
10. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання (Рада з питань співпраці у галузі культури, Комітет освіти, Відділ сучасних мов. Страсбург). К.: Ленвіт, 2003.
11. Зеленська О. П. Types of Crimes. Навчальний посібник з англійської мови. Київ: Вид-во ЄУФІМБ, 2006. 279с.
12. Кащук М. Г., Запотічна Р. А.English Course for Law Enforcement Professionals. Part III (Курс професійної англійської мови для правоохоронців. Частина ІІІ) : навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2023. 128 с.
13. Ліпко І. П. Англійська мова для юристів. Підручник для студентів та викладачів вищих навчальних закладів. Вінниця: Нова Книга, 2004. 208 с.
14. Мізецька І. Я. The European Economic Community: Практичний курс англійської мови для юристів. Харків: Одіссей, 2007.
15. Мисик Л.В. Українсько-англійський словник правничої термінології. Київ: «Юрінком Інтер», 2006.
16. Петько Л. В., Ніколаєнко В. В. Англійська мова для вступників до магістратури зі спеціальності 8.060101 «Правознавство»: навч. посібник для бакалаврів, викладачів та студентів ВНЗ / за ред. Андрусишина Б. І. К.: Ун-т «Україна», 2012. 140 с.
17. Хоменко Н. С. Англійська мова для юристів: навчальний посібник. Київ, МАУП, 2003. 115 с.
18. Чайковська Л. М., Адамовська Л. М. Англійська мова. Довідник. Тернопіль: «Навчальна книга – Богдан», 2005. 575 с.
19. Aarts B. Modern English Grammar/ Oxford University Press, 2011. 395p.
20. Dictionary of Law. Oxford University Press, 2006.

21. English for Lawyers: підруч. для студ. вищ. навч. закл./ за ред. В. П. Сімонюк. Х.: Право, 2011. 648 с.
22. Evans Virginia. Round-Up. English Grammar Practice. Harlow: Longman, 2002. – # 4. 144 p.
23. Evans Virginia. Round-Up. English Grammar Practice. Harlow: Longman, 2002. – # 5. 144 p.
24. John Eastwood. Oxford Practice Grammar / Oxford University Press, 2000. 432 p.
25. Huddleston R., Pullum G. Cambridge Grammar of the English Language/ Cambridge University Press, 2008. 1723 p.
26. Luke Prodromou. Grammar and Vocabulary for First Certificate. Longman, 2001. 319 p.
27. Michael Swan, Catherine Walter. How English Works. A Grammar Practice Book / Oxford University Press. 2002. 358 p.

**Німецька мова**

**Підручники та навчальні посібники:**

1. Гребінник Л. В., Петько Л. В., Ніколаєнко В. В. *Німецька мова для вступників до магістратури* зі спеціальностей 8.040301 «Політологія», 8.060101 «Правознавство»: навч. посібник для викладачів та студентів ВНЗ / за редакцією В. І. Гончарова. К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2010. 156 с.
2. Гребінник Л. В., Петько Л. В., Ніколаєнко В. В. *Німецька мова для вступників до магістратури* зі спеціальностей 8.040201 «Соціологія», 8.050201 «Менеджмент організацій»: навч. посібник для викладачів та студентів ВНЗ / за редакцією В. І. Гончарова. К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2012. 138 с.
3. Євгененко Д.А., Білоус О.М., Гуменюк О.О. та ін. *Практична граматика німецької мови.* Навч. посібник для студентів та учнів. Комунікативні вправи та завдання. 2-е видання, випр. та доповн. Вінниця: НРВА КНИГА, 2002. 334 с.
4. Івіна Л.В. Німецька мова для юристів. Дніпропетровськ.: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2006. 110 с.
5. Кудіна, Н.Ф. Феклістова, Т.О. *Німецька мова для початківців.* Вінниця: Нова книга, 2008. 520 с.
6. Нібіш, Д., Пеннінг-Гімстра, С., Шпехт, Ф. (2018). *Schritte International Neu 1+2. Deutsch als Fremdsprache.* Digitales Unterrichtspaket (DVD-ROM), Hueber Verlag.
7. Новітній німецько-український та українсько-німецький словник. К.: Промінь, 2011. 960с.
8. Романюк О.І. Німецька мова для працівників правоохоронних органів. – Київ, 1998. – 239 с.
9. Романюк О.І. Німецька мова. Посібник з навчання реферуванню юридичної літератури. – Київ,1998. – 69 с.
10. Хоменко, Л., Хоменко, О. (2010). *Deutsch für Studenten der wirtschaflichen Universitäten.* Niveaustufe A2, B1. Вінниця: НоваКнига. 304 с.
11. Aufderstraße, H., Müller, J., Storz, Th. (2018). *Lagune 3. Kursbuch Niveaustufe A1.* Kursbuch Deutsch als Fremdsprache mit Audio-CD Max Hueber Verlag. 192 S.
12. AvenariusH., Die Rechtsordnung der Bundesrepublik Deutschland, Bundeszentrale für die politische Bildung, Bonn, 2002.

13. Bock, H., Müller, J. (2006). *Themen neu*: Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache. Arbeitsbuch. T. 3. 184 S.
14. Deutsch als zweites Fach [Text] : lehrwerk / N. W. Romanowa. - Cherson : Ailant, 2016. - 189 p. - Назва дод. тит. арк. : Німецька мова як друга фахова / Н. В. Романова. - Текст нім. мовою. - Бібліогр.: с. 186-189.
15. Dreyer, H., Schmidt, R. (2009). *Lehr-und Übungsbuch der deutschen Grammatik, Neubearbeitung: „Die neue Gelbe“*. Max Hueber Verlag. 396 S.
16. Dr. Perlmann-Balme, M., Schwalb, S. (2012). *Sicher! Deutsch als Fremdsprache.* Niveau B1+, Max Hueber Verlag. 120 S.
17. Dr. Perlmann-Balme, M., Schwalb, S., Dr. Matussek, M. (2013). *Sicher! Deutsch als Fremdsprache.* Niveau B 2. Max Hueber Verlag. 95 S.
18. Dr. Perlmann-Balme, M., Schwalb, S., Dr. Matussek, M. (2020). *Sicher! Aktuell*, B2.2: Kurs- und Arbeitsbuch mit MP3-CD zum Arbeitsbuch, Lektion 7-12. 204 S.
19. Dr. Perlmann-Balme, M., Schwalb, S., Dr. Matussek, M. (2022). *Sicher!* C1.1: Kursbuch und Arbeitsbuch mit CD-ROM zum Arbeitsbuch, Lektion 1–6. 192 S.
20. Dr. Perlmann-Balme, M., Schwalb, S., Dr. Matussek, M. (2022). *Sicher!* C1.2: Kursbuch und Arbeitsbuch mit CD-ROM zum Arbeitsbuch, Lektion 7–12. 192 S.
21. Fischer, R., Schüman, A., Evans, S., Dallapiazza, Rosa-Maria. (2011). *Ziel Deutsch für Fortgeschrittene*. Max Hueber Verlag.
22. Gottstein-Schramm B., Kalender S., Specht F. Grammatik-ganz klar!: Übungsgrammatik A1-B1/ Hueber Verlag,2011.- 223S
23. Greifelds,C.: Rechtswörterbuch, 17 Auflage, München, Verlag C.H. Beck, 2002.
24. Hilpert, S., Niebisch, D., Pude, A., Specht, F., Reimann, M., Tomaszewski, A. (2018). *Schritte International Neu 4*: Kursbuch+Arbeitsbuch+CD zum Arbeitsbuch. Hueber Verlag. 204 S.
25. Isensee, J./ Kirchhof, P.: (Hg.), Handbuch des Strafrecht, Band I, II, 1997 Heidelberg, Verlag C.F. Müller.
26. Kettler H.S., Wörterbuch des Rechts- und Wirschaftssprache, Band I, II, Verlag C.H. Beck, München, 2006.
27. Manssen G., Allgemeines Verwaltungsrecht, Verlag Recht und Wirtschaft, 2004.

## Французька мова
## Підручники та навчальні посібники:

1. Великий французько-український / українсько-французький словник 430000 слів із транскрипцією /Т. Бусел. Київ: Перун, 2016. 1072 с.
2. Крючков Г. Г., Мамотенко М. П. Прискорений курс французької мови. К., 2007. 383 с.
3. Опацький С. Є. Français. Niveau débutant. К., Ірпінь: «Нерун», 2005. 310 с.
4. Сімонок В. П. Французька мова. Харків: Вид-во «Право», 2004. 221 с.
5. Чурсіна Л. В. Le français pour les juristes : навч. посіб. з фр. мови для студентів-юристів /Л. В. Чурсіна, О. Ю. Осмоловська ; за ред. І. П. Липко. Х. : Право, 2012. 568 с.
6. Шидловська А. В. Французька мова для правоохоронців. Київ, 2012. 240 с.
7. Юр’єва, Н. П. Перекладацький практикум з французької мови: юридичний переклад: для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти, які

навчаються за освітньою програмою «Переклад (англійська та друга іноземна мова)» (спеціальність 035 – філологія). Харків: Вид-во НУА, 2024. 73 с.
8. 1000 thèmes parlés en français. Київ: вид-во «Ранок», 2005. 559 с.
9. Dictionnaire Le Robert maxi. Le Robert, 2017. 1600 p.
10. Grammaire progressive du français: nouvelle édition /Niveau intermédiaire. CLE International, 2003. 271 p.
11. Soignet Michel: Le français juridique: Droit, administration, affaires. Hachette FLE. 2003. 128 p.

# ІІ. АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

## Тема 1. Адміністративне право як галузь публічного права

Дефініція адміністративного права. Предмет адміністративного права. Відносини публічного управління, або публічно-управлінські відносини. Відносини відповідальності публічної адміністрації, або судового і адміністративного оскарження її дій. Відносини, що виникають при наданні адміністративних послуг. Відносини відповідальності за порушення загальнообов'язкових правил, установлених публічною адміністрацією. Відмежування адміністративного права від інших галузей права. Система адміністративного права (загальне і особливе адміністративне право; інститути адміністративного права). Джерела адміністративного права. Принципи в адміністративному праві. Поняття методу правового регулювання суспільних відносин. Метод субординації. Метод координації. Метод реординації. Приписи в адміністративно-правовому регулюванні. Заборони в адміністративно-правовому регулюванні. Дозволи в адміністративно-правовому регулюванні. Владність адміністративно-правового регулювання.

## Тема 2. Суб'єкти адміністративного права

Поняття та система суб'єктів публічного адміністрування. Публічна адміністрація як суб'єкт адміністративного права. Правовий статус і система органів виконавчої влади. Повноваження Президента України у сфері виконавчої влади. Місце Кабінету Міністрів України в системі органів публічної адміністрації. Поняття та види центральних органів виконавчої влади. Міністерства і системі органів публічної адміністрації. Адміністративно-правовий статус державних служб, державних агентств, державних інспекцій, державних бюро. Центральні органи виконавчої влади із спеціальним статусом в системі органів публічної адміністрації. Поняття та види місцевих органів виконавчої влади як суб'єктів публічної адміністрації. Види місцевих органів виконавчої влади. Правовий статус і види суб'єктів місцевого самоврядування. Приватна особа як суб'єкт адміністративного права. Окремі суб'єктивні публічні права та їх реалізація (право на участь в ухваленні рішень, право на звернення, право на доступ до публічної інформації). Особливості неурядової організації як суб'єкта адміністративного права. Засади правового статусу окремих видів неурядових організацій.

## Тема 3. Інструменти публічного адміністрування

Сутність та види інструментів публічного адміністрування. Нормативний акт як інструмент публічного адміністрування. Адміністративний акт як інструмент публічного адміністрування. Адміністративний договір як інструмент публічного адміністрування. Адміністративний розсуд у публічному адмініструванні: поняття та умови застосування.

Методи публічного адміністрування. Переконання в публічному адмініструванні. Заохочення в публічному адмініструванні. Примус в публічному адмініструванні. Види примусових заходів в публічному адмініструванні. Заходи попередження в умовах воєнного стану. Заходи припинення. Заходи відповідальності за порушення установлень публічної адміністрації.

**Тема 4. Адміністративна процедура. Адміністративні послуги**

Законодавство про адміністративну процедуру. Сутність та види адміністративної процедури. Заявна і втручальна процедура. Принципи адміністративної процедури. Учасники адміністративної процедури. Стадії адміністративної процедури, їх зміст.

Нормативні акти, які встановлюють підстави та процедури надання окремих видів адміністративних послуг. Поняття, ознаки, види адміністративних послуг. Суб'єкти відносин надання адміністративних послуг. Порядок надання адміністративних послуг.

**Тема 5. Захист прав приватної особи у сфері публічного адміністрування.**

Інструменти захисту прав приватних осіб у сфері публічного адміністрування. Адміністративне оскарження. Інші інструменти захисту прав особи (перегляд рішення суб'єктом публічного адміністрування, який його ухвалив, за ініціативою особи; захист особи з ініціативи суб'єкта публічного адміністрування; відшкодування шкоди суб'єктом публічного адміністрування; адміністративна юстиція).

**Тема 6. Службове право**

Правове регулювання публічної служби. Види публічної служби. Державна служба та служба в органах місцевого самоврядування як основні різновиди публічної служби. Правовий статус державного службовця. Прийняття на державну службу в умовах воєнного стану. Обмеження, пов'язані з прийняттям на державну службу. Проходження державної служби. Обмеження, пов'язані з проходженням державної служби. Класифікація посад. Ранги державних службовців. Припинення державної служби. Служба в органах місцевого самоврядування. Правовий статус службовця в органі місцевого самоврядування. Запобігання корупційним проявам у публічній службі

**Тема 7. Адміністративне деліктне право**

Адміністративне правопорушення (проступок) і адміністративна відповідальність. Законодавчі акти, що регулюють відносини адміністративної відповідальності. Юридичний склад адміністративного проступку (об'єкт, суб'єкт, об'єктивна сторона, суб'єктивна сторона). Особливості юридичного

складу адміністративного проступку, зафіксованого в автоматичному режимі. Заходи адміністративної відповідальності. Система й види адміністративних стягнень. Заходи впливу, що застосовуються до неповнолітніх осіб за вчинення адміністративних проступків. Загальні правила накладення адміністративних стягнень. Провадження в справі про адміністративний проступок. Оскарження й перегляд постанови в справі про адміністративний проступок. Виконання постанови про накладення адміністративного стягнення.

### Тема 8. Адміністративне судочинство в Україні

Поняття адміністративного судочинства. Характеристика Кодексу адміністративного судочинства України. Загальні положення адміністративного судочинства. Завдання адміністративного судочинства. Критерії, за якими суд оцінює правомірність рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта публічного адміністрування. Принципи адміністративного судочинства. Правила предметної, інстанційної та територіальної юрисдикції, наслідки їх недотримання (порушення). Склад суду, відводи. Учасники адміністративної справи, їх представники, інші учасники судового процесу. Докази та доказування. Звернення до адміністративного суду. Розгляд адміністративних справ у порядку загального та спрощеного позовного провадження. Особливості розгляду типових та зразкових справ. Судові рішення в адміністративних справах. Звернення судового рішення до виконання. Судовий контроль за виконанням судового рішення. Перегляд судового рішення в адміністративній справі.

# СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

## Нормативно-правові акти:


1. Конституція України: Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №30. – Ст.141.
2. Кодекс адміністративного судочинства України [Текст] : станом на 14 січ. 2019 р. : відповідає офіц. тексту. - Офіц. вид. - Харків : Право, 2019. – 246 с.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Чинне зак.-во зі змін. та доп. ст. на 20 січня 2024 року (відповідає офіц. текстові) - К.: ЦУЛ, – 2024. – 252с.
4. Про адміністративну процедуру : Закон України від 17.02.2022 № 2073-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20/print
5. Про Кабінет Міністрів України: Закон від 27.02.2014 № 794-VII // Голос України від 01.03.2014. - № 39, / Спецвипуск /.
6. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – №24. – Ст.170.
7. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту : Закон України від 08.07.2011 р. // Голос України від 03.08.2011 – № 142.
8. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII// http: // rada.gov.ua.
9. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13 січня 2011 року // Урядовий кур'єр від 15.02.2011 - № 28.
10. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. http: // rada.gov.ua.
11. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07.06.2001 р. // Офіційний вісник України. 13 липня 2001 р. № 26. Ст. 1151.
12. Про столицю України – місто-герой Київ: Закон України від 15.01.1999 // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 11. – Ст. 79.
13. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 27. – Ст. 1123.
14. Про запобігання корупції : Закон від 14.10.2014 № 1700-VII // http: // rada.gov.ua.
15. Закон України «Про звернення громадян» // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №47. – Ст. 256.
16. Закон України «Про громадські об'єднання» // Офіційний вісник України, від 27.04.2012, № 30, стор. 26, стаття 1097, код акту 61211/2012
17. Про Національну поліцію : Закон від 02.07.2015 № 580-VIII http: // rada.gov.ua.
18. Закон України «Про адміністративні послуги» від 06.09.12 // Урядовий кур'єр від 10.10.2012 № 184. // http: // rada.gov.ua.
19. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України від 10 вересня 2014 р. № 442 // http: // rada.gov.ua

20. Стратегія реформування державного управління України на 2022-2025 роки, Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21 липня 2021 р. № 831-р // http: // rada.gov.ua.

**Монографії, підручники, навчальні посібники тощо:**

1. Адміністративне право України : підручник / За заг. ред. О. В. Кузьменко, В.Г. Чорної (Колпаков В.К., Пастух І.Д., Співак М.В., Кожура Л.О., Муза О.В., Назар Ю.С., Плугатир М.В.). Київ : Юрінком Інтер, 2025. 700 с.

2. Адміністративна відповідальність : курс лекцій / за ред.. О.В. Кузьменко. К. : Юрінком Інтер, 2016. 568 с.

3. Адміністративне право під час дії особливих правових режимів : навч. посіб. : у визначеннях, табл., схемах / Р. З. Голобутовський, Б. О. Логвиненко ; Дніпров. держ. ун-т внутр. справ. Дніпро : Дніпров. держ. ун-т внутр. справ, 2024. 175 с.

4. Адміністративне право та адміністративний процес в умовах воєнного стану в Україні : навч. посіб. / Акад. адмін.-прав. наук, Київ. ун-т інтелект. власності та права; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. В. Галунька та д-ра юрид. наук, проф. В. Фелика. Одеса : Юридика, 2023.

5. Адміністративне право та адміністративний процес України в умовах воєнного стану: колективна монографія / Галунько В., Стеценко С., Берлач А., Буханевич О., Ситников О. та ін. за заг. ред. В. Фелика, В. Курила. Київ: «Видавництво Людмила», 2023. 704 с.

6. Адміністративне право [Текст] : підручник / [Ю. П. Битяк та ін.] ; за заг. ред. проф. Ю. П. Битяка ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2020. 390 с.

7. Адміністративне право України. Повний курс [Текст] : підручник / [В. В. Галунько та ін.] ; за ред.: д-ра юрид. наук, проф. В. Галунька та д-ки юрид. наук, проф. О. Правоторової ; Акад. адмін.-прав. наук, НДІ публ. права. Вид. 4-те. - Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 654 с.

8. Особливе адміністративне право [Текст] : підручник. Одеса : Гельветика, 2022. 464 с.

9. Адміністративне судочинство України [Текст] : навч. посіб. / Бортник Н. П. [та ін.] ; Нац. ун-т "Львів. політехніка", Ін-т права, психології та інновац. освіти. Київ : Людмила, 2021. 339 с.

10. Адміністративне судочинство: теорія адміністративної юрисдикції та практика реалізації окремих матеріально-правових і процесуальних інститутів адміністративного права [Текст] : монографія / С. О. Короєд, М. В. Лошицький. Київ : Людмила, 2021. 203 с.

11. Гордєєв, В. В. Адміністративне судочинство [Текст] : навч.-метод. посіб. / В. В. Гордєєв, А. Л. Паскар. Чернівці : ЧНУ, 2021. 80 с.

12. Адміністративне право і процес: теорія та практика правозастосування : монографія / Р. С. Мельник. - Херсон : Гельветика, 2019. 211 с.

13. Адміністративно-юрисдикційна діяльність органів Національної поліції [Текст]: навч. посіб. / [авт.кол.: В.М. Білик, С.Г. Братель, В.І. Варивода

та ін. ; за ред. В.А. Кулікова]. Київ : Національна академія внутрішніх справ, 2023. 285 с.

14. Апеляційні суди в системі суб'єктів адміністративного права : монографія / А. О. Кубишкіна, Н. С. Андрійченко, О. М. Рєзнік ; Сум. держ. ун-т. Суми : Сум. держ. ун-т, 2018. 191 с.

15. Бандура С. О. Адміністративно-правові засади адміністративного права України та країн-учасниць ЄС (Греції, Болгарії, Іспанії, Румунії) порівняльно-правовий аналіз [Текст] : монографія / С. О. Бандура. Херсон : Гельветика, 2019. 156 с.

16. Джерела адміністративного права України: проблеми судового застосування : монографія / Володимир Решота ; ПВНЗ "Львів. ун-т бізнесу і права". - Львів : Галицька видавнича спілка, 2018. 431 с.

17. Запобігання конфлікту інтересів у діяльності органів системи Міністерства внутрішніх справ : метод. рек. / [А. Б. Фодчук, О. М. Стрільців, І. Г. Гаман, І.Д. Пастух та ін.]. Київ : Нац. акад. внутр. справ. 2019. 72 с.

18. Зразкові та типові справи в адміністративному судочинстві : теорія і практика : монографія // В.А.Миколаєць. Київ, 2020. 403 с.

19. Науково-практичний коментар Закону України «Про запобігання корупції» / за ред.. О.В. Тахтая. Київ : Юрінком Інтер, 2020. 348 с.

20. Науково-практичний коментар Кодекс України про адміністративні правопорушення // за заг. ред. С.В. Пєткова. Київ: Юрінком Інтер, 2020. 791 с.

# ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ФАХОВОГО ІСПИТУ

1. Адміністративна відповідальність неповнолітніх.
2. Адміністративна процедура: поняття та законодавче забезпечення.
3. Адміністративний акт як інструмент публічного адміністрування
4. Адміністративний арешт.
5. Адміністративний договір в публічному адмініструванні.
6. Адміністративний розсуд у публічному адмініструванні: поняття та види
7. Адміністративно-правовий статус біженців.
8. Адміністративно-правовий статус громадських об’єднань.
9. Адміністративно-правовий статус державних агентств.
10. Адміністративно-правовий статус державних бюро.
11. Адміністративно-правовий статус державних інспекцій.
12. Адміністративно-правовий статус державних служб.
13. Адміністративно-правовий статус іноземців та осіб без громадянства.
14. Арешт з утриманням на гауптвахті.
15. Види органів виконавчої влади.
16. Види постанов у справі про адміністративний проступок.
17. Вимоги до позовної заяви.
18. Випадки, коли протокол про адміністративне правопорушення не складається.
19. Виправні роботи.
20. Відповідальність військовослужбовців та інших осіб, на яких поширюється дія дисциплінарних статутів. Особливості відповідальності поліцейських за військові адміністративні правопорушення.
21. Відповідальність за адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі.
22. Відсторонення водіїв від керування транспортними засобами та огляд на стан сп'яніння.
23. Вступ на державну службу
24. Громадські роботи та суспільно корисні роботи як адміністративні стягнення.
25. Джерела адміністративного права
26. Докази в адміністративному судочинстві.
27. Докази в справах про адміністративні правопорушення.
28. Загальні правила накладення адміністративних стягнень.
29. Запобігання корупційним проявам у публічній службі в умовах воєнного стану
30. Заходи попередження в публічному адмініструванні в умовах воєнного стану.
31. Заходи припинення в публічному адмініструванні.
32. Зміст протоколу про адміністративне правопорушення.
33. Інстанційна юрисдикція адміністративних судів.

34. Інструменти захисту прав приватних осіб у сфері публічного адміністрування
35. Інструменти публічного адміністрування
36. Кабінет Міністрів України і публічна адміністрація.
37. Критерії, за якими суд оцінює правомірність рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта публічного адміністрування;
38. Методи публічного адміністрування.
39. Міністерства в публічній адміністрації.
40. Місцеві органи виконавчої влади як суб’єкти адміністративного права.
41. Нормативний акт як інструмент публічного адміністрування
42. Об’єкт адміністративного проступку.
43. Обставини, що виключають провадження в справах про адміністративні проступки.
44. Окремі суб'єктивні публічні права та їх реалізація (право на доступ до публічної інформації).
45. Органи місцевого самоврядування як суб’єкти адміністративного права.
46. Оскарження постанови по справі про адміністративне правопорушення.
47. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю.
48. Позбавлення спеціального права, наданого громадянину.
49. Поняття державної служби та публічної служби.
50. Поняття і види стягнень за Кодексом України про адміністративні правопорушення.
51. Порядок оскарження постанови суду у справі про адміністративне правопорушення.
52. Права особи, яка притягається до адміністративної відповідальності.
53. Предмет адміністративного права.
54. Президент України і публічна адміністрація.
55. Приватна особа як суб'єкт адміністративного права.
56. Принципи належного врядування в адміністративному праві
57. Принципи адміністративного судочинства.
58. Принципи адміністративної відповідальності.
59. Система адміністративних судів.
60. Справи, на які поширюється юрисдикція адміністративних судів.
61. Сторони в адміністративному судочинстві.
62. Строки накладення адміністративного стягнення.
63. Територіальна юрисдикція (підсудність) адміністративних судів.
64. Центральні органи виконавчої влади із спеціальним статусом в системі органів публічної адміністрації.
65. Штраф як адміністративне стягнення.
66. Види адміністративної процедури.

# КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

## РОЗДІЛ І. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

### Тема 1. Загальні засади кримінального права України

Поняття кримінального права як самостійної галузі права, галузі законодавства, навчальної дисципліни та науки – галузі правознавства (юриспруденції).

Кримінальне право як галузь права. Ознаки кримінального права. Соціальна обумовленість кримінального права. Співвідношення кримінального права і кримінальної політики.

Джерела кримінального права. Система джерел сучасного кримінального права України. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року (далі – КК України) як основне джерело кримінального права України. Особливості нормативних приписів Загальної та Особливої частин КК України.

Кримінальне право як засіб охорони суспільних відносин і встановленого в суспільстві правопорядку. Завдання кримінального права, його роль в побудові демократичного суспільства.

Принципи кримінального права України: загальні та галузеві.

Кримінальне право в системі права України. Кримінальне право та суміжні галузі права (кримінальне процесуальне право, кримінально-виконавче право, адміністративне право).

Система кримінального права. Загальна та Особлива частини. Поняття та система Загальної частини.

Наука кримінального права. Розвиток науки кримінального права. Наступність у науці кримінального права. Розробка наукою основних інститутів кримінального права. Соціологія кримінального права як складова частина кримінально-правової норми. Вплив науки кримінального права на законодавчу і правозастосовчу діяльність, на формування юридичного мислення і правової свідомості населення.

Предмет і завдання науки кримінального права. Зв’язок науки кримінального права із суміжними науками (кримінологією, юридичною статистикою, судовою медициною, психіатрією та ін.). Методи науки кримінального права. Система курсу кримінального права. Вступ до вивчення кримінального права.

Вчення про кримінальне правопорушення; вчення про покарання; кримінальне право зарубіжних держав; критичний підхід до використання літератури, яка видана до проголошення незалежності України.

Поняття закону про кримінальну відповідальність, його ознаки та значення. Закон про кримінальну відповідальність як єдине джерело кримінального права. Загально-превентивна роль закону про кримінальну відповідальність. Точне виконання закону про кримінальну відповідальність – необхідна умова зміцнення правопорядку і законності. Види законів про кримінальну відповідальність (Кодекс, окремі Закони України про кримінальну відповідальність, закони тимчасової дії та ін.).

Структура (будова) Кримінального кодексу (далі – КК) України. Загальна та Особлива частини КК України, їх єдність і взаємозв'язок. Структура статей Особливої частини КК України; диспозиції і санкції. Кримінально-правові норми. Види кримінально-правових норм: визначальні (дефінітивні), роз'яснювальні, заохочувальні і забороняючі (норми-заборони). Види диспозицій і санкцій.

Тлумачення закону про кримінальну відповідальність: поняття та значення. Класифікація (поділ, види) тлумачення за суб'єктом: автентичне (легальне), судове, доктринальне; за способом тлумачення: граматичне, логічно-системне, історичне та ін. Класифікація (поділ, види) тлумачення за обсягом: буквальне, обмежене і поширювальне. Аналогія та преюдиція в кримінальному праві.

Конституційні положення щодо дії закону про кримінальну відповідальність в часі і просторі.

Чинність законів про кримінальну відповідальність в часі. Вступ закону про кримінальну відповідальність в силу. Обов'язкове опублікування закону про кримінальну відповідальність як необхідна умова його застосування.

Поняття часу вчинення кримінального правопорушення. Припинення чинності закону про кримінальну відповідальність. Обставини, внаслідок яких закон втрачає юридичну силу. Зупинення чинності законів про кримінальну відповідальність.

Зворотна сила закону про кримінальну відповідальність. Поняття більш м'якого (більш суворого) закону про кримінальну відповідальність. Чинність проміжного закону про кримінальну відповідальність. Межі зворотної сили закону про кримінальну відповідальність.

Принципи чинності закону про кримінальну відповідальність в просторі, які закріплені в КК України: територіальний, громадянства, реальний і універсальний. Зміст територіального принципу чинності закону про кримінальну відповідальність. Поняття території України. Поняття місця вчинення кримінального правопорушення. Вилучення з-під юрисдикції українських судів осіб, які вчинили кримінальне правопорушення на території України, але користуються дипломатичним імунітетом.

Зміст принципу громадянства. Вирішення питання про відповідальність громадян України, які вчинили кримінальне правопорушення за кордоном. Правові наслідки засудження особи за межами України.

Зміст реального та універсального принципів дії закону про кримінальну відповідальність. Особливості відповідальності іноземних громадян і осіб без громадянства. Видача злочинців (екстрадиція).

## Тема 2. Кримінальна відповідальність та її підстави

Кримінальна відповідальність як вид юридичної відповідальності. Поняття кримінальної відповідальності. Питання про кримінальну відповідальність у науці кримінального права. Кримінально-правові відносини: їх суб'єкт та зміст. Кримінальні відносини і кримінальна відповідальність. Виникнення і припинення кримінальної відповідальності.

Кримінальна відповідальність і кримінальне покарання. Філософське обґрунтування кримінальної відповідальності особи, яка вчинила кримінальне правопорушення. Питання про свободу волі в кримінальному праві.

Фактична та юридична підстави кримінальної відповідальності. Питання про підстави кримінальної відповідальності в науці і законодавстві. Дискусійні питання відносно змісту та реалізації кримінальної відповідальності.

**Тема 3. Кримінальне правопорушення і його види**

Соціальна природа кримінального правопорушення. Залежність поняття кримінального правопорушення від соціально-економічних відносин, існуючих у суспільстві на тому чи іншому етапі розвитку. Історично мінливий характер поняття кримінального правопорушення. Криміналізація і декриміналізація суспільне небезпечних діянь.

Визначення поняття кримінального правопорушення: 1) формальне; 2) матеріальне; 3) формально-матеріальне, їх суть. Поняття кримінального правопорушення в чинному КК України.

Ознаки кримінального правопорушення. Суспільна небезпека як матеріальна ознака кримінального правопорушення. Значення суспільної небезпеки. Протиправність як формальна ознака кримінального правопорушення. Неприпустимість застосування статей Особливої частини КК України за аналогією. Співвідношення суспільної небезпеки і протиправності.

Винність як ознака кримінального правопорушення: зміст, значення.

Караність як невід'ємна ознака кримінального правопорушення. Співвідношення караності як ознаки кримінального правопорушення і фактичного призначення покарання за нього. Органічна єдність ознак кримінального правопорушення.

Питання вдосконалення поняття кримінального правопорушення в кримінальному праві.

Значення ч. 2 ст. 11 КК України для поняття кримінального правопорушення.

Місце кримінального правопорушення в системі правопорушень. Критерії відмежування кримінальних правопорушень від інших правопорушень. Питання про відмежування кримінальних правопорушень та інших правопорушень у науці кримінального права. Співвідношення злочинів і кримінальних проступків.

Класифікація кримінальних правопорушень залежно від ступеня тяжкості (ст. 12 КК України). Критерії класифікації. Значення законодавчої класифікації кримінальних правопорушень.

**Тема 4. Склад кримінального правопорушення**

Поняття складу кримінального правопорушення і його значення. Функції складу кримінального правопорушення. Вичерпний перелік складів кримінальних правопорушень у чинному законодавстві. Співвідношення

понять кримінального правопорушення і складу кримінального правопорушення.

Елементи складу кримінального правопорушення, їх зміст, органічна єдність. Об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона як елементи складу кримінального правопорушення, їх ознаки. Обов'язкові і факультативні ознаки складу кримінального правопорушення, значення такого поділу ознак складу кримінального правопорушення: 1) як конститутивних ознак; 2) як кваліфікуючих ознак; 3) як обставин, що обтяжують відповідальність при призначенні покарання.

Види складів кримінального правопорушення залежно від їх тяжкості: прості, кваліфіковані, особливо кваліфіковані, привілейовані.

Склад кримінального правопорушення і кваліфікація кримінального правопорушення. Поняття кваліфікації кримінального правопорушення і її значення.

**Тема 5. Об'єкт і предмет кримінального правопорушення**

Поняття об'єкта кримінального правопорушення. Значення об'єкта кримінального правопорушення в структурі елементів його складу для характеристики суспільної небезпеки кримінального правопорушення і його кваліфікації.

Суспільні відносини як об'єкт кримінального правопорушення. Об'єкт кримінального правопорушення і об'єкт кримінально-правової охорони. Структура суспільних відносин: суб'єкти, соціальний зв'язок між ними, предмет суспільних відносин.

Класифікація (види) об'єктів кримінального правопорушення. Загальний об'єкт кримінального правопорушення. Родовий (спеціальний, груповий) об'єкт кримінального правопорушення. Безпосередній (конкретний) об'єкт кримінального правопорушення, їх значення.

Основний (головний) і додатковий безпосередні об'єкти.

Поняття предмету кримінального правопорушення та його місце в структурі складу кримінального правопорушення. Відмінність предмета кримінального правопорушення від об'єкта кримінального правопорушення.

Поняття потерпілого від кримінального правопорушення та його кримінально-правове значення. Проблеми подальшого розвитку вчення про об'єкт кримінального правопорушення.

**Тема 6. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення**

Поняття об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Ознаки складу кримінального правопорушення, які характеризують об'єктивну сторону: обов'язкові та факультативні. Значення об'єктивної сторони для оцінки суспільної небезпеки, кваліфікації кримінального правопорушення, а також відокремлення одного складу кримінального правопорушення від іншого.

Суспільне небезпечна дія чи бездіяльність (діяння) як зовнішні акти поведінки людей, які вчинюються в реальній дійсності.

Поняття та ознаки дії в кримінальному праві. Поняття та ознаки бездіяльності. Умови кримінальної відповідальності за кримінально протиправну бездіяльність. Обов'язок діяти зазначеним чином та наявність можливості виконати обов'язок, який покладено на особу.

Поняття нездоланної сили, фізичного і психічного примусу та їх значення для вирішення питання про кримінальну відповідальність за суспільне небезпечне діяння (дію чи бездіяльність).

Суспільно небезпечні наслідки як ознака об'єктивної сторони кримінального правопорушення; поняття суспільно небезпечних наслідків, їх види та значення в кримінальному праві. Кримінальні правопорушення з матеріальними, формальними та усіченими складами: значення такого поділу.

Причинний зв'язок в кримінальному праві та його значення. Вирішення питання про причинний зв'язок між дією чи бездіяльністю і суспільно небезпечним наслідком у науці кримінального права. Об'єктивний характер причинного зв'язку. Вимоги, що пред'являються до співвідношення діяння та наслідків для встановлення між ними причинного зв'язку.

Поділ причинного зв'язку на необхідний і випадковий, безпосередній і опосередкований причинний зв'язок та ін.

Встановлення причинного зв'язку при наявності так званих особливих умов з боку потерпілого. Особливості причинного зв'язку при кримінально протиправній бездіяльності.

Спосіб, знаряддя, засоби, обстановка, місце, час вчинення кримінального правопорушення як факультативні ознаки, що характеризують об'єктивну сторону кримінального правопорушення, їх значення. Спосіб, засоби, обставини, місце, час вчинення кримінального правопорушення як конститутивні (конструктивні) ознаки конкретного складу кримінального правопорушення; як кваліфікуючі ознаки; як обставини, що пом'якшують або обтяжують відповідальність при призначенні покарання.

**Тема 7. Суб'єкт кримінального правопорушення**

Поняття суб'єкта кримінального правопорушення в кримінальному праві. Обов'язкові та факультативні ознаки суб'єкта кримінального правопорушення. Загальний і спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення в кримінальному праві. Ознаки та види спеціального суб'єкта, його значення для кваліфікації кримінального правопорушення.

Суб'єкт кримінального правопорушення та особа злочинця.

Службова особа як спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення. Поняття «службова особа».

Загальний та знижений вік кримінальної відповідальності. Особливості визначення віку кримінальної відповідальності за відсутністю офіційних даних, що його підтверджують. Критерії встановлення в законі зниженого віку кримінальної відповідальності.

Кримінальні правопорушення, за вчинення яких в кримінальному законі встановлено знижений вік відповідальності.

Осудність як обов'язкова ознака суб'єкта кримінального правопорушення. Поняття осудності та її значення. Формула неосудності за чинним КК України.

Поняття неосудності за кримінальним правом. Критерії неосудності: медичний (біологічний) і юридичний (психологічний). Ознаки медичного критерію неосудності: хронічна душевна хвороба, тимчасовий розлад душевної діяльності, недоумство, інший хворобливий стан (розлад психіки). Значення медичного критерію для визнання особи неосудною.

Ознаки юридичного критерію неосудності. Характеристика інтелектуальної та вольової ознак юридичного критерію неосудності та їх співвідношення. Значення юридичного критерію неосудності, Співвідношення юридичного та медичного критеріїв неосудності. Наслідки визнання особи неосудною.

Кримінальна відповідальність обмежено осудних осіб (ст. 20 КК України).

Застосування примусових заходів медичного характеру до неосудних осіб, що вчинили суспільно-небезпечне діяння.

Обмежена осудність як підстава застосування примусових заходів медичного характеру.

Кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення, вчинені у стані сп'яніння внаслідок вживання алкоголю, наркотичних засобів або інших одурманюючих речовин.

Проблеми визнання юридичної особи суб'єктом кримінального правопорушення у кримінальному праві.

**Тема 8. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення**

Поняття суб'єктивної сторони кримінального правопорушення та її значення. Ознаки суб'єктивної сторони: обов'язкові і факультативні. Поняття вини і її значення. Неприпустимість об'єктивного ставлення у вину.

Форми вини в кримінальному праві, їх значення для кваліфікації кримінального правопорушення і призначення покарання.

Умисел і його види. Поняття прямого і непрямого умислу, їх інтелектуальні і вольові моменти (ознаки).

Відмінність непрямого умислу від прямого.

Умисел в кримінальних правопорушеннях з формальним складом. Спеціальні види умислу, їх характеристика і значення.

Мотив, мета та емоційний стан як факультативні ознаки суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Значення мотиву і мети: 1) як конститутивних ознак складу кримінального правопорушення; 2) як кваліфікуючих ознак; 3) як обставин, що пом'якшують чи обтяжують відповідальність при призначенні покарання.

Необережність та її види. Значення боротьби з необережними кримінальними правопорушеннями.

Кримінально протиправна самовпевненість та її інтелектуальний і вольовий моменти (ознаки). Відмежування від непрямого умислу. Кримінально протиправна недбалість та її об'єктивний і суб'єктивний критерії, їх значення.

Випадок (казус) як невинне заподіяння суспільне небезпечних наслідків, його відміна від кримінально протиправної недбалості.

Подвійна, складна (змішана) форма вини і її значення для кваліфікації кримінального правопорушення.

Поняття та види помилок в кримінальному праві. Юридична помилка, її види і вплив на кримінальну відповідальність, фактична помилка, її види і вплив на вирішення питання про кримінальну відповідальність. Випадки, які приєднуються до помилок, і помилка щодо особи, відхилення дії чи удару.

**Тема 9. Стадії вчинення кримінального правопорушення**

Поняття і види стадій вчинення кримінального правопорушення за чинним законодавством.

Готування до кримінального правопорушення, його поняття, об'єктивні і суб'єктивні ознаки. Види готування.

Відмежування готування до кримінального правопорушення від виявлення наміру. Відповідальність за готування до кримінального правопорушення за КК України.

Замах на кримінальне правопорушення, його поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Види замаху на кримінальне правопорушення: закінчений та незакінчений; замах на непридатний об'єкт та замах з непридатними засобами. Теоретичне та практичне значення такої класифікації (поділу). Відмежування замаху від готування до кримінального правопорушення.

Поняття закінченого кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінальних правопорушень в залежності від особливостей конструкції складу кримінального правопорушення.

Підстави кримінальної відповідальності за готування та замах на кримінальне правопорушення. Кваліфікація готування та замаху на кримінальне правопорушення. Обставини, які належить враховувати при призначенні покарання за готування та замах на кримінальне правопорушення.

Добровільна відмова при незакінченому кримінальному правопорушенні, її поняття та ознаки.

Стадії вчинення кримінального правопорушення, на яких можлива добровільна відмова.

Питання про добровільну відмову на стадії закінченого замаху на кримінальне правопорушення.

Підстави усунення кримінальної відповідальності за добровільну відмову від доведення кримінального правопорушення до кінця.

Наслідки добровільної відмови від доведення кримінального правопорушення до кінця та їх значення.

Дійове каяття при вчиненні кримінального правопорушення. Відмінність дійового каяття від добровільної відмови від доведення кримінального правопорушення до кінця.

**Тема 10. Співучасть у кримінальному правопорушенні**

Поняття і значення співучасті в кримінальному правопорушенні, її об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

Спільна участь осіб у вчиненні кримінального правопорушення. Зміст цієї ознаки.

Суб'єктивні ознаки співучасті. Спільність умислу співучасників.

Особливості інтелектуального моменту умислу співучасників. Питання про можливість одностороннього суб'єктивного зв'язку між співучасниками. Вольовий момент умислу співучасників. Питання про можливість співучасті в кримінальних правопорушеннях, які вчинені з необережності. Відмежування співучасті від «необережного спричинення».

Значення мотиву та мети при вчиненні кримінального правопорушення у співучасті.

Види співучасників та їх визначення в КК України.

Виконавець та співвиконавець кримінального правопорушення.

Організатор кримінального правопорушення.

Підбурювач до кримінального правопорушення. Способи підбурювання. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки підбурювання.

Пособник у кримінальному правопорушенні. Види пособництва. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки пособництва. Відмежування пособництва від підбурювання.

Причетність до кримінального правопорушення. Види причетності: переховування, недонесення, потурання (ч. 6, 7 ст. 27 КК України). Відповідальність за причетність до кримінального правопорушення.

Форми співучасті: поняття, види. Вчинення кримінального правопорушення групою осіб, групою осіб за попередньою змовою, організованою групою та злочинною організацією.

Підстави та межі відповідальності співучасників. Залежність відповідальності співучасників від дій виконавця.

Відповідальність та кваліфікація дій співучасників при різних формах співучасті. Кримінальна відповідальність організаторів та учасників організованої групи і злочинної організації.

Призначення покарання співучасникам.

Спеціальні питання відповідальності співучасників. Посереднє виконавство (виконання). Співучасть у кримінальному правопорушенні із спеціальним суб'єктом. Провокація кримінального правопорушення.

Ексцес виконавця. Види ексцесу виконавця. Кваліфікація дій співучасників при ексцесі. Невдале підбурювання та пособництво.

Добровільна відмова співучасників.

Добровільна відмова виконавця. Відповідальність інших співучасників при добровільній відмові виконавця.

Особливості добровільної відмови підбурювача та пособника.

Кримінальна відповідальність військових командирів, інших осіб, які фактично діють як військові командири, та інших начальників.

Поняття причетності до кримінального правопорушення. Відмінність причетності до кримінального правопорушення від співучасті у кримінальному правопорушенні.

Особливості регламентації відповідальності за причетність до кримінального правопорушення в кримінальному праві України Форми (види) причетності до кримінального правопорушення.

Заздалегідь не обіцяне приховування кримінального правопорушення : поняття, окремі прояви, особливості юридичної оцінки в кримінальному праві.
Заздалегідь не обіцяне придбання або збут майна, завідомо здобутого кримінально протиправним шляхом.

Неповідомлення про кримінальне правопорушення: поняття, окремі прояви, особливості юридичної оцінки в кримінальному праві.
Потурання кримінальному правопорушенню: поняття, окремі прояви, особливості юридичної оцінки в кримінальному праві.

**Тема 11. Множинність кримінальних правопорушень**

Поняття множинності кримінальних правопорушень. Соціальна та юридична характеристика множинності кримінальних правопорушень та її значення.

Одиничне кримінальне правопорушення як структурний елементи множинності кримінальних правопорушень. Види одиничних кримінальних правопорушень: прості та ускладнені одиничні (триваючі, продовжувані та складні) кримінальні правопорушення.

Види множинності кримінальних правопорушень.

Повторність кримінальних правопорушень та її ознаки.

Повторність кримінальних правопорушень, яка не пов’язана з засудженням (фактична повторність) та яка пов’язана із засудженням. Види фактичної повторності: повторність тотожних і однорідних кримінальних правопорушень.

Повторність та реальна сукупність кримінальних правопорушень. Значення повторності для кваліфікації кримінальних правопорушень та призначення покарання.

Сукупність кримінальних правопорушень та її ознаки.

Види сукупності: ідеальна та реальна сукупність.

Відмежування ідеальної сукупності від одиничного кримінального правопорушення. Відмежування сукупності кримінальних правопорушень від конкуренції норм. Кваліфікація кримінальних правопорушень при ідеальній та реальній сукупності. Значення сукупності кримінальних правопорушень для кваліфікації та призначення покарання.

Рецидив кримінальних правопорушень, його ознаки. Види рецидиву: загальний та спеціальний; простий та складний (багаторазовий); пенітенціарний. Значення рецидиву для кваліфікації кримінальних правопорушень і для призначення покарання.

**Тема 12. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння**

Поняття і види обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння, які передбачені іншими законодавчими актами (Законом України «Про Національну поліцію» тощо) та розроблені в теорії кримінального права.

Поняття необхідної оборони. Правова оцінка заподіяння (завдання) шкоди при так званій «передчасній» і «запізнілій» обороні. Оцінка використання зброї та інших знарядь, які вживаються для захисту від посягання.

Завдання шкоди при необхідній обороні тому, хто посягає. Мета необхідної оборони – захист від суспільно-небезпечних посягань. Співрозмірність необхідної оборони.

Врахування суб'єктивного ставлення особи, що захищається, до заподіяння шкоди. Оцінка стану сильного душевного хвилювання, викликаного суспільно небезпечним нападом.

Перевищення меж (ексцес) необхідної оборони. Його поняття і ознаки. Відповідальність за ексцес оборони.

Уявна оборона. Диференціація відповідальності при уявній обороні.

Підстави і ознаки затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення. Вимушений характер завдання шкоди особі, що вчинила кримінальне правопорушення при його затриманні. Відповідність завдання шкоди при затриманні небезпеці вчиненого посягання і обставинам затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення. Врахування суб'єктивного ставлення затриманої особи до шкоди, яка була завдана. Відповідальність за перевищення меж необхідної оборони.

Підстави і ознаки крайньої необхідності. Небезпека, що загрожує і неможливість її усунення інакше як шляхом завдання шкоди – підстави крайньої необхідності.

Джерела небезпеки. Завдання шкоди інтересам так званих «третіх осіб».

Вимушеність завдання шкоди в стані крайньої необхідності.

Об'єктивні ознаки крайньої необхідності. Характер дій в стані крайньої необхідності. Своєчасність крайньої необхідності. Межі завдання шкоди в стані крайньої необхідності.

Врахування суб'єктивного ставлення особи до шкоди, яка заподіюється в стані крайньої необхідності. Відповідальність за заподіяння шкоди більш значної, ніж відвернута при крайній необхідності.

Відмінність крайньої необхідності від необхідної оборони і затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення.

Фізичний або психічний примус. Поняття та зміст цих обставин. Умови, за яких є наявною та за яких виключається кримінальна протиправність діяння, вчиненого внаслідок фізичного або психічного примусу.

Виконання наказу або розпорядження. Поняття, зміст та правове значення цих обставин. Умови, які виключають кримінальну протиправність діяння внаслідок виконання наказу чи розпорядження. Кримінальна відповідальність

за вчинення умисного кримінального правопорушення під час виконання явно кримінально протиправного наказу або розпорядження.

Діяння, пов'язане з ризиком. Поняття виправданого ризику та його зміст. Умови, при наявності яких ризик є виправданим. Відповідальність за невиправданий ризик.

Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності. Умови звільнення від відповідальності за вимушене заподіяння шкоди. Кримінальна відповідальність за вчинення умисного особливо тяжкого злочину та тяжкого злочину під час виконання спеціального завдання.

Виконання обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України. Умови правомірності щодо виконання такого обов'язку.

**Тема 13. Звільнення від кримінальної відповідальності**

Поняття і значення звільнення від кримінальної відповідальності. Правові підстави та порядок такого звільнення.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям. Поняття, умови, правові наслідки. Поняття корупційних кримінальних правопорушень та їх види (примітка до ст. 45 КК України).

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим. Умови такого звільнення.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки. Умови та строки поручительства.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із зміною обстановки.

Звільнення від кримінальної відповідальності внаслідок закінчення строків давності, розміри цих строків та їх обчислення. Перерва та припинення перебігу строків давності. Застосування строків давності у справах про злочини, за які згідно із законом може бути може бути призначене довічне позбавлення волі, а також про злочини проти основ національної безпеки; проти миру та безпеки людства.

**Тема 14. Покарання та його види**

Поняття та ознаки покарання за кримінальним правом України. Відмінність від інших заходів державно-правового та громадського впливу.

Кара як ознака покарання. Елементи кари. Соціальна природа покарання. Мета покарання. Виправлення засуджених як мета покарання. Загальне та спеціальне попередження.

Питання про відновлення соціальної справедливості як мета покарання.

Система та види покарань. Поняття, ознаки та значення системи покарань за кримінальним правом. Система покарань в історії кримінального права та за чинним кримінальним законодавством України. Проблеми удосконалення системи покарань.

Класифікація (види) покарань. Основні та додаткові покарання. Безстрокові, строкові, та непов'язані з встановленням строків: загальні та спеціальні. Покарання, які пов'язані з виправно-трудовим впливом на засудженого. Характеристика окремих видів покарань за чинним кримінальним законодавством України.

Штраф як вид покарання. Поняття штрафу, його розміри та порядок призначення як основного та додаткового покарання. Заміна штрафу іншими видами покарань. Наслідки злісного ухилення від сплати штрафу.

Підстави та порядок призначення додаткового покарання у вигляді позбавлення військового та спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу.

Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю як вид покарання. Підстави, порядок та строки призначення цього виду покарання. Порядок призначення позбавлення права займати певні посади або займатися певною діяльністю як додаткового покарання. Обчислення строків виконання цього виду покарання за умов приєднання його як додаткової міри до різних видів основних покарань. Наслідки ухилення від виконання цього виду покарання.

Громадські роботи. Поняття та зміст громадських робіт. Строки і порядок їх застосування. Наслідки злісного ухилення від відбування громадських робіт. Особи, яким цей вид покарання не може бути призначений.

Виправні роботи як вид покарання. Зміст цього виду покарання, його строки та види. Підстави та порядок зарахування до трудового стажу засудженого строку відбутих ним виправних робіт. Умови заміни виправних робіт без позбавлення волі іншими видами покарань. Наслідки ухилення засудженого від відбування виправних робіт.

Службове обмеження для військовослужбовців. Умови та підстави застосування та скасування. Грошове стягнення як компонент даного виду покарання та його розміри. Вплив службового обмеження на підвищення у посаді, військовому званні та на строк вислуги років для присвоєння чергового військового звання.

Конфіскація майна як вид покарання. Стаття 41 Конституції України про конфіскацію майна. Поняття, сутність конфіскації майна, її види. Підстави та порядок призначення конфіскації майна. Майно, яке не піддягає конфіскації. Відмінність конфіскації майна як виду покарання від спеціальної конфіскації. Задоволення майнових претензій за рахунок конфіскованого майна.

Пробаційний нагляд як вид покарання. Обов'язки, які покладає суд на засудженого до пробаційного нагляду. Категорії осіб до яких не може бути призначене це покарання.

Арешт як вид кримінального покарання. Поняття і зміст арешту, строки і порядок його застосування. Особи, до яких арешт як вид кримінального покарання не може бути призначений.

Обмеження волі. Поняття, зміст і умови застосування обмеження волі. Строки і порядок застосування обмеження волі. Наслідки злісного ухилення від

відбування покарання у вигляді обмеження волі. Особи, яким цей вид покарання не може бути призначений.

Направлення військовослужбовців, які вчинили кримінальне правопорушення, в дисциплінарний батальйон. Підстави, порядок та строки призначення цих видів покарань. Категорії осіб, які не можуть бути направлені до дисциплінарного батальйону.

Позбавлення волі: поняття, види та строки. Проблема тривалих та коротких строків позбавлення волі.

Довічне позбавлення волі. Поняття та зміст довічного позбавлення волі. Категорія осіб, до яких не може бути призначене це покарання.

**Тема 15. Призначення покарання**

Загальні начала призначення покарання за кримінальним правом України.

Призначення покарання в межах, встановлених статтею (санкцією статті) закону, яка передбачає відповідальність за вчинене кримінальне правопорушення. Значення окремих положень Загальної частини кримінального законодавства для призначення покарання. Урахування при призначенні покарання характеру та ступеню суспільної небезпеки вчиненого кримінального правопорушення, особи винного і обставин справи, що пом'якшують та обтяжують покарання.

Роль правосвідомості при призначенні покарання та значення індивідуалізації покарання для досягнення його цілей.

Призначення покарання на основі угоди про примирення або про визнання вини.

Загальна характеристика та значення для призначення покарання обставин, що пом'якшують відповідальність. Види пом'якшуючих та обтяжуючих відповідальність обставин. Їх характеристика та класифікація. Межі урахування судом при призначенні покарання обставин, що пом'якшують та обтяжують відповідальність.

Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом. Підстави та порядок призначення судом більш м'якого покарання, ніж передбачено законом. Призначення покарання нижчого від найнижчої межі, передбаченої законом за конкретне кримінальне правопорушення. Перехід до іншого, більш м'якого виду покарання. Особливості застосування норми про призначення більш м'якого покарання до додаткових покарань.

Призначення покарання за наявності обставин, що пом'якшують покарання, згідно зі ст. 69-1 КК України. Призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення. Врахування обставин, в силу яких кримінальне правопорушення не було доведено до кінця.

Призначення покарання за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті. Вплив характеру та ступеня фактичної участі особи у кримінальному правопорушенні на вид та строки покарання.

Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень.

Правила призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень. Призначення покарання за окремі кримінальні

правопорушення, які входять до сукупності. Призначення остаточного (загального) покарання за сукупністю шляхом поглинання менш суворого покарання більш суворим. Призначення остаточного покарання за сукупністю шляхом повного чи часткового складання.

Межі призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень, якщо хоча б одне з них є умисним тяжким або особливо тяжким злочином, або якщо хоча б за один із вчинених злочинів призначено довічне позбавлення волі. Порядок призначення, за сукупністю кримінальних правопорушень додаткових покарань. Особливості призначення за сукупністю кримінальних правопорушень різнорідних (різновидних) основних та додаткових покарань.

Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень за ч. 4 ст. 70 КК України.

Призначення покарання за кількома вироками – за сукупністю вироків. Правила призначення покарання за сукупністю вироків. Межі застосування повного чи часткового складання покарань за сукупністю вироків, коли хоча б один злочин є особливо тяжким, а також коли має місце покарання у вигляді довічного позбавлення волі.

Порядок призначення за сукупністю вироків додаткових покарань. Можливість використання поглинання покарань за сукупністю вироків. Особливості (порядок) призначення різнорідних (різновидних) основних та додаткових покарань за сукупністю вироків.

Порядок призначення покарань при одночасному збігу сукупності кримінальних правопорушень та сукупності вироків. Відмінність правил призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень та сукупністю вироків.

Зарахування попереднього ув’язнення до строку покарання призначеного судом. Зарахування попереднього ув’язнення при призначенні видів покарання.

**Тема 16. Звільнення від покарання та його відбування**

Поняття та види звільнення від покарання та його відбування. Звільнення від покарання особи, яка перестала бути суспільне небезпечною (ч. 4 ст. 74 КК України).

Звільнення від відбування покарання за діяння, караність яких усунута законом (ч. 2 ст. 74 КК України).

Звільнення від відбування покарання з випробуванням. Поняття, юридична природа та види. Іспитовий строк, його тривалість та значення. Обов’язки, які покладає суд на особу, звільнену від відбування покарання з випробуванням. Застосування додаткових покарань у разі звільнення від відбування покарання з випробуванням.

Звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років.

Давність виконання обвинувального вироку. Строки давності та їх обчислення. Зупинка перебігу давності, обчислення строків давності при зупиненні. Перерва давності. Обчислення строків при перериванні давності.

Питання про застосування давності до осіб, які засуджені до довічного позбавлення волі. Незастосування давності до осіб, які винні у вчиненні злочинів проти миру та безпеки людства.

Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання: поняття та значення. Підстави та умови умовно-дострокового звільнення. Види покарань, при відбуванні яких можливе умовно-дострокове звільнення. Роль громадськості в нагляді за умовно-достроково звільненими. Правові наслідки умовно-дострокового звільнення.

Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання для проходження військової служби.

Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким: поняття і значення. Умови, підстави та порядок такої заміни.

Правові наслідки заміни покарання. Відмінність між заміною покарання та умовно-достроковим звільненням від відбування покарання. Категорії засуджених, до яких не застосовується умовно-дострокове звільнення від покарання та заміна покарання більш м'яким.

Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років.

Звільнення від відбування покарання за хворобою.

Звільнення від відбування покарання у зв'язку з прийняттям уповноваженим органом рішення про передачу засудженого для обміну як військовополоненого.

Звільнення від покарання на підставі закону України про амністію або акта про помилування.

**Тема 17. Судимість. Погашення і зняття судимості**

Поняття та кримінально-правове значення судимості.

Погашення та зняття судимості як форми припинення стану судимості: порядок та умови її застосування. Обчислення строків погашення судимості.

Зняття судимості. Відміна зняття судимості від погашення судимості.

**Тема 18. Обмежувальні заходи та інші заходи кримінально-правового характеру**

Підстави та порядок застосування обмежувальних заходів. Обов'язки, які покладають на засудженого у разі застосування обмежувальних заходів. Обмежувальні заходи, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство.

Поняття та види інших заходів кримінально-правового характеру. Поняття примусових заходів медичного характеру. Підстави та мета їх застосування. Особи, до яких застосовуються примусові заходи медичного характеру.

Види примусових заходів медичного характеру та критерії їх призначення. Продовження, заміна або припинення примусових заходів медичного характеру. Зарахування часу застосування примусових заходів медичного характеру до строку покарання.

Примусове лікування осіб, які вчинили кримінальні правопорушення та мають хворобу, що становить небезпеку для життя інших осіб.

Поняття та сутність спеціальної конфіскації. Її відмінність від конфіскації майна. Випадки застосування спеціальної конфіскації.

Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб: поняття, види та підстави застосування. Юридичні особи, до яких застосовуються заходи кримінально-правового характеру. Підстави для звільнення юридичної особи від застосування заходів кримінально-правового характеру. Загальні правила застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та застосування їх до зазначеної категорії осіб за сукупністю кримінальних правопорушень

**Тема 19. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх**

Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх як прояв гуманізму кримінального законодавства України.

Види покарань, які застосовуються до неповнолітніх.

Призначення позбавлення волі неповнолітнім: строки позбавлення волі.

Звільнення від відбування покарання з випробуванням.

Звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру. Підстави такого звільнення.

Заміна кримінального покарання примусовими заходами виховного характеру: види та підстави.

Звільнення від кримінальної відповідальності і покарання у зв’язку із закінченням строків давності. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання. Погашення та зняття судимості.

## РОЗДІЛ ІІ. ОСОБЛИВА ЧАСТИНА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

**Тема 1. Поняття, система і значення Особливої частини кримінального права. Наукові основи кваліфікації кримінальних правопорушень**

Поняття Особливої частини кримінального права та її значення. Співвідношення Загальної і Особливої частин кримінального права.

Система Особливої частини кримінального законодавства України. Критерії систематизації. Особливості систем Особливої частини кримінального законодавства зарубіжних країн.

Роль науки кримінального права в розкритті змісту норм Особливої частини кримінального права, вирішенні питань правильної кваліфікації.

Значення вивчення судової практики і її узагальнень з окремих категорій кримінальних справ для правильного розуміння й застосування кримінально-правових норм Особливої частини. Джерела судової практики.

Поняття кваліфікації кримінальних правопорушень. Правові основи кваліфікації кримінальних правопорушень. Склад кримінального правопорушення – правова модель і юридична підстава кваліфікації кримінальних правопорушень. Формула кваліфікації та формулювання звинувачення.

Кваліфікація кримінального правопорушення і склад кримінального правопорушення. Значення об'єкта, об'єктивної сторони, суб'єкта й суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення для кваліфікації. Правильна кваліфікація як необхідна умова дотримання законності, прав і свобод громадян.

**Тема 2. Кримінальні правопорушення проти основ національної безпеки України**

Поняття, загальна характеристика та види кримінальні правопорушення проти основ національної безпеки України.

*Кримінальні правопорушення проти внутрішньої безпеки України*

Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади. Дії, вчинені з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, а також змова про вчинення таких дій. Публічні заклики до насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або до захоплення державної влади, а також розповсюдження матеріалів із закликами до вчинення таких дій. Зміст мети при вчиненні цих дій. Кваліфікуючі ознаки.

Посягання на територіальну цілісність і недоторканість України. Територія та державний кордон України. Дії, спрямовані на зміну меж території або державного кордону України. Публічні заклики до вчинення дій, спрямованих на зміну території або державного кордону України, або розповсюдження матеріалів із закликами до вчинення таких дій. Момент закінчення злочину. Зміст мети при вчиненні цих дій. Кваліфікуючі ознаки.

Фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України. Поняття фінансування. Зміст об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Посягання на життя державного чи громадського діяча: поняття та характеристика. Потерпілий від цього злочину. Суб'єкт злочину. Момент закінчення злочину. Мотиви даного злочину.

Диверсія: поняття та види. Особливості конструкції складу диверсії. Зміст мети як обов'язкової ознаки даного злочину. Момент закінчення злочину.

*Кримінальні правопорушення проти зовнішньої безпеки України*

Державна зрада. Поняття державної зради. Форми державної зради: перехід на бік ворога в період збройного конфлікту, шпигунство, надання іноземній державі, іноземній організації або їх представникам допомоги в проведенні підривної діяльності проти України. Суб'єктивна сторона злочину. Суб'єкт державної зради. Спеціальні умови звільнення від кримінальної відповідальності за державну зраду.

Колабораційна діяльність. Форми вчинення колабораційної діяльності. Зміст понять «публічні заклики», «заходи політичного характеру», «здійснення інформаційної діяльності». Спеціальний суб'єкт колабораційної діяльності.

Пособництво державі-агресору. Форми вчинення злочину. Реалізація чи підтримка рішень та/або дій держави-агресора, збройних формувань та/або

окупаційної адміністрації держави-агресора. Спеціальний суб'єкт злочину. Зміст мети як обов'язкової ознаки даного злочину. Відмінність від колабораційної діяльності. Момент закінчення даного злочину.

Шпигунство: поняття та предметом якого є відомості, що становлять державну таємницю. Поняття державної таємниці. Суб'єкт шпигунства. Спеціальні умови звільнення від кримінальної відповідальності за шпигунство.

Перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань. Зміст об'єктивної сторони даного злочину. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Несанкціоноване поширення інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, вчинене в умовах воєнного або надзвичайного стану. Форми вчинення такого злочину. Зміст кваліфікуючих ознак. Момент закінчення злочину. Спеціальний суб'єкт даного злочину.

## Тема 3. Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи

*Кримінальні правопорушення проти життя особи*

Загальна характеристика і види кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи. Життя як об'єкт кримінально-правової охорони. Конституція України про охорону життя та здоров'я особи.

Поняття вбивства та його види. Ознаки вбивства. Безпосередній об'єкт вбивства. Момент початку та припинення життя. Умисне вбивство без обтяжуючих та пом'якшуючих обставин. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак цього кримінального правопорушення. Характерні ознаки такого вбивства. Умисне вбивство за обтяжуючих обставин. Конструкція складу цього кримінального правопорушення. Класифікація обставин, що обтяжують умисне вбивство, та їх зміст.

Умисне вбивство за пом'якшуючих обставин і його види. Умисне вбивство, вчинене у стані сильного душевного хвилювання. Конструкція складу цього кримінального правопорушення. Сутність жорстокого поводження, або такого, що принижує честь і гідність особи, а також системного характеру такого поводження з боку потерпілого. Стан сильного душевного хвилювання та раптовість виникнення такого стану. Особливості змісту умислу в цьому кримінальному правопорушенні.

Умисне вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини. Конструкція складу цього кримінального правопорушення. Потерпілий та час вчинення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Відповідальність співучасників.

Умисне вбивство при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення. Конструкція складу цього кримінального правопорушення. Поняття перевищення меж необхідної оборони та перевищення заходів, необхідних для затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення. Психічне ставлення суб'єкта до смерті

потерпілого.

Вбивство через необережність. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак цього кримінального правопорушення. Відмежування цього виду вбивства від інших кримінальних правопорушень, поєднаних із заподіянням смерті потерпілому. Кваліфікуюча ознака такого вбивства.

Доведення до самогубства. Характеристика об'єктивної сторони: жорстокого поводження з особою, шантаж, систематичне приниження її людської гідності або систематичний протиправний примус до дій, що суперечать її волі, схиляння до самогубства, а також інших дій, що сприяють вчиненню самогубства. Момент закінчення кримінального правопорушення. Ознаки суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки цього кримінального правопорушення.

*Кримінальні правопорушення проти здоров'я особи*

Здоров'я людини як безпосередній об'єкт посягання. Поняття й види тілесних ушкоджень. Ступінь тяжкості тілесних ушкоджень. Критерії для визначення тяжкості тілесних ушкоджень.

Умисне тяжке тілесне ушкодження. Поняття тяжкого тілесного ушкодження і його види. Зміст ознак тяжкого тілесного ушкодження. Кваліфікуючі ознаки цього кримінального правопорушення. Відмінність тяжкого тілесного ушкодження, що спричинило смерть потерпілого від умисного вбивства та вбивства через необережність.

Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження: поняття та ознаки. Кваліфікуючі ознаки цього кримінального правопорушення.

Умисне тяжке тілесне ушкодження за пом'якшуючих обставин.

Умисне тяжке тілесне ушкодження, заподіяне у стані сильного душевного хвилювання. Сутність жорстокого поводження, або такого, що принижує честь і гідність особи, а також системного характеру такого поводження з боку потерпілого. Стан сильного душевного хвилювання й раптовість виникнення такого стану.

Умисне заподіяння тяжких тілесних ушкоджень у разі перевищення меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення. Поняття перевищення меж необхідної оборони та перевищення заходів, необхідних для затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення. Психічне ставлення суб'єкта до заподіяння тяжких тілесних ушкоджень.

Умисне легке тілесне ушкодження. Поняття легкого тілесного ушкодження, його види та ознаки.

Побої і мордування. Їх відмінність від тілесних ушкоджень. Кваліфікуючі ознаки цього кримінального правопорушення.

Домашнє насильство. Потерпілий від кримінального правопорушення: подружжя чи колишнє подружжя або інша особи, з якою винний перебуває (перебував) у сімейних або близьких відносинах. Ознаки об'єктивної сторони. Характеристика систематичності, а також фізичного, психологічного або економічного насильства. Наслідки як ознака об'єктивної сторони: фізичні або психологічні страждання, розлади здоров'я, втрата працездатності, емоційна

залежність або погіршення якості життя потерпілої особи.

Катування. Поняття катування. Мета вчинення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки цього кримінального правопорушення.

Необережне тяжке або середньої тяжкості тілесне ушкодження. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак цього кримінального правопорушення.

Погроза вбивством. Реальність погрози як умова відповідальності за це правопорушення. Кваліфікуюча ознака цього кримінального правопорушення.

Зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби. Диференціація відповідальності за вчинення цього кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки та особливо кваліфікуючі ознаки цього кримінального правопорушення.

Розголошення відомостей про проведення медичного огляду на виявлення зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби. Предмет цього кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Зараження венеричною хворобою. Поняття венеричної хвороби. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Незаконне проведення аборту або стерилізації. Поняття незаконного аборту та стерилізації. Зміст примушування до аборту або стерилізації без добровільної згоди потерпілого. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Незаконна лікувальна діяльність. Конструкція складу кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Порушення прав пацієнта. Конструкція складу кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Незаконне проведення дослідів над людиною. Зміст об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Порушення встановленого законом порядку трансплантації анатомічних матеріалів людини. Характеристика предмета кримінального правопорушення. Примушування та обман як способи вчинення таких кримінальних правопорушень. Зміст торгівлі анатомічними матеріалами людини. Конструкція складу кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Насильницьке донорство. Насильство та обман. Суб'єкт кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Незаконне розголошення лікарської таємниці. Наслідки кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони.

*Кримінальні правопорушення, що ставлять в небезпеку життя чи здоров'я особи*

Залишення в небезпеці. Момент закінчення кримінального правопорушення. Свідомість як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Зміст поняття завідомості в конструкції цього складу кримінального правопорушення. Спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані. Особливості суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Відмінність цього кримінального правопорушення від залишення в небезпеці.

Ненадання допомоги хворому медичним працівником. Зміст поняття завідомості в конструкції цього складу кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Неналежне виконання професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником. Наслідки кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуюча ознака кримінального правопорушення.

Неналежне виконання обов'язків щодо охорони життя та здоров'я дітей. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Неналежне виконання професійних обов'язків, що спричинило зараження особи вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

## Тема 4. Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи

Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи, їх загальна характеристика й види. Конституція України про охорону волі, честі та гідності особи.

Незаконне позбавлення волі або викрадення людини. Конструкція складу кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки цього кримінального правопорушення.

Насильницьке зникнення. Арешт, затримання, викрадення або позбавлення волі людини в будь-якій іншій формі з подальшою відмовою визнати факт такого арешту, затримання, викрадення або позбавлення волі людини в будь-якій іншій формі або приховуванням даних про долю такої людини чи місце перебування як ознаки об'єктивної сторони таких кримінальних правопорушень. Суб'єкти вчинення насильницького зникнення: поняття представника держави та представника іноземної держави.

Захоплення заручників. Дії, що утворюють об'єктивну сторону цього кримінального правопорушення. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Підміна дитини. Мотив як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони цього

кримінального правопорушення.

Торгівля людьми. Дії, що утворюють об'єктивну сторону кримінального правопорушення. Поняття торгівлі людиною, вербування, переміщення, переховування, передачі або одержання людини. Використання примусу, викрадення, обману, шантажу, матеріальної чи іншої залежності потерпілого, його уразливого стану або підкупу третьої особи, яка контролює потерпілого, для отримання згоди на його експлуатацію. Мета експлуатації як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Експлуатація дітей. Потерпілий від кримінального правопорушення. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Використання малолітньої дитини для заняття жебрацтвом. Потерпілий від кримінального правопорушення. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Незаконне поміщення в психіатричний заклад. Завідомість як ознака цього кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Примушування до шлюбу. Форми примушування до шлюбу. Зміст кваліфікуючих ознак такого кримінального правопорушення.

## Тема 5. Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканності особи

Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканності особи, їх загальна характеристика та види.

Зґвалтування. Вчинення дій сексуального характеру, пов'язаних із вагінальним, анальним або оральним проникненням в тіло іншої особи з використанням геніталій або будь-якого іншого предмета, без добровільної згоди потерпілої особи як форми вчинення зґвалтування. Встановлення добровільності згоди потерпілого. Потерпілий від кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Сексуальне насильство. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення. Характеристика насильницьких дій сексуального характеру, не пов'язаних із проникненням в тіло іншої особи. Встановлення добровільності згоди потерпілого. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. Відмежування цього кримінального правопорушення від зґвалтування.

Примушування до вступу в статевий зв'язок. Поняття примушування. Потерпілий від кримінального правопорушення. Визначення поняття акт сексуального характеру. Момент закінчення цього кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Вчинення дій сексуального характеру з особою, яка не досягла

шістнадцятирічного віку. Потерпілий від кримінального правопорушення. Поняття статевих зносин. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. Визначення кола близьких родичів та членів сім'ї.

Розбещення неповнолітніх. Поняття розпусних дій. Потерпілий від кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. Визначення кола близьких родичів та членів сім'ї.

Домагання дитини для сексуальних цілей. Зміст об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Вчинення стосовно потерпілого будь-яких дій сексуального характеру або розпусних дій як мета кримінального правопорушення. Дитяча порнографія: поняття, ознаки.

## Тема 6. Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини та громадянина

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти виборчих, трудових та інших особистих прав й свобод людини й громадянина. Проблема місця норм, що передбачають відповідальність за посягання на виборчі, трудові та інші особисті права у системі Особливої частини кримінального права.

*Кримінальні правопорушення у сфері реалізації виборчих та інших політичних прав громадян*

Перешкоджання здійсненню виборчого права або права брати участь у референдумі, роботі виборчої комісії або комісії з референдуму чи діяльності офіційного спостерігача. Поняття перешкоджання і способи його здійснення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Надання неправдивих відомостей до органу ведення Державного реєстру виборців або фальсифікація виборчих документів, документів референдуму, підсумків голосування або відомостей Державного реєстру виборців. Зміст об'єктивної сторони. Предмет цього кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Незаконне використання виборчого бюлетеня, бюлетеня для голосування на референдумі, голосування виборцем, учасником референдуму більше ніж один раз. Зміст об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Незаконне знищення виборчої документації або документації референдуму. Зміст об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. Поняття та зміст виборчої документації та документації референдуму.

Фальсифікація, підроблення, викрадення, пошкодження або знищення виборчої документації, документації референдуму, викрадення, пошкодження, приховування, знищення печатки виборчої комісії, комісії референдуму, виборчої скриньки, списку виборців чи учасників референдуму. Зміст об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Порушення таємниці голосування. Характеристика діяння та спосіб його

вчинення. Суб'єкт цього кримінального правопорушення.

Порушення порядку фінансування виборчої кампанії кандидата, політичної партії (блоку). Встановлення предмета кримінального правопорушення. Зміст об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Підкуп виборця, учасника референдуму. Поняття та розміри неправомірної вигоди. Зміст об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Порушення рівноправності громадян залежно від їх расової, національної належності, релігійних переконань, інвалідності та за іншими ознаками. Особливості законодавчої конструкції цього кримінального правопорушення. Види діянь. Суб'єкт кримінального правопорушення (його специфіка для основного та кваліфікованого складів кримінального правопорушення). Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Перешкоджання законній діяльності професійних спілок, політичних партій, громадських організацій або їх органів. Особливості законодавчої структури цього кримінального правопорушення. Характеристика перешкоджання як форми прояву об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Зміст вини.

*Кримінальні правопорушення у сфері реалізації особистих прав громадян*

Порушення недоторканості житла громадян. Особливості законодавчої структури цього кримінального правопорушення. Поняття житла чи іншого володіння особи. Види дій. Характеристика інших дій, що порушують недоторканість. Суб'єкт даного кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер. Поняття таємниці листування. Види дій. Обставини, що виключають протиправність таких дій. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення недоторканості приватного життя. Види дій як форми прояву об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Розміри наслідків у вигляді істотної шкоди. Суб'єкт кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення.

Порушення права на отримання освіти. Характеристика незаконної відмови у прийнятті до закладу освіти будь-якої форми власності та вимоги оплати за навчання у державних чи комунальних навчальних закладах. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Порушення права на безоплатну медичну допомогу. Характеристика дій як форми прояву об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

*Кримінальні правопорушення проти сім'ї*

Ухилення від сплати аліментів на утримання дітей. Поняття ухилення.

Злісність ухилення як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Умови притягнення до відповідальності. Кваліфікуюча ознака цього кримінального правопорушення.

Ухилення від сплати коштів на утримання непрацездатних батьків. Поняття ухилення та осіб, які відносяться до категорії «непрацездатні». Злісність ухилення як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуюча ознака.

Злісне невиконання обов'язків по догляду за дитиною або особою, щодо якої встановлена опіка чи піклування. Поняття тяжких наслідків як обов'язкової ознаки об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Зловживання опікунськими правами. Характеристика діяння. Суб'єктивна сторона. Мотив як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Розголошення таємниці усиновлення (удочеріння). Поняття таємниці усиновлення. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення. Момент закінчення даного кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконні дії щодо усиновлення (удочеріння). Поняття та ознаки незаконної посередницької діяльності або інших незаконних дій щодо усиновлення дитини, передачі її під опіку чи навиховання. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

*Кримінальні правопорушення у сфері реалізації права на працю*

Перешкоджання законній професійній діяльності журналістів. Поняття та ознаки законної професійної діяльності. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Грубе порушення законодавства про працю. Особливості законодавчої структури даного кримінального правопорушення. Потерпілий від кримінального правопорушення. Види діянь. Характеристика іншого грубого порушення законодавства про працю. Мотив як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони даного кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Грубе порушення угоди про працю. Поняття угоди про працю. Потерпілий від кримінального правопорушення. Спосіб вчинення даного кримінально протиправного діяння. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуюча ознака.

Примушення до участі у страйку або перешкоджання участі у страйку. Види діянь. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Невиплата заробітної плати, стипендії, пенсії чи інших установлених законом виплат. Поняття безпідставності невиплати. Зміст вини. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуюча ознака. Особливості звільнення від кримінальної відповідальності.

Порушення авторського права й суміжних прав. Предмет кримінального правопорушення. Форми прояву об'єктивної сторони цього кримінального

правопорушення. Камкордінг, кардшейрінг: поняття та ознаки. Розміри матеріальної шкоди як обов'язкова ознака цього кримінального правопорушення. Суб'єкт та суб'єктивна сторона кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Порушення прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок, топографію інтегральної мікросхеми, сорт рослин, раціоналізаторську пропозицію. Предмет кримінального правопорушення. Форми прояву об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Наслідки кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

*Кримінальні правопорушення проти релігії*

Пошкодження релігійних споруд чи культових будинків. Предмет кримінального правопорушення. Види дій як форми прояву об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Момент закінчення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Незаконне утримання, осквернення або знищення релігійних святинь. Предмет кримінального правопорушення. Види діянь як форми прояву об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення.

Перешкоджання здійсненню релігійного обряду. Характеристика діяння як форми прояву об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Момент закінчення даного кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Випадки правомірного присікання релігійних обрядів.

Посягання на здоров'я людей під приводом проповідування релігійних віровчень чи виконання релігійних обрядів. Особливості законодавчої конструкції цього кримінального правопорушення. Поняття групи та її ознаки. Види діянь як форми прояву об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуюча ознака кримінального правопорушення.

**Тема 7. Кримінальні правопорушення проти власності**

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти власності. Поняття викрадення.

*Корисливі кримінальні правопорушення проти власності з ознаками викрадення*

Крадіжка. Поняття й ознаки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Грабіж. Поняття й ознаки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Розбій. Поняття й ознаки. Особливості складу кримінального правопорушення за конструкцією об'єктивної сторони. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Викрадення води, електричної або теплової енергії шляхом її

самовільного використання. Зміст об'єктивної сторони. Характеристика способу вчинення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Вимагання. Поняття й ознаки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Шахрайство. Поняття й ознаки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем. Поняття та ознаки привласнення. Поняття та ознаки розтрати. Поняття й ознаки заволодіння майном шляхом зловживання службовим становищем. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

*Корисливі кримінальні правопорушення проти власності без ознак викрадення*

Заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою. Ознаки діяння. Суб'єктивні ознаки. Відмінність від шахрайства.

Незаконне привласнення особою знайденого або чужого майна, що випадково опинилося у неї. Особливості предмета кримінального правопорушення. Ознаки діяння. Особливості суб'єктивної сторони. Відмінність від розкрадання.

Придбання, отримання, зберігання чи збут майна, одержаного кримінально протиправним шляхом. Ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Відмінність від співучасті у розкраданні.

Самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво. Зміст об'єктивної сторони. Поняття самовільного будівництва. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

*Некорисливі кримінальні правопорушення проти власності*

Умисне знищення або пошкодження майна. Види діяння. Наслідки. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Умисне пошкодження об'єктів електроенергетики. Визначення предмета кримінального правопорушення. Зміст об'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Необережне знищення або пошкодження майна. Види діяння. Наслідки. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення.

Порушення обов'язків щодо охорони майна. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Наслідки. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення.

Погроза знищення майна. Види діяння. Особливості способу. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення.

**Тема 8. Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності**

Поняття, загальна характеристика й види господарських кримінальних правопорушень

*Кримінальні правопорушення, що порушують встановлений порядок заняття господарською діяльністю*

Незаконна діяльність з організації або проведення азартних ігор, лотерей. Ознаки об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття незаконного виготовлення, зберігання, збуту або транспортування з метою збуту підакцизних товарів. Предмет кримінального правопорушення. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення порядку здійснення операцій з металобрухтом. Предмет кримінального правопорушення. Об'єктивна сторона. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття доведення до банкрутства. Ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторони.

Доведення банку до неплатоспроможності. Конструкція об'єктивної сторони. Суб'єкт даного кримінального правопорушення.

Шахрайство з фінансовими ресурсами. Предмет кримінального правопорушення. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Наслідки кримінального правопорушення.

*Кримінальні правопорушення у сфері промислового виробництва*

Поняття умисного введення в обіг на ринку України (випуск на ринок України) небезпечної продукції. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Визначення розміру спричиненої шкоди.

Поняття незаконного використання знака для товарів і послуг, фірмового найменування, кваліфікованого зазначення походження товару. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

*Кримінальні правопорушення у сфері фінансової діяльності*

Поняття незаконних дій з документами на переказ, платіжними картками та іншими засобами доступу до банківських рахунків, обладнанням для їх виготовлення. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Наслідки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів). Предмет кримінального правопорушення. Об'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Ухилення від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування. Предмет кримінального правопорушення. Об'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

*Кримінальні правопорушення у сфері економічних інтересів держави*

Виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою використання при продажу товарів, збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів, білетів державної лотереї,

марок акцизного податку чи голографічних захисних елементів. Ознаки суб'єктивної сторони. Наслідки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття контрабанди культурних цінностей та зброї. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Переміщення через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю лісоматеріалів або пиломатеріалів цінних та рідкісних порід дерев, лісоматеріалів необроблених, а також інших лісоматеріалів, заборонених до вивозу за межі митної території України. Визначення предмета кримінального правопорушення. Особливості об'єктивної сторони. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Характеристика кваліфікуючих та особливо кваліфікуючих ознак.

Незаконне використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги. Предмет кримінального правопорушення. Форми об'єктивної сторони. Характеристика кваліфікуючих ознак.

Поняття контрабанди товарів. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Поняття умисного порушення вимог законодавства про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних кримінально протиправним шляхом, або фінансування тероризму. Ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття нецільового використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Визначення розміру спричиненої шкоди.

Поняття видання нормативно-правових актів, що зменшують надходження бюджету або збільшують витрати бюджету всупереч закону. Ознаки суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення Кваліфікуючі ознаки.

Поняття виготовлення, збуту та використання підроблених недержавних цінних паперів. Предмет кримінального правопорушення. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Наслідки. Кваліфікуючі ознаки. Визначення розміру матеріальної шкоди.

Поняття підроблення документів, які подаються для реєстрації випуску цінних паперів. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Поняття порушення порядку ведення реєстру власників іменних цінних паперів. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Поняття приховування інформації про діяльність емітента. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Суб'єктивна

сторона кримінального правопорушення.

Поняття незаконного використання інсайдерської інформації. Ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторони.

Фальсифікація фінансових документів та звітності фінансової організації, приховування неплатоспроможності фінансової установи або підстав для відкликання (анулювання) ліцензії фінансової установи. Зміст об'єктивної сторони. Мета кримінального правопорушення.

Порушення порядку ведення бази даних про вкладників або порядку формування звітності. Зміст об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

*Кримінальні правопорушення у сфері приватизації*

Поняття незаконної приватизації державного, комунального майна. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Умови притягнення до відповідальності. Кваліфікуючі ознаки.

*Кримінальні правопорушення у сфері вільного здійснення господарської діяльності*

Протидія законній господарській діяльності. Поняття протидії. Наслідки. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Протиправне заволодіння майном підприємства, установи, організації. Предмет кримінального правопорушення. Характеристика способу вчинення. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття незаконного збирання з метою використання або використання відомостей, що становлять комерційну або банківську таємницю. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Наслідки.

Розголошення комерційної або банківської таємниці. Поняття банківської та комерційної таємниці. Ознаки суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Проблеми вдосконалення кримінального законодавства у сфері господарської діяльності. Значення правильної кваліфікації господарських кримінальних правопорушень у діяльності органів досудового розслідування.

**Тема 9. Кримінальні правопорушення проти довкілля**

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти довкілля.

*Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку екологічної безпеки*

Порушення правил екологічної безпеки. Особливості законодавчої конструкції, складу цього кримінального правопорушення. Види діянь суб'єкта кримінального правопорушення.

Проектування чи експлуатація споруд без систем захисту довкілля. Види діянь. Наслідки цього кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Невжиття заходів щодо ліквідації наслідків екологічного забруднення. Характеристика діяння. Поняття дезактиваційних та інших відновлювальних заходів. Наслідки цього кримінального правопорушення. Суб'єкт. Місце, як

обов'язкова ознака об'єктивної сторони.

Приховування або перекручення відомостей про екологічний стан або захворюваність населення. Особливості законодавчої конструкції. Види діянь.

*Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку раціонального використання водних об'єктів атмосферного повітря*

Забруднення атмосферного повітря. Види діянь. Поняття забруднення. Наслідки цього кримінального правопорушення. Відповідальність за утворення загрози настання наслідків. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Порушення правил охорони вод. Особливості законодавчої конструкції складу цього кримінального правопорушення. Поняття забруднення. Наслідки цього кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Забруднення моря. Особливості законодавчої конструкції складу цього кримінального правопорушення. Види діянь. Поняття забруднення. Відмежування від складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 242, відповідальності за утворення загрози настання наслідків. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

*Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку використання землі та її надр*

Незаконне заволодіння ґрунтовим покривом (поверхневим шаром) земель. Особливості законодавчої конструкції складу кримінального правопорушення. Види діянь. Наслідки цього кримінального правопорушення. Момент закінчення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Незаконне заволодіння землями водного фонду в особливо великих розмірах. Особливості законодавчої конструкції складу кримінального правопорушення. Види діянь. Наслідки цього кримінального правопорушення. Момент закінчення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Порушення правил охорони або використання надр, незаконне видобування корисних копалин. Особливості законодавчої конструкції складу кримінального правопорушення. Види діянь. Наслідки цього кримінального правопорушення. Момент закінчення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Незаконне видобування, збут, придбання, передача, пересилання, перевезення, переробка бурштину. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення законодавства про континентальний шельф України. Особливості законодавчої конструкції складу цього кримінального правопорушення. Поняття континентального шельфу. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Забруднення або псування земель. Особливості законодавчої конструкції. Наслідки цього кримінального правопорушення. Момент закінчення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Безгосподарське використання земель. Особливості законодавчої

конструкції. Наслідки цього кримінального правопорушення.

*Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку використання рослинного світу*

Знищення або пошкодження об'єктів рослинного світу. Предмет цього кримінального правопорушення. Особливості законодавчої конструкції цього кримінального правопорушення. Поняття знищення й пошкодження. Спосіб як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Наслідки цього кримінального правопорушення. Момент закінчення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Незаконна порубка лісу. Предмет цього кримінального правопорушення. Поняття незаконної порубки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Місце як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Відмінність незаконної порубки від знищення або пошкодження лісових масивів.

Порушення законодавства про захист рослин. Характеристика дії. Наслідки.

*Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку використання тваринного світу*

Незаконне полювання. Особливості законодавчої конструкції. Види незаконного полювання. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Незаконне заняття рибним, тваринним або іншим водним добувним промислом. Особливості законодавчої конструкції. Наслідки цього кримінального правопорушення. Спосіб як обов'язкова ознака об'єктивної сторони даної норми. Кваліфікуючі ознаки складу кримінального правопорушення.

Проведення вибухових робіт з порушенням правил охорони рибних запасів. Характеристика діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт.

Порушення ветеринарних правил. Поняття епізоотії. Наслідки цього кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

*Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку використання територій, взятих під охорону держави, та об'єктів природно-заповідного фонду*

Умисне знищення або пошкодження територій, взятих під охорону держави, та об'єктів природно-заповідного фонду. Особливості законодавчої конструкції. Види діянь. Поняття об'єктів природно-заповідного фонду. Спосіб як обов'язкова ознака об'єктивної сторони даної норми. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

## Тема 10. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти громадської безпеки.

*Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки, які вчинені з метою залякування населення і органів влади*

Терористичний акт. Поняття терористичного акту, його ознаки. Фінансування тероризму. Види дій, що утворюють об'єктивну сторону. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Втягнення у вчинення терористичного акту. Конструкція та зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Спосіб як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Публічні заклики до вчинення терористичного акту. Зміст та форми об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Кваліфікуюча ознака.

Створення терористичної групи чи терористичної організації. Зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Поняття терористичної групи та терористичної організації. Підстави для звільнення від кримінальної відповідальності.

Сприяння вчиненню терористичного акту. Сприяння як особливий вид причетності до кримінального правопорушення. Зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Фінансування тероризму. Поняття фінансування тероризму та зміст об'єктивної сторони. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Підстави для звільнення від кримінальної відповідальності.

Перетинання державного кордону України з терористичною метою. Зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Підстави для звільнення від кримінальної відповідальності.

*Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки, які вчинені з використанням організованих форм посягань*

Створення, керівництво злочинною спільнотою або злочинною організацією, а також участь у ній. Поняття злочинної організації, злочинної спільноти, особи, яка здійснює злочинний вплив, вора в законі. Види дій. Суб'єкт та суб'єктивна сторона кримінального правопорушення. Спеціальні умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Встановлення або поширення злочинного впливу. Зміст об'єктивної сторони. Характеристика кваліфікуючих та особливо кваліфікуючих ознак.

Організація, сприяння у проведенні або участь у злочинному зібранні (сходці). Зміст поняття злочинне зібрання (сходка). Мета такого правопорушення. Підстави для звільнення від кримінальної відповідальності.

Звернення за застосуванням злочинного впливу. Зміст об'єктивної сторони та мети такого злочину.

Сприяння учасникам злочинної організації та укриття їх злочинної діяльності. Поняття й види заздалегідь не обіцяного сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної діяльності. Умови притягнення до кримінальної відповідальності. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Бандитизм. Поняття банди та її ознаки. Види діянь. Особливості законодавчої конструкції даного кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікація дій осіб від 14 до 16 років, які брали участь у банді.

Завідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності. Поняття неправдивого повідомлення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань. Поняття воєнізованого або збройного формування. Види діянь. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

*Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки, які вчинені з порушенням правил поводження із загальнонебезпечними речовинами, матеріалами та предметами*

Напад на об'єкти, на яких є предмети, що становлять підвищену небезпеку для оточення. Поняття предмета кримінального правопорушення та його характеристика. Поняття нападу. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Предмет кримінального правопорушення. Види дій та спосіб їх вчинення. Суб'єктивна сторона, суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами. Предмет кримінального правопорушення та його значення для кваліфікації. Види діянь. Момент закінчення кримінального правопорушення. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Незаконне виготовлення, переробка чи ремонт вогнепальної зброї або фальсифікація, незаконне видалення чи зміна її маркування, або незаконне виготовлення бойових припасів, вибухових речовин чи вибухових пристроїв. Предмет кримінального правопорушення та його значення для кваліфікації. Види та зміст діянь. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Недбале зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів. Предмет кримінального правопорушення. Характеристика діяння. Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Незаконне поводження з радіоактивними матеріалами. Предмет кримінального правопорушення. Види діянь. Момент закінчення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Погроза вчинити викрадення або використати радіоактивні матеріали. Предмет кримінального правопорушення, потерпіла сторона. Характеристика об'єктивної сторони. Зміст вини. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Порушення правил поводження з вибуховими, легкозаймистими

та їдкими речовинами або радіоактивними матеріалами. Предмет кримінального правопорушення. Види діянь. Наслідки кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне ввезення на територію України відходів й вторинної сировини. Предмет кримінального правопорушення. Характеристика ввезення чи транзиту. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Незаконне перевезення на повітряному судні вибухових або легкозаймистих речовин. Предмет кримінального правопорушення. Інші ознаки даного складу кримінального правопорушення.

Порушення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки. Характеристика діяння. Наслідки кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття умисного знищення або пошкодження об'єктів житлово-комунального господарства. Предмет кримінального правопорушення. Характеристика діяння. Наслідки кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Майнова шкода.

Порушення встановлених законодавством вимог щодо утримання та експлуатації об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту. Форми об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Суспільно небезпечні наслідки.

## Тема 11.Кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти безпеки виробництва.

*Кримінальні правопорушення, що порушують встановлені умови охорони праці*

Порушення вимог законодавства про охорону праці. Особливості законодавчої структури й конструкції складу цього кримінального правопорушення. Основний й додатковий об'єкт кримінального правопорушення. Загальна характеристика правил охорони праці. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою. Об'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Причинний зв'язок між діяннями й суспільне небезпечними наслідками. Кваліфікуючі ознаки.

*Кримінальні правопорушення, що становлять підвищену небезпеку виробництва*

Порушення правил безпеки на вибухонебезпечних підприємствах або у вибухонебезпечних цехах. Ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторони. Наслідки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил ядерної або радіаційної безпеки. Поняття ядерної, радіаційної безпеки. Характеристика діяння. Наслідки кримінального правопорушення. Умови притягнення до відповідальності.

Порушення правил, що стосуються безпечного використання

промислової продукції або безпечної експлуатації будівель і споруд. Характеристика діяння. Наслідки кримінального правопорушення. Умови притягнення до відповідальності. Кваліфікуючі ознаки.

## Тема 12.Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту

*Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку водіння транспорту.*

Порушення правил безпеки руху або експлуатації залізничного, водного чи повітряного транспорту. Поняття залізничного, водного й повітряного транспорту. Види діянь. Особливості законодавчої структури і конструкції складу кримінального правопорушення. Відповідальність за створення небезпеки настання наслідків. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Угон або захоплення залізничного рухомого складу, повітряного, морського чи річкового судна. Конструкція та зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами. Поняття транспортного засобу. Види діянь. Причинний зв'язок та наслідки, їх характеристика. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами в стані сп'яніння. Форми об'єктивної сторони. Причинний зв'язок та наслідки, їх характеристика. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне заволодіння транспортним засобом. Поняття транспортного засобу. Момент закінчення даного кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

*Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку забезпечення функціонування транспорту.*

Примушення працівника транспорту до невиконання своїх службових обов'язків. Потерпілий від кримінального правопорушення. Поняття примушення та момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Випуск в експлуатацію технічно-несправних транспортних засобів або інше порушення їх експлуатації. Види діянь. Наслідки кримінального правопорушення. Характеристика причинного зв'язку. Завідомість як ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Порушення правил, норм й стандартів, що стосуються убезпечення дорожнього руху. Поняття порушення правил, норм й стандартів. Наслідки.

Причинний зв’язок. Суб’єкт кримінального правопорушення.

Знищення, підробка або заміна номерів вузлів та агрегатів транспортного засобу. Предмет кримінального правопорушення. Види дій. Момент закінчення. Суб’єкт кримінального правопорушення.

Здійснення професійної діяльності членом екіпажу або обслуговування повітряного руху диспетчером управління повітряним рухом (диспетчером служби руху) у стані алкогольного сп’яніння або під впливом наркотичних чи психотропних речовин. Конструкція та зміст об’єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Спеціальний суб’єкт кримінального правопорушення.

Пошкодження шляхів сполучення і транспортних засобів. Предмет кримінального правопорушення. Конструкція та зміст об’єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Наслідки як обов’язкова ознака складу кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Блокування транспортних комунікацій, а також захоплення транспортного підприємства. Конструкція та зміст об’єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Спосіб вчинення кримінального правопорушення. Наслідки як обов’язкова ознака складу кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Порушення правил повітряних польотів. Зміст об’єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Суб’єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Порушення правил використання повітряного простору. Зміст об’єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Суб’єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Самовільне без нагальної потреби зупинення поїзда. Зміст об’єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Спосіб як обов’язкова ознака складу кримінального правопорушення. Зміст суспільно небезпечних наслідків. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Ненадання допомоги судну та особам, що зазнали лиха. Потерпілий від кримінального правопорушення. Конструкція та зміст об’єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Суб’єкт кримінального правопорушення.

Неповідомлення капітаном назви свого судна при зіткненні суден. Предмет кримінального правопорушення. Бездіяльність як ознака об’єктивної сторони. Суб’єкт кримінального правопорушення. Суб’єктивна сторона складу кримінального правопорушення.

Порушення чинних на транспорті правил. Зміст об’єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Наслідки як обов’язкова ознака об’єктивної сторони. Суб’єкт кримінального правопорушення. Особливості суб’єктивної сторони.

Пошкодження об’єктів магістральних або промислових нафто-, газо-, конденсатопроводів та нафтопродуктопроводів. Предмет кримінального правопорушення. Конструкція та зміст об’єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Суспільно небезпечні наслідки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

**Тема 13. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності**

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності.

*Кримінальні правопорушення проти громадського порядку*

Групове порушення громадського порядку. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб’єктивні ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Масові заворушення. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Заклики до вчинення дій, що загрожують громадському порядку. Зміст об’єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Мета як ознака об’єктивної сторони.

Хуліганство. Поняття та види. Момент закінчення кримінального правопорушення. Знаряддя хуліганства та їх вплив на кваліфікацію. Суб’єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

*Кримінальні правопорушення проти моральності*

Поняття наруги над могилою, іншим місцем поховання або над тілом померлого. Місце вчинення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб’єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Незаконне проведення пошукових робіт на об’єкті археологічної спадщини, знищення, руйнування або пошкодження об’єктів культурної спадщини. Види діяння. Особливості предмета кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб’єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Знищення, пошкодження або приховування документів чи унікальних документів Національного архівного фонду. Особливості предмета кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб’єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Жорстоке поводження з тваринами. Предмет кримінального правопорушення. Зміст об’єктивної сторони. Мотиви кримінального правопорушення.

Ввезення, виготовлення або розповсюдження творів, що пропагують культ насильства і жорстокості, расову, національну чи релігійну нетерпимість

та дискримінацію. Особливості предмета кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів. Особливості предмета кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Одержання доступу до дитячої порнографії, її придбання, зберігання, ввезення, перевезення чи інше переміщення, виготовлення, збут і розповсюдження. Форми об'єктивної сторони. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Проведення видовищного заходу сексуального характеру за участю неповнолітньої особи. Поняття видовищного заходу сексуального характеру. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Створення або утримання місць розпусти і звідництво. Види дій та момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Сутенерство або втягнення особи в заняття проституцією. Види дій та момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Кримінально-правова характеристика втягнення неповнолітніх у протиправну діяльність. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

**Тема 14. Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення**

Поняття, характеристика й види кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів.

Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів. Поняття контрабанди. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Визначення розміру наркотичних засобів.

Використання коштів, здобутих від незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів,

психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Об'єкту кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Види розміру.

Поняття незаконного виробництва, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Види розміру. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Посів або вирощування снотворного маку чи конопель. Види діянь. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Кваліфікуючі ознаки. Встановлення розміру.

Поняття незаконного виробництва, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання прекурсорів. Види діянь. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Поняття викрадення, привласнення, вимагання прекурсорів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Види діянь. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Наслідки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття незаконного введення в організм наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Наслідки. Ознаки суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття схиляння до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття незаконного публічного вживання наркотичних засобів. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття організації або утримання місць для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин. Види діянь. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне виготовлення, підроблення, використання чи збут підроблених документів на отримання наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів. Предмет кримінального правопорушення. Зміст об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Незаконна видача рецепта на право придбання наркотичних засобів або психотропних речовин. Предмет кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Мотиви кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Порушення встановлених правил обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів. Зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, перевезення, пересилання, зберігання з метою збуту або збут отруйних чи сильнодіючих речовин або отруйних чи сильнодіючих лікарських засобів Види діянь. Ознаки суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Підстави для звільнення від кримінальної відповідальності.

Фальсифікація лікарських засобів або обіг фальсифікованих лікарських засобів. Предмет кримінального правопорушення. Зміст об'єктивної сторони. Види діянь. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Підстави для звільнення від кримінальної відповідальності.

Порушення встановленого порядку доклінічного вивчення, клінічних випробувань і державної реєстрації лікарських засобів. Зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Спонукання неповнолітніх до застосування допінгу. Предмет кримінального правопорушення. Зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Поняття схиляння неповнолітніх до вживання одурманюючих засобів. Види діянь. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки суб'єктивної сторони. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Поняття порушення санітарних правил і норм щодо запобігання інфекційним захворюванням та масовим отруєнням. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

Порушення правил поводження з мікробіологічними або іншими біологічними агентами чи токсинами. Зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Суспільно небезпечні наслідки. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Заготівля, перероблення або збут радіоактивно забруднених продуктів харчування чи іншої продукції. Предмет кримінального правопорушення. Види діянь. Суспільно небезпечні наслідки. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

## Тема 15. Кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації

*Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку зберігання таємниці чи конфіденційної інформації*

Розголошення державної таємниці. Предмет кримінального правопорушення. Поняття «державна таємниця». Об'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність від

державної зради та шпигунства.

Втрата документів, що містять державну таємницю. Предмет кримінального правопорушення та його види. Особливості об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Передача або збирання відомостей, що становлять службову інформацію, зібрану у процесі оперативно-розшукової, контррозвідувальної діяльності, у сфері оборони країни Предмет кримінального правопорушення. Особливості об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Зміст суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від державної зради або шпигунства.

*Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку перетинання державного кордону, міжнародних польотів та порядку здійснення міжнародних передач товарів*

Незаконне переправлення осіб через державний кордон України. Види дій. Зміст суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї. Зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Незаконне перетинання державного кордону України. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення. Характеристика спеціального суб'єкта. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони.

Порушення правил міжнародних польотів. Особливості об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Зміст суб'єктивної сторони.

Порушення порядку здійснення міжнародних передач товарів, що підлягають державному експортному контролю. Предмет кримінального правопорушення. Особливості об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Зміст суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

*Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку формування Збройних сил України*

Ухилення від призову на строкову військову службу, військову службу за призовом осіб офіцерського складу. Зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Ухилення від призову на військову службу під час мобілізації, на особливий період, на військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період. Поняття мобілізації, особливого періоду. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Ухилення від проходження служби цивільного захисту в особливий період чи у разі проведення цільової мобілізації. Ознаки об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Ухилення від прийняття на військову службу за контрактом. Ознаки об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Ухилення від військового обліку або спеціальних зборів. Поняття

військового обліку, навчальних (чи перевірочних) або спеціальних зборів. Особливості об’єктивної сторони. Суб’єкт кримінального правопорушення.

**Тема 16. Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об’єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів**

Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об’єднань громадян та кримінальних правопорушень проти журналістів.

*Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку діяльності органів державної влади, місцевого самоврядування, громадських формувань, окремих громадян, пов’язані з незаконним впливом на її суб’єктів чи з перешкоджанням їх діяльності*

Опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, державному виконавцю, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві, уповноваженій особі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Зміст об’єктивної сторони. Час як обов’язкова ознака об’єктивної сторони. Суб’єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Втручання в діяльність працівника правоохоронного органу, працівника державної виконавчої служби. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Види впливу на потерпілого. Зміст вини, мотиву та мети при вчиненні кримінального правопорушення. Суб’єкт втручання. Кваліфікуючі ознаки.

Втручання у діяльність державного діяча. Потерпілий від кримінального правопорушення. Характеристика втручання. Суб’єктивні ознаки складу кримінального правопорушення. Мета як обов’язкова ознака суб’єктивної сторони. Кваліфікуюча ознака кримінального правопорушення.

Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Зміст юридичної конструкції «у зв’язку з виконанням цим працівником службових обов’язків». Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Погроза або насильство щодо державного чи громадського діяча. Потерпілий від кримінального правопорушення. Конструкція та зміст об’єктивної сторони. Суб’єктивні ознаки складу кримінального правопорушення. Мотив як обов’язкова ознака суб’єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Умисне знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу. Поняття «працівник правоохоронного органу». Зміст юридичної конструкції «у зв’язку з виконанням цим працівником службових обов’язків». Кваліфікуючі ознаки.

Посягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку й державного

кордону або військовослужбовця. Поняття «посягання на життя». Відмінність цього кримінального правопорушення від умисного вбивства особи чи її близького родича у зв'язку з виконанням цією особою службового або громадського обов'язку.

Захоплення представника влади або працівника правоохоронного органу як заручника. Потерпілі від кримінального правопорушення. Мета кримінального правопорушення. Відмежування цього кримінального правопорушення від захоплення заручників.

Погроза або насильство щодо службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок. Потерпілі від цього кримінального правопорушення. Види кримінально протиправних діянь. Мета кримінального правопорушення. Відмінність цього кримінального правопорушення від погрози або насильства щодо працівника правоохоронного органу. Кваліфікуючі ознаки.

Перешкоджання діяльності народного депутата України та депутата місцевої ради. Потерпілий від кримінального правопорушення. Зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Види діянь. Суб'єктивні ознаки.

Перешкоджання діяльності Рахункової палати, члена Рахункової палати. Зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Види діянь. Суб'єктивні ознаки.

Умисне знищення або пошкодження майна службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Мотив і мета кримінального правопорушення. Відмежування цього кримінального правопорушення від умисного знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу та від умисного знищення або пошкодження майна. Кваліфікуючі ознаки.

*Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку використання спеціальних предметів, що використовуються органами влади*.

Наруга над державними символами. Предмети кримінального правопорушення. Види діянь. Зміст поняття «публічна наруга». Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення.

Незаконне підняття Державного Прапора України на річковому або морському судні. Предмет кримінального правопорушення. Зміст об'єктивної сторони. Суб'єктивні ознаки складу кримінального правопорушення.

Поняття незаконного придбання, збуту або використання спеціальних технічних засобів отримання інформації. Характеристика об'єктивної сторони. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення.

Викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження. Види предметів кримінального правопорушення. Різновиди діянь. Мотиви кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, збут чи використання підроблених документів, печаток, штампів. Предмет

кримінального правопорушення. Види дій. Мотив кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Умисне пошкодження або руйнування телекомунікаційної мережі. Предмети кримінального правопорушення. Характеристика об'єктивної сторони. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення.

*Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку діяльності органів державної влади, місцевого самоврядування та об'єднань громадян, не пов'язані з незаконним впливом на її суб'єктів*

Незаконне перешкоджання організації або проведенню зборів, мітингів, походів і демонстрацій. Зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Види діянь. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Захоплення державних або громадських будівель чи споруд. Характеристика об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Мета кримінального правопорушення.

Самовільне присвоєння владних повноважень або звання службової особи. Види діянь. Мета самовільного присвоєння вказаних повноважень або звання посадової особи. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Підкуп працівника підприємства, установи чи організації. Неправомірна вигода як предмет кримінального правопорушення. Особливості законодавчої конструкції кримінального правопорушення. Зміст об'єктивної сторони. Види діянь. Суб'єкт кримінального правопорушення. Ознаки суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. Підстави для звільнення від кримінальної відповідальності.

Примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань. Потерпілі від цього кримінального правопорушення. Зміст цивільно-правових зобов'язань. Об'єктивні прояви кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Кваліфікуючі ознаки.

Самоправство. Поняття самоправства. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

*Кримінальні правопорушення проти журналістів*

Погроза або насильство щодо журналіста. Потерпілий від кримінального правопорушення. Зміст об'єктивної сторони. Види діянь. Зміст мотиву як обов'язкової ознаки суб'єктивної сторони. Зміст поняття «професійна діяльність журналіста». Кваліфікуюча ознака кримінального правопорушення.

Умисне знищення або пошкодження майна журналіста. Потерпілий від кримінального правопорушення. Конструкція та зміст об'єктивної сторони. Суб'єктивні ознаки. Мотив як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони.

Посягання на життя журналіста. Потерпілий від кримінального правопорушення. Конструкція та зміст об'єктивної сторони. Суб'єктивні ознаки. Мотив як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони.

Захоплення журналіста як заручника. Потерпілий від кримінального правопорушення. Зміст об'єктивної сторони. Види діянь. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони.

**Тема 17. Кримінальні правопорушення у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку**

Несанкціоноване втручання в роботу інформаційних (автоматизованих), електронних комунікаційних, інформаційно-комунікаційних систем, електронних комунікаційних мереж. Предмети кримінального правопорушення. Характеристика об'єктивних проявів кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Створення з метою використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів, а також їх розповсюдження або збут. Предмет кримінального правопорушення. Види діянь. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Несанкціоновані збут або розповсюдження інформації з обмеженим доступом, яка зберігається в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або на носіях такої інформації. Предмет кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Несанкціоновані дії з інформацією, яка оброблюється в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або зберігається на носіях такої інформації, вчинені особою, яка має право доступу до неї. Предмет кримінального правопорушення. Особливості об'єктивних проявів кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил експлуатації електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку або порядку чи правил захисту інформації, яка в них оброблюється. Предмет кримінального правопорушення. Особливості об'єктивних проявів кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Перешкоджання роботі електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку шляхом масового розповсюдження повідомлень електрозв'язку. Предмет кримінального правопорушення. Зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Спосіб та знаряддя вчинення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення.

Проблеми вдосконалення законодавства про відповідальність за кримінальні правопорушення у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку.

**Тема 18. Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг**

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням

публічних послуг. Поняття службової особи.

*Кримінальні правопорушення проти правомірної діяльності державних установ і недержавних формувань незалежно від форм власності і видів діяльності, що вчинюються службовими особами з використанням ними своїх обов'язків, а також особами, які надають публічні послуги*

Зловживання владою або службовим становищем. Поняття та ознаки діяння. Наслідки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми. Поняття та ознаки діяння. Наслідки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Здійснення народним депутатом України на пленарному засіданні Верховної Ради України голосування замість іншого народного депутата України. Ознаки об'єктивної сторони. Суб'єктивні ознаки складу кримінального правопорушення.

Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу. Поняття та ознаки діяння. Наслідки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Бездіяльність працівника правоохоронного органу щодо незаконної діяльності з організації або проведення азартних ігор, лотерей. Характеристика об'єктивної сторони.

Зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги. Зміст об'єктивної сторони. Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Види суб'єктів кримінального правопорушення. Вина та мета як ознаки суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Службове підроблення. Предмет кримінального правопорушення. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Декларування недостовірної інформації. Предмет кримінального правопорушення. Зміст об'єктивної сторони. Бездіяльність як обов'язкова ознака. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Неподання суб'єктом декларування декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. Характеристика об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Особа, уповноважена на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, як суб'єкт кримінального правопорушення.

Службова недбалість. Поняття та види діянь. Наслідки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

*Кримінальні правопорушення проти авторитету державного апарату, апарату підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності і пов'язані з ними*

Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою. Поняття та ознаки неправомірної вигоди. Ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Незаконне збагачення. Ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми. Ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Підкуп особи, яка надає публічні послуги. Ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі. Поняття та ознаки неправомірної вигоди. Ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Підстави звільнення від кримінальної відповідальності.

Зловживання впливом. Ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Провокація підкупу. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

## Тема 19. Кримінальні правопорушення проти правосуддя

Поняття, загальна характеристика і види кримінальних правопорушень проти правосуддя.

*Кримінальні правопорушення проти конституційних принципів діяльності органів розслідування, прокуратури і суду*

Завідомо незаконні затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою. Зміст об'єктивної сторони. Суб'єктивні ознаки. Завідомість як ознака кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення права на захист. Зміст об'єктивної сторони. Види діянь. Суб'єкт кримінального правопорушення.

*Кримінальні правопорушення проти інтересів всебічного, повного й неупередженого розслідування і судового розгляду кримінальних справ*

Примушування давати показання. Поняття та види діяння. Момент

закінчення кримінального правопорушення. Суб’єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Втручання в діяльність судових органів. Потерпілий від кримінального правопорушення. Зміст «втручання». Мета як обов’язкова ознака суб’єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Незаконне втручання в роботу автоматизованих систем в органах та установах системи правосуддя. Предмет кримінального правопорушення. Форми об’єктивної сторони. Види суб’єкта кримінального правопорушення. Кваліфікуюча ознака кримінального правопорушення.

Погроза або насильство щодо судді, народного засідателя чи присяжного. Потерпілий від кримінального правопорушення. Конструкція та зміст об’єктивної сторони. Мотив як обов’язкова ознака суб’єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Умисне знищення або пошкодження майна судді, народного засідателя чи присяжного. Потерпілий від кримінального правопорушення. Конструкція та зміст об’єктивної сторони. Мотив як обов’язкова ознака суб’єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Посягання на життя судді, народного засідателя чи присяжного у зв'язку з їх діяльністю, пов'язаною із здійсненням правосуддя. Потерпілий від кримінального правопорушення. Конструкція та зміст об’єктивної сторони. Мотив як обов’язкова ознака суб’єктивної сторони. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Невжиття заходів безпеки щодо осіб, взятих під захист. Потерпілий від кримінального правопорушення. Зміст об’єктивної сторони. Види діянь. Суспільно небезпечні наслідки. Суб’єкт кримінального правопорушення.

Розголошення відомостей про заходи безпеки щодо особи, взятої під захист. Предмет та потерпілий від кримінального правопорушення. Зміст об’єктивної сторони. Види діянь та наслідки кримінального правопорушення. Суб’єкти кримінального правопорушення.

Завідомо неправдиве повідомлення про вчинення кримінального правопорушення. Поняття та види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб’єктивної сторони. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Завідомо неправдиве показання. Види дій. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб’єктивної сторони. Суб’єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Відмова свідка від давання показань або відмова експерта чи перекладача від виконання покладених на них обов’язків. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Обставини, що виключають кримінальну протиправність цього діяння. Час вчинення цього кримінального правопорушення. Суб’єктивні ознаки.

Перешкоджання з’явленню свідка, потерпілого, експерта, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку. Види діяння. Момент

закінчення кримінального правопорушення. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Втручання в діяльність захисника чи представника особи. Потерпілий від кримінального правопорушення. Характеристика об'єктивної сторони. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуюча ознака кримінального правопорушення.

Погроза або насильство щодо захисника чи представника особи. Потерпілий від кримінального правопорушення. Характеристика об'єктивної сторони. Види діянь. Суб'єктивні ознаки. Мотив як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони.

Умисне знищення або пошкодження майна захисника чи представника особи. Потерпілий від кримінального правопорушення. Конструкція та зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Мотив як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони.

Посягання на життя захисника чи представника особи у зв'язку з діяльністю, пов'язаною з наданням правової допомоги. Потерпілий від кримінального правопорушення. Конструкція об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Мотив як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони.

*Кримінальні правопорушення проти інтересів своєчасного припинення та розкриття кримінальних правопорушень*

Розголошення даних досудового слідства або дізнання. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Приховування злочину. Поняття та види діяння. Суб'єктивні ознаки. Обставини, що виключають відповідальність за це кримінальне правопорушення. Відмінність від співучасті у кримінальному правопорушенні.

*Кримінальні правопорушення проти інтересів забезпечення неухильного виконання судових рішень*

Невиконання судового рішення. Зміст об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Види діянь. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Незаконні дії щодо майна, на яке накладено арешт, заставленого майна або майна, яке описано чи підлягає конфіскації. Предмет кримінального правопорушення. Зміст об'єктивної сторони. Види діянь. Суб'єкти даного кримінального правопорушення.

Ухилення від покарання, не пов'язаного з позбавленням волі. Зміст об'єктивної сторони. Види діянь. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення.

Умисне невиконання угоди про примирення або про визнання винуватості. Зміст об'єктивної сторони. Види діянь. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Злісне ухилення особи від відбування адміністративного стягнення у виді

суспільно корисних робіт. Зміст об’єктивної сторони. Види діянь. Суб’єкт кримінального правопорушення.

Ухилення від відбування покарання у виді обмеження волі та у виді позбавлення волі. Зміст об’єктивної сторони. Види діянь. Суб’єкт кримінального правопорушення.

Невиконання обмежувальних заходів, обмежувальних приписів або непроходження програми для кривдників. Зміст об’єктивної сторони. Суб’єкт кримінального правопорушення.

Злісна непокора вимогам адміністрації установи виконання покарань. Характеристика об’єктивної сторони. Види діянь. Особливості суб’єкта кримінального правопорушення.

Дії, що дезорганізують установа виконання покарань. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб’єктивна сторона. Суб’єкт кримінального правопорушення. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Втеча з місця позбавлення волі або з-під варти. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб’єктивна сторона. Суб’єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Втеча зі спеціалізованого лікувального закладу. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб’єктивна сторона. Суб’єкт кримінального правопорушення.

Порушення правил адміністративного нагляду. Види діяння. Умови звільнення від кримінальної відповідальності. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб’єктивної сторони. Суб’єкт кримінального правопорушення.

**Тема 20. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби (військові кримінальні правопорушення)**

Поняття, загальна характеристика й види військових кримінальних правопорушень. Відмежування військового кримінального правопорушення від дисциплінарного проступку.

Непокора. Об’єктивна сторона. Види діянь. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Невиконання наказу. Об’єктивна сторона та момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від непокори.

Опір начальникові або примушування його до порушення службових обов’язків. Види дій та момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Погроза або насильство щодо начальника. Види дій та момент закінчення кримінального правопорушення. Мотив кримінального правопорушення й його вплив на кваліфікацію. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. Відмежування від суміжних кримінальних

правопорушень.

Порушення статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями за відсутності відносин підлеглості. Об'єктивна сторона та момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Самовільне залишення військової частини або місця служби. Конструкція та зміст об'єктивної сторони. Види діянь та час вчинення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Дезертирство. Об'єктивна сторона та момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від самовільного залишення військової частини або місця служби.

Ухилення від військової служби шляхом самоскалічення або іншим способом. Об'єктивна сторона та момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових, інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Особливості предмета кримінального правопорушення. Види та способи діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Умисне знищення або пошкодження військового майна. Предмет кримінального правопорушення. Характеристика об'єктивної сторони. Суб'єктивні ознаки складу кримінального правопорушення. Зміст кваліфікуючих та особливо кваліфікуючих ознак.

Необережне знищення або пошкодження військового майна. Предмет кримінального правопорушення. Характеристика об'єктивної сторони. Суб'єктивні ознаки складу кримінального правопорушення. Зміст кваліфікуючих ознак кримінального правопорушення.

Втрата військового майна. Предмет кримінального правопорушення. Характеристика об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Зміст кваліфікуючих та особливо кваліфікуючих ознак.

Порушення правил поводження зі зброєю, а також із речовинами і предметами, що становлять підвищену небезпеку для оточення. Предмет кримінального правопорушення. Види діянь та їх наслідки. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Порушення правил водіння або експлуатації машин. Поняття машини. Види порушень та їх наслідків. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуюча ознака кримінального правопорушення.

Порушення правил польотів або підготовки до них. Види порушень та їх наслідки. Особливості суб'єктивної сторони.

Порушення правил кораблеводіння. Види порушень та їх наслідки. Особливості суб'єктивної сторони.

Порушення статутних правил вартової служби чи патрулювання. Види порушень. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від дисциплінарного проступку.

Порушення правил несення прикордонної служби. Конструкція та зміст об'єктивної сторони. Суспільно небезпечні наслідки. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил несення бойового чергування. Конструкція та зміст об'єктивної сторони. Суспільно небезпечні наслідки. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Порушення статутних правил внутрішньої служби. Конструкція та зміст об'єктивної сторони. Суспільно небезпечні наслідки. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Розголошення відомостей військового характеру, що становлять державну таємницю, або втрата документів чи матеріалів, що містять такі відомості. Види діянь та момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі обставини. Відмежування від державної зради.

Недбале ставлення до військової служби. Конструкція та зміст об'єктивної сторони. Суспільно небезпечні наслідки. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Бездіяльність військової влади. Конструкція та зміст об'єктивної сторони. Види діянь. Суспільно небезпечні наслідки. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Перевищення військовою службовою особою влади або службових повноважень. Поняття та види перевищення влади. Наслідки кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від зловживання владою або службовим становищем.

Здача або залишення ворогові засобів ведення війни. Предмет кримінального правопорушення. Характеристика об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Мета кримінального правопорушення.

Залишення гинучого військового корабля. Поняття залишення корабля. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Самовільне залишення поля бою або відмова діяти зброєю. Види діянь. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Добровільна здача в полон. Характеристика об'єктивної сторони. Суб'єктивні ознаки складу кримінального правопорушення.

Злочинні дії військовослужбовця, який перебуває в полоні. Характеристика об'єктивної сторони. Види діянь. Суб'єктивні ознаки складу

кримінального правопорушення.

Насильство над населенням у районі воєнних дій. Потерпілий від кримінального правопорушення. Характеристика об'єктивної сторони. Види діянь. Суб'єктивні ознаки складу кримінального правопорушення.

Погане поводження з військовополоненими. Потерпілий від кримінального правопорушення. Характеристика об'єктивної сторони. Види діянь. Суб'єктивні ознаки складу кримінального правопорушення. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Незаконне використання символіки Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала та зловживання ними. Ознаки незаконності діяння та його види. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуюча ознака кримінального правопорушення.

Образа честі і гідності військовослужбовця, погроза військовослужбовцю. Потерпілий від кримінального правопорушення та зміст погроз.

**Тема 21. Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку**

Загальна характеристика кримінального законодавства, що забезпечує захист миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

Поняття, загальна характеристика і види кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

*Кримінальні правопорушення проти миру й безпеки людства*

Пропаганда війни. Види діянь. Момент закінчення кримінального правопорушення.

Виготовлення, поширення комуністичної, нацистської символіки та пропаганда комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів. Предмет кримінального правопорушення. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії Російської Федерації проти України, глорифікація її учасників. Зміст об'єктивної сторони. Кваліфікуючи ознаки злочину.

Злочин агресії. Особливості законодавчої конструкції. Види діянь. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Злочини проти людяності. Форми об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Геноцид. Поняття геноциду. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Екоцид. Поняття екоциду. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Найманство. Особливості законодавчої конструкції. Поняття найманства. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Піратство. Особливості законодавчої конструкції. Поняття піратства. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

*Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку,*

*що забезпечують дотримання міжнародних договорів та конвенцій*.

Воєнні злочини. Особливості законодавчої конструкції. Види діянь. Кваліфікований склад кримінального правопорушення.

Застосування зброї масового знищення. Особливості законодавчої конструкції. Поняття зброї масового знищення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Розроблення, виробництво, придбання, зберігання, збут, транспортування зброї масового знищення. Предмет кримінального правопорушення. Характеристика об'єктивної сторони. Суб'єктивні ознаки.

Кримінальні правопорушення проти осіб та установ, що мають міжнародний захист. Особливості законодавчої конструкції. Види діянь. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Посягання на життя представника іноземної держави. Особливості законодавчої конструкції. Момент закінчення кримінального правопорушення. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони означеного кримінального правопорушення.

Незаконне використання символіки Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала. Предмет кримінального правопорушення. Характеристика об'єктивної сторони. Суб'єктивні ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

**Тема 22. Основні положення Особливої частини кримінального законодавства зарубіжних країн**

Загальна характеристика Особливої частини кримінального права зарубіжних країн. Види кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я в кримінальному законодавстві зарубіжних країн. Види кримінальних правопорушень проти власності в кримінальному законодавстві зарубіжних країн.

Види кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності в кримінальному законодавстві зарубіжних країн. Види кримінальних правопорушень проти громадської безпеки в кримінальному законодавстві зарубіжних країн. Кримінальне законодавство Великобританії, ФРН, США, Польської республіки, Республіки Казахстан, Іспанії, Туркменістану.

# СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

## Основна:


1. Акімов М. О., Похиленко І. С. Правовійна у контексті гібридних війн Російської Федерації. *Наукові перспективи*. 2026. № 3 (69). С. 763-776. 10.52058/2708-7530-2026-3(69)
2. Актуальні питання кримінального законодавства України та практики його застосування : монографія / В.Я. Тацій, В.І. Борисов, Л.М. Демидова, та ін.; за заг. ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова, Л.М. Демидової. Харків: Право, 2017. 440 с.
3. Актуальні питання кримінально-правової кваліфікації: Liber Amicorum на честь професора Петра Андрушка: колективна монографія/ упорядн. А. А. Стриженська, К. П. Задоя. Київ : Юрінком Прес, 2025. 352 с.
4. Андрушко А. А. Теоретико-прикладні засади запобігання та протидії злочинам проти волі, честі та гідності особи : монографія. Київ : Ваіте, 2020. 560 с.
5. Бабаніна В. В. Механізм створення та реалізації кримінального законодавства України : монографія. Київ: Маслаков, 2019. 512 с.
6. Берзін П. С. Поведінка людини в кримінальному праві, кримінальне правопорушення та склад кримінального правопорушення: навч. посіб. Київ: Алерта, 2023. 558 с.
7. Вартилецька І. А., Шармар О. М. Особливості кваліфікації кримінальних правопорушень, вчинених в умовах воєнного стану та особливого періоду. *Вісник Асоціації кримінального права України.* 2021. Вип. 1(15). С. 191–206.
8. Василевич В. В. Кримінологічна політика України : монографія. Київ : НАВС, 2020. 433 с.
9. Вереша Р. В. Кримінальне право України. Загальна частина. Вид. 10-те, перероб. та допов. Київ: Алерта, 2024. 604 с.
10. Вереша Р. В. Кримінальне право України на сучасному етапі. Загальна частина. навч. посіб. Київ: Алерта, 2022. 612 с.
11. Вознюк А. А., Жук І. В. Порушення законів і звичаїв війни: безпосередні об’єкти, предмети та потерпілі від злочину. Загальні положення «jus in bello». *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка*. 2022. Вип. 4 (100). С. 57–74.
12. Вознюк А. А. Воєнний та надзвичайний стан як обставини, що впливають на кваліфікацію кримінального правопорушення або призначення покарання. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 6. С. 308–317.
13. Вознюк А. А. Встановлення або поширення злочинного впливу: актуальні питання кримінальної відповідальності. *Вісник Пенітенціарної асоціації України.* 2021. № 3 (17). С. 21–39.
14. Вознюк А. А., Письменський Є. О. Кримінально-правовий механізм передачі засудженого для обміну як військовополоненого: актуальні проблеми та способи їх розв’язання. *Київський часопис права.* 2022. № 4. С. 111–120.

15. Вознюк А. А., Письменський Є. О. Передача засудженого для обміну як військовополоненого: кримінально-правові аспекти звільнення від відбування покарання. *Київський часопис права.* 2022. № 3. С. 112–120.

16. Довідник слідчого : практ. посіб. / кол. авт. ; за заг. ред. І. Вигівського та М. Цуцкірідзе / Головне слідче управління Національної поліції України. Київ : 7БЦ, 2025. 960 с.

17. Дудоров О. О. Зловживання впливом: проблеми кваліфікації (судова практика). *Юридичний вісник України*. 2019. URL: https://barristers.org.ua/news/zlovzhyvannya-vplyvom-problemy.

18. Дудоров О. О., Хавронюк М. І. Відповідальність за домашнє насильство і насильство за ознакою статі (науково-практичний коментар новел Кримінального кодексу України) / за ред. М. І. Хавронюка. Київ: Ваіте, 2019. 288 с.

19. Кваліфікація та розслідування кримінальних правопорушень проти журналістів : наук.-практ. посіб. : Дрозд О. Ю., Вознюк А. А., Мовчан Р. О., Грига М. А., Антощук А. О., Бабаніна В.В., Сербин Р. А., Антонюк П. Є. Київ : Норма права, 2024. 114 с.

20. Кваліфікація та розслідування порушення законів і звичаїв війни : наук.-практ. посіб. : за заг. ред. М. С. Цуцкірідзе, В. В. Чернєя, А. А. Вознюка. Київ : Норма права, 2023. 322 с.

21. Корупційні схеми: їх кримінально-правова кваліфікація і досудове розслідування. / За ред. М.І. Хавронюка. Київ : Москаленко О.М., 2019. 464 с.

22. Кошевський В. С., Воробей П. А., Савченко А. В., Семенюк О. О., Колб О. Г. Кримінально-правова охорона соціального та пенсійного страхування: монографія. Київ: Юрінком Інтер, 2017. 154 с.

23. Кримінальна відповідальність за злочини, вчинені злочинною спільнотою (статті 255, $255^1$, $255^2$, $255^3$, 256 Кримінального кодексу України): наук.-практ. коментар / А. А. Вознюк, О. О. Дудоров, С. С. Чернявський. Київ: Норма права, 2021. 130 с.

24. Кримінальне право України. Особлива частина: навч.-метод. посіб. / Л. Абакіна-Пілявська, К. Агапова, А. Берш та ін.; за заг. ред. Ю. Ю. Коломієць, О. В. Ободовського. Київ: Юрінком Інтер, 2023. 228 с.

25. Кримінальне право. Загальна частина: науково-експертні висновки / за ред. П.С. Берзіна. Київ: Алерта, 2024. 662 с.

26. Кримінально-виконавче право України : підручник : Т. 1 (у 2-х т.) / А.А. Музика, В.Я. Конопельський, Є. О. Письменський та ін. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Є. Ю. Бараша. Київ : Нац. акад. внутр. справ, ФОП Кандиба Т.–П. 2018. 364 с.

27. Кришевич О.В., Ткаченко І.М. Воєнні злочини: проблемні питання кваліфікації та розмежування з суміжними кримінальними правопорушеннями. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія ПРАВО. Вип. 92. Ч. 4. 2025. С. 124-129. https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.92.4.16

28. Кузнецов В. В., Семчук Н. О., Чабанюк В. Д. Кримінально-правова охорона моральності неповнолітніх: порівняльно-правове дослідження: монографія. Київ, ФОП Кандиба Т.П., 2017. 276 с.

29. Литвинов О. М. Концептуальна модель механізму кримінальної відповідальності: монографія. Харків: Золота миля, 2017. 180 с.

30. Лихова С. Я. Злочини у сфері реалізації громадянських, політичних та соціальних прав і свобод людини і громадянина (розділ V Особливої частини КК України) : Київ: ВПЦ «Київський університет», 2006. 573 с.

31. Митрофанов І. І., Стрельцов Є. Л. Кримінально-правове забезпечення охорони законної професійної діяльності журналіста : монографія. Одеса: Фенікс, 2017. 302 с.

32. Митрофанова Ю. С. Кримінально-правова охорони статевої свободи та статевої недоторканості особи в Україні : дис. … докт. філософ. 081 «Право» / Харківський національний університет внутрішніх справ. Харків, 2025. 232 с.

33. Мовчан Р.О. «Воєнні» новели Кримінального кодексу України: правотворчі та правозастосовні проблеми : монографія. Київ : Норма права, 2022. 244 с.

34. Mykhailo Akimov, Iryna Pokhylenko. Unmanned Aerial Vehicles During First World War and Interwar Period (1914-1939): Military Experiments, Origins of International Legal Regulation // *Kyiv-Mohyla Law and Politics Journal*. Volume 11 (2025). Pp. 155–164. 10.18523/2414-9942.11.2025.155-164

35. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / Д. С. Азаров, В. К. Грищук, А. В. Савченко [та ін.]; за заг. ред. О. М. Джужі, А. В. Савченка, В. В. Чернєя. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 1104 с.

36. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України /За ред. М. І. Мельника М. І. Хавронюка. 11-те вид., перероб. та допов. Київ: ВД «Дакор», 2019. 1384 с.

37. Невідома Н. В. Вчинення злочину організованою групою : монографія. Київ: Вид. Право, 2017. 224 с.

38. Новели кримінального закоодавства України, прийняті в умовах воєнного стану : наук.-практ. комент. / за ред. А. А. Вознюка, Р. О. Мовчана, В. В. Чернєя. Київ : Норма права, 2022. 278 с.

39. Околіт О. В., Вознюк А. А. Кримінальна відповідальність за створення злочинної організації чи злочинної спільноти та участь в них: проблеми теорії і практики / монографія за наук. ред. А. А. Вознюка. Київ : Видавництво «Норма права», 2025. 324 с.

40. Особливості кваліфікації кримінальних правопорушень, пов’язаних із незаконним використанням з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної : метод. рек. / [Ю. В. Орлов, А. М. Ященко, К. О. Черевко та ін.] ; МВС України ; ГСУ НП України ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2025. 64 с.

41. Панов М. І., Харитонов С. О. Основи кваліфікації кримінальних правопорушень: навч посіб. Харків, Норма права, 2023. 460 с.

42. Проблеми кримінально-правової кваліфікації: навч. посіб. / М.Г. Арманов, О.О. Книженко, Н.М. Ярмиш та ін. Київ: Нац. акад. прок. України, 2017. 392 с.

43. Рубащенко М. А. Кримінальна відповідальність за посягання на територіальну цілісність і недоторканість України: монографія. Київ: Вид. Право, 2017. 288 с.

44. Савченко А. В. Корупційні злочини (кримінально-правова характеристика): навч. посіб. Київ: «Центр учбової літератури», 2016. 168 с.

45. Савченко А. В. Корупційні злочини (кримінально-правова характеристика) : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 168 с.

46. Симоненко Н. О., Савченко А. В, Горбачевський В. Я. Кримінально-правова характеристика зґвалтувань : навч. посіб. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2022. 90 с.

47. Симоненко Н. О., Савченко А. В, Стрільців О. М. Кримінально-правова характеристика та особливості кваліфікації кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів : навч. посіб. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2023. 254 с.

48. Сироїд Т. Л. Міжнародне кримінальне право : підруч. Харків : Право, 2023. 512 с.

49. Смаглюк О. В., Мусатенко В. М. Міграція та актуальні питання протидії торгівлі людьми, пов'язані із збройною агресією на території України. *Migration & Law*. 2023. №2 (5-6). С. 44–52.

50. Рощина , І. О., & Кришевич , О. В. Міжнародно-правові стандарти відповідальності за геноцид та їх імплементація в кримінальне право України. *Київський часопис права*, (1), 2026, 339–343. https://doi.org/10.32782/klj/2026.1.47

51. Кришевич, О. В., Тихий, В. П. Запобігання незаконному поводженню зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами серед військовослужбовців, які брали участь у бойових діях. *Вісник Пенітенціарної асоціації України*. 1 (Квіт 2026), 197–207. DOI:https://doi.org/10.34015/2523-4552.2026.1.18.

52. Теоретико-кримінальні засади державної політики у сфері національної безпеки: монографія. Київ : 7БЦ, 2025. 225с.

53. Шармар О. М. Об'єктивна сторона складу злочину прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (ст. 368 КК України): проблемні питання кваліфікації. *Актуальні проблеми кримінального права* : матеріали XII Всеукр. наук.-теорет. конф., присвяч. пам'яті проф. П. П. Михайленка (Київ, 18 листоп. 2021 р.). Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2021. С. 184–186.

54. Шармар О. М. Проблемні питання злочинів проти людяності. *Кримінальне право в умова глобалізації суспільних процесів: традиції та новації* : матеріали міжнар. наук.-практ. круглого столу, м. Харків, 15 трав. 2020 р. Харків : Право, 2020. С. 417–420.

55. Strelchenko, A., Siryi, Yu., Mostepaniuk, L., Khablo, O. & Krut, A. (2025). The national health service of Ukraine as a purchaser of medical services and medicines under the medical guarantees programme during martial law. *Polski Merkuriusz Lekarski*, VOLUME LIII, ISSUE 4. 534 – 540. https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/40929545/

**Електронні джерела та адреси з мережі Internet:**

1. Віденська конвенція про дипломатичні зносини : прийнята 18 квіт. 1961 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_048.

2. Віденська конвенція про консульські зносини : прийнята 24 квіт. 1963 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_047.

3. Здійснення кримінального провадження та воєнний стан: які виклики стоять перед судами України. *Верховний Суд :* [Офіційний сайт]. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/news/ 1276689/.

4. Конвенція ООН про незастосування строку давності до воєнних злочинів і злочинів проти людства : підписана 26 листоп. 1968 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_168.

5. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод : прийнята 4 листоп. 1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/995_004.

6. Конвенція про правопорушення та деякі інші дії, вчинені на борту повітряного судна : прийнята 14 верес. 1963 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_244.

7. Конституція України : Основний Закон від 28 черв. 1996 р. URL: http://www.president.gov.ua/en/content/constitution.html.

8. Кримінальний кодекс України : Закон України від 5 квіт. 2001 р. № 2341-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14.

9. Кримінальний процесуальний кодекс України з постатейними матеріалами практики Європейського суду з прав людини : наук.-практ. посіб. / А. В. Столітній та ін.; за заг. ред. А. В. Столітнього. 3-тє вид., допов. та переробл. Київ : Норма права, 2021. 1102 с.

10. Мінімальні стандартні правила ООН, що стосуються відправлення правосуддя щодо неповнолітніх («Пекінські правила») : прийняті 29 листоп. 1985 р. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_211.

11. Положення про Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення : затв. наказом Генеральної прокуратури України від 30 черв. 2020 р. № 298. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0298905-20#Text

12. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05 лип. 2012 р. № 5076-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17.

13. Про безоплатну правничу допомогу : Закон України від 2 черв. 2011 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#Text.

14. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23 лют. 2006 р. № 3477-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text.

15. Про Вищу раду правосуддя : Закон України від 21 груд. 2016 р. № 1798-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-19.

16. Про Державне бюро розслідувань України : Закон України від 12 листоп. 2015 р. № 794-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text.

17. Про Конституційний Суд України : Закон України від 13 лип. 2017 р. № 2136-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19#Text.

18. Про міжнародні договори України : Закон України від 29 квіт. 2004 р. № 1906-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text.

19. Про Національну поліцію : Закон України від 2 лип. 2015 р. № 580-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text.

20. Про порядок здійснення помилування : указ Президента України від 21 квіт. 2015 р. № 223/2015. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/223/2015.

21. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12 трав. 2015 р. № 389-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text.

22. Про практику застосування примусових заходів медичного характеру та примусового лікування : постанова Пленуму Верховного Суду України від 3 черв. 2005 р. № 7. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-05.

23. Про практику застосування судами законодавства у справах про злочини неповнолітніх : постанова Пленуму Верховного Суду України від 16 квіт. 2004 р. № 5. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va005700-04.

24. Про практику застосування судами України законодавства про погашення і зняття судимості : постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 жовт. 2003 р. № 16. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0016700-03.

25. Про практику призначення судами кримінального покарання : постанова Пленуму Верховного Суду України від 24 жовт. 2003 р. № 7. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-03/ed20031024.

26. Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинені стійкими злочинними об’єднаннями : постанова Пленуму Верховного Суду України від 23 груд. 2005 р. № 13. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0013700-05.

27. Про практику розгляду судами справ про застосування примусових заходів виховного характеру : постанова Пленуму Верховного Суду України від 15 трав. 2006 р. № 2. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-06.

28. Про прокуратуру : Закон України від 14 жовт. 2014 р. № 1697-VII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18.

29. Про роль судів у забезпеченні єдності застосування закону : висновок консультативної Ради європейських суддів від 10 листоп. 2017 р. № 20. URL: https://court.gov.ua/userfiles/media/opinion_20_UA.pdf.

30. Про Службу безпеки України : Закон України від 25 берез. 1992 р. 2229-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12.

31. Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров’я особи : постанова Пленуму Верховного Суду України від 7 лют. 2003 р. № 2. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-03.

32. Про судову практику у справах про злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи : постанова Пленуму Верховного Суду України від 30 трав. 2008 р. № 5. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-08.

33. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 2 черв. 2016 р. 1402-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19.

# ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ФАХОВОГО ІСПИТУ

1. Бандитизм (ст. 257 КК України). Відмінність цього кримінального правопорушення від створення злочинної організації. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 23 грудня 2005 р. № 13 “Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчиненими стійкими злочинними об’єднаннями”.

2. Виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою використання при продажу товарів, збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів, білетів державної лотереї, марок акцизного збору чи голографічних захисних елементів (ст. 199 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 12 квітня 1996 р. № 6 “Про практику розгляду судами кримінальних справ про виготовлення або збут підроблених грошей чи цінних паперів”.

3. Види складів кримінальних правопорушень.

4. Виконання обов’язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України (ст. 43-1 КК України).

5. Вимагання (ст. 189 КК України). Відмінність вимагання від розбою. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 2009 р. № 10 “Про судову практику у справах про злочини проти власності”.

6. Виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії Російської Федерації проти України, глорифікація її учасників (ст. 436-2 КК України).

7. Втягнення неповнолітніх у протиправну діяльність (ст. 304 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 27 лютого 2004 р. № 2 “Про застосування судами законодавства про відповідальність за втягнення неповнолітніх у злочинну чи іншу антигромадську діяльність”.

8. Грабіж (ст. 186 КК України). Відмінність грабежу від розбою. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 2009 р. № 10 “Про судову практику у справах про злочини проти власності”.

9. Державна зрада (ст. 111 КК України). Відмінність від шпигунства. Закон України від 19 червня 2003 р. “Про основи національної безпеки України”.

10. Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади (ст. 109 КК України). Конституційні положення щодо основних засад життєдіяльності суспільства, держави й людини в Україні.

11. Добровільна відмова при незакінченому кримінальному правопорушенні.

12. Домашнє насильство (ст. 126-1 КК України).

13. Завідомо незаконні затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою (ст. 371 КК України). Конституційні положення щодо захисту свободи та особистої недоторканності людини.

14. Залишення в небезпеці (ст. 135 КК України). Відмінність від ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані.

15. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб.

16. Звільнення від відбування покарання у зв'язку з прийняттям уповноваженим органом рішення про передачу засудженого для обміну як військовополоненого (ст. 84-1 КК України).

17. Звільнення від кримінальної відповідальності.

18. Згвалтування (ст. 152 КК України). Відмінність цього злочину від сексуального насильства. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 30 травня 2008 р. № 5 "Про судову практику у справах про злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи".

19. Зловживання владою або службовим становищем (ст. 364 КК України). Відмінність цього кримінального правопорушення від перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу (ст. 365 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 грудня 2003 р. № 15 "Про судову практику в справах про перевищення влади або службових повноважень".

20. Зміст поняття "службова особа" у кримінальному праві.

21. Катування (ст. 127 КК України). Відмінність від побоїв та мордування.

22. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти власності.

23. Класифікація кримінальних правопорушень та її практичне значення.

24. Колабораційна діяльність (ст. 111-1 КК України).

25. Контрабанда культурних цінностей та зброї (ст. 201 КК України України).

26. Контрабанда товарів (ст. 201-3 КК України України).

27. Корупційні кримінальні правопорушення: поняття, види, наслідки їх вчинення та загальна кримінально-правова характеристика.

28. Крадіжка (ст. 185 КК України). Відмінність крадіжки від грабежу. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 2009 р. № 10 "Про судову практику у справах про злочини проти власності".

29. Кримінальна відповідальність за вчинення кримінальних правопорушень у складі організованої групи та злочинної організації.

30. Кримінальна відповідальність за захоплення заручників.

31. Кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення проти правосуддя.

32. Кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку.

33. Кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

34. Кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення, що порушують законодавство про працю.

35. Кримінальна відповідальність та її гуманізація.

36. Кримінальна відповідальність: поняття та види. Співвідношення понять “кримінальна відповідальність” та “покарання”.

37. Кримінальне правопорушення: поняття, ознаки та їх зміст.

38. Кримінально-правова охорона виборчих прав громадян та права на участь у референдумі.

39. Кримінально-правовий захист статевої свободи та статевої недоторканності особи.

40. Кримінально-правові санкції.

41. Легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом (ст. 209 КК України).

42. Множинність кримінальних правопорушень: поняття та види. Відмінність множинності від одиничних кримінальних правопорушень. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 4 червня 2010 р. № 7 “Про практику застосування судами кримінального законодавства про повторність, сукупність і рецидив злочинів та їх правові наслідки”.

43. Найманство (ст. 447 КК України). Міжнародна конвенція про боротьбу з вербуванням, використанням, фінансуванням і навчанням найманців (ратифікована Україною 14 липня 1993 р.).

44. Незаконне використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги (201-2 КК України).

45. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів (ст. 307 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 4 “Про судову практику в справах про злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів”.

46. Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами (ст. 263 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 3 “Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами”.

47. Об’єкт кримінального правопорушення: поняття, ознаки. Класифікація об’єктів кримінальних правопорушень.

48. Образа честі і гідності військовослужбовця, погроза військовослужбовцю (ст. 435-1 КК України).

49. Обставини, що пом’якшують та обтяжують покарання.

50. Опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, державному виконавцю, приватному виконавцю, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві, уповноваженій особі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (ст. 342 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 червня 1992 р. № 8 “Про застосування судами законодавства, що передбачає відповідальність за посягання на життя, здоров’я, гідність та власність суддів і працівників правоохоронних органів”.

51. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх.

52. Осудність як ознака суб'єкта кримінального правопорушення.

53. Перешкоджання здійсненню виборчого права або права брати участь у референдумі, роботі виборчої комісії або комісії з референдуму чи діяльності офіційного спостерігача (ст. 157 КК України).

54. Повторність кримінальних правопорушень. Відмінність повторності від рецидиву кримінальних правопорушень. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 4 червня 2010 р. № 7 "Про практику застосування судами кримінального законодавства про повторність, сукупність і рецидив злочинів та їх правові наслідки".

55. Поняття співучасті у кримінальному правопорушенні та її ознаки.

56. Поняття та види помилок у кримінальному праві.

57. Поняття та види причетності до кримінального правопорушення. Відмінність причетності до кримінального правопорушення від співучасті.

58. Поняття та мета покарання. Система покарань та її кримінально-правове значення.

59. Поняття, ознаки та значення об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення.

60. Поняття, ознаки та значення суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення.

61. Поняття, предмет, метод і джерела кримінального права України.

62. Попередня кримінально протиправна діяльність: поняття та види.

63. Порушення вимог законодавства про охорону праці (ст. 271 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 12 червня 2009 року № 7 "Про практику застосування судами України законодавства у справах злочини проти безпеки виробництва".

64. Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами (ст. 286 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 23 грудня 2005 р. № 14 "Про практику застосування судами України законодавства у справах про деякі злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту, а також про адміністративні правопорушення на транспорті".

65. Пособництво державі-агресору (ст. 111-2 КК України).

66. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (ст. 368 КК України). Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі (ст. 369 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 5 "Про судову практику у справах про хабарництво".

67. Примусові заходи виховного характеру: поняття та види, порядок застосування. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 15 травня 2006 р. № 2 "Про практику розгляду судами справ про застосування примусових заходів виховного характеру".

68. Примушування давати показання (ст. 373 КК України). Конституційні положення щодо забезпечення доведеності вини у вчиненні злочину.

69. Примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань (ст. 355 КК України). Відмінність від вимагання. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 2009 р. № 10 "Про судову практику у справах про злочини проти власності".

70. Примушування до шлюбу (ст. 151-2 КК України).

71. Принципи кримінального права.

72. Розбій (ст. 187 КК України). Відмінність розбою від вимагання та бандитизму. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 2009 р. № 10 "Про судову практику у справах про злочини проти власності".

73. Розголошення державної таємниці (ст. 328 КК України). Закон України від 21 січня 1994 р. № 3855-XII "Про державну таємницю".

74. Склад кримінального правопорушення: поняття, елементи та ознаки. Співвідношення понять «кримінальне правопорушення» та «склад кримінального правопорушення».

75. Специфічні прояви співучасті у кримінальному правопорушенні.

76. Спеціальна конфіскація у кримінальному праві. Випадки застосування спеціальної конфіскації.

77. Створення, керівництво злочинною спільнотою або злочинною організацією, а також участь у ній (ст. 255 КК України).

78. Суб'єкт кримінального правопорушення.

79. Сукупність кримінальних правопорушень. Правові наслідки сукупності кримінальних правопорушень. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 4 червня 2010 р. № 7 "Про практику застосування судами кримінального законодавства про повторність, сукупність і рецидив злочинів та їх правові наслідки".

80. Терористичний акт (ст. 258 КК України). Закон України від 20 березня 2003 р. № 638-IV "Про боротьбу з тероризмом"

81. Тлумачення закону про кримінальну відповідальність: поняття та види.

82. Торгівля людьми (ст. 149 КК України). Конвенція ООН про боротьбу з торгівлею людьми і експлуатацією проституції третіми особами від 21 березня 1949 р.

83. Умисне вбивство (ст. 115 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 7 лютого 2003 р. № 2 "Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи".

84. Умисне знищення або пошкодження майна (ст. 194 КК України).

85. Умисне тяжке тілесне ушкодження (ст. 121 КК України). Відмінність умисного тяжкого тілесного ушкодження, що спричинило смерть потерпілого, від умисного вбивства. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 7 лютого 2003 р. № 2 "Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи".

86. Умисні вбивства при пом’якшуючих обставинах (ст. 116, 117, 118 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 7 лютого 2003 р. № 2 “Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров’я особи”.

87. Умови правомірності затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення.

88. Умови правомірності крайньої необхідності у кримінальному праві. Відмінність крайньої необхідності від необхідної оборони.

89. Умови правомірності необхідної оборони у кримінальному праві. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 1 “Про судову практику в справах про необхідну оборону”.

90. Ухилення від сплати податків, зборів (обов’язкових платежів) (ст. 212 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 8 жовтня 2004 р. № 15 “Про деякі питання застосування законодавства про відповідальність за ухилення від сплати податків, зборів, інших обов’язкових платежів”.

91. Фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України (ст. 110-2 КК України).

92. Форми співучасті у кримінальному правопорушенні. Вчинення кримінального правопорушення групою осіб, групою осіб за попередньою змовою, організованою групою, злочинною організацією.

93. Функції кримінального права.

94. Функції складу кримінального правопорушення.

95. Хуліганство (ст. 296 КК України). Відмінність від групового порушення громадського порядку та від масових заворушень. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 22 грудня 2006 р. № 10 “Про судову практику в справах про хуліганство”.

96. Чинність закону про кримінальну відповідальність у просторі.

97. Чинність закону про кримінальну відповідальність у часі. Указ Президента України № 503/97 від 10 червня 1997 р. “Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності”.

98. Шахрайство (ст. 190 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 2009 р. № 10 “Про судову практику у справах про злочини проти власності”.

99. Шахрайство з фінансовими ресурсами (ст. 222 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 25 квітня 2003 р. № 3 “Про практику застосування судами законодавства про відповідальність за окремі злочини у сфері господарської діяльності”.

100. Воєнні злочини (ст. 438 КК України).

101. Поняття наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів, їх місце у складах відповідних кримінальних правопорушень.

102. Умисне знищення або пошкодження чужого майна: ознаки основного і кваліфікованих складів кримінального правопорушення.

103. Самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво: ознаки основного і кваліфікованих складів кримінального правопорушення.

104. Особливості регламентації відповідальності за причетність до кримінального правопорушення в кримінальному праві України.

105. Заздалегідь не обіцяне приховування кримінального правопорушення : поняття, окремі прояви, особливості юридичної оцінки в кримінальному праві. Заздалегідь не обіцяне придбання або збут майна, завідомо здобутого кримінально протиправним шляхом.

106. Неповідомлення про кримінальне правопорушення: поняття, окремі прояви, особливості юридичної оцінки в кримінальному праві.

107. Потурання кримінальному правопорушенню: поняття, окремі прояви, особливості юридичної оцінки в кримінальному праві

108. Характеристика окремих різновидів звільнення від кримінальної відповідальності, передбачених КК України.

109. Поняття та ознаки звільнення від покарання та його відбування. Відмінність звільнення від покарання та його відбування від звільнення від кримінальної відповідальності.

110. Різновиди звільнення від покарання та його відбування, передбачені КК України. Систематизація (класифікація) окремих різновидів звільнення від покарання та його відбування в теорії кримінального права.

111. Особливості звільнення від покарання та його відбування за корупційні кримінальні правопорушення .

112. Поняття та юридична природа спеціальної конфіскації як окремого заходу в кримінальному праві. Відмінність спеціальної конфіскації від конфіскації майна як виду покарання.

113. Поняття та юридична природа заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб. Особливості заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб за КК України.

114. Порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер: ознаки основного і кваліфікованих складів кримінального правопорушення.

115. Грубе порушення законодавства про працю: ознаки основного і кваліфікованих складів кримінального правопорушення.

116. Ухилення від сплати аліментів на утримання дітей: ознаки основного і кваліфікованих складів кримінального правопорушення.

117. Порушення авторського права й суміжних прав: ознаки основного і кваліфікованих складів кримінального правопорушення.

118. Порушення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки: ознаки основного і кваліфікованих складів кримінального правопорушення.

# КРИМІНАЛЬНЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

## Тема 1. Поняття, сутність і завдання кримінального процесу

Поняття, сутність та значення кримінального процесу. Завдання кримінального провадження. Історичні форми кримінального процесу. Система стадій кримінального процесу. Кримінальна процесуальна форма: поняття, сутність та значення. Поняття та види кримінальних процесуальних функцій. Поняття та сутність кримінальних процесуальних правовідносин. Кримінальні процесуальні гарантії: поняття та система. Поняття та види кримінальних процесуальних актів.

## Тема 2. Кримінальне процесуальне законодавство та межі його дії

Поняття кримінального процесуального права, його предмет та методи. Поняття, види та структура кримінальних процесуальних норм. Джерела кримінального процесуального права України. Кримінальне процесуальне право в системі інших галузей права. Кримінальне процесуальне законодавство та його система. Дія кримінального процесуального закону в просторі. Дія кримінального процесуального закону в часі. Дія кримінального процесуального закону за колом осіб. Застосування кримінального процесуального закону за аналогією.

## Тема 3. Засади кримінального провадження

Поняття, значення та система засад кримінального провадження. Верховенство права та законність у кримінальному процесі. Рівність перед законом і судом та повага до людської гідності під час кримінального провадження. Зміст і значення засад забезпечення права на свободу і особисту недоторканність та недоторканності права власності. Недоторканність житла чи іншого володіння особи, таємниця спілкування та невтручання у приватне життя у кримінальному провадженні. Доступ до правосуддя та обов’язковість судових рішень як засада кримінального провадження. Засада змагальності сторін та свободи в поданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості. Безпосередність дослідження показань, речей і документів у кримінальному процесі. Засада забезпечення права на оскарження процесуальних рішень, дій чи бездіяльності. Зміст засади диспозитивності у кримінальному процесі. Засада гласності і відкритості судового провадження та повного фіксування технічними засобами судового засідання і процесуальних дій. Зміст і значення засади розумних строків у кримінальному процесі. Засада мови, якою здійснюється кримінальне провадження. Зміст і значення презумпції невинуватості та забезпечення доведеності вини. Свобода від самовикриття та право не свідчити проти близьких родичів та членів сім’ї у кримінальному процесі. Зміст і значення засади забезпечення права на захист. Публічність як засада кримінального провадження. Заборона двічі притягувати до кримінальної відповідальності за одне і те саме правопорушення.

**Тема 4. Учасники кримінального провадження**

Поняття і класифікація учасників кримінального провадження. Суд (суддя), присяжний як суб'єкти кримінальної процесуальної діяльності. Слідчий суддя та його повноваження у кримінальному процесі. Прокурор та його повноваження у кримінальному процесі. Органи досудового розслідування: поняття, види, повноваження. Слідчий, керівник органу досудового розслідування та їх повноваження. Дізнавач, керівник органу дізнання: процесуальні повноваження. Оперативні підрозділи як суб'єкти кримінального провадження. Підозрюваний, обвинувачений, виправданий, засуджений їх процесуальне становище. Представник юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, як учасник кримінального процесу. Захисник у кримінальному процесі, його права та обов'язки. Потерпілий та його представник у кримінальному процесі. Правове становище цивільного позивача, цивільного відповідача та їх представників у кримінальному проваджені. Законний представник у кримінальному провадженні. Процесуальний статус третьої особи, щодо майна якої вирішується питання та іншої особи, права чи законні інтереси якої обмежуються під час досудового розслідування. Свідок і понятий у кримінальному процесі, їх права, обов'язки та відповідальність. Особи, які не можуть бути допитані як свідки. Перекладач, заявник як учасники кримінального провадження. Експерт і спеціаліст у кримінальному процесі. Представник персоналу органу пробації та його повноваження. Секретар судового засідання та судовий розпорядник у кримінальному процесі. Відводи учасників кримінального провадження.

**Тема 5. Докази і доказування у кримінальному процесі**

Поняття, значення та мета кримінального процесуального доказування. Докази та їх процесуальні джерела: поняття та класифікація. Юридичні властивості доказів у кримінальному процесі. Предмет та межі кримінального процесуального доказування. Суб`єкти доказування у кримінальному процесі. Обов'язок доказування. Збирання доказів у кримінальному провадженні. Способи збирання доказів стороною обвинувачення та стороною захисту. Перевірка доказів. Способи перевірки доказів та їх процесуальних джерел. Оцінка доказів та критерії їх оцінки. Внутрішнє переконання в механізмі оцінки доказів. Підстави та процесуальний порядок визнання доказів недопустимими.

**Тема 6. Процесуальні джерела доказів**

Показання. Показання свідка, потерпілого, підозрюваного, обвинуваченого, експерта. З'ясування достовірності показань свідка. Показання з чужих слів. Речові докази: поняття та види. Документи як джерела доказів. Процесуальний порядок зберігання речових доказів та документів у кримінальному провадженні та вирішення питання про спеціальну конфіскацію. Висновок експерта і його доказове значення. Види експертиз за процесуальною ознакою.

**Тема 7. Процесуальні строки і процесуальні витрати**

Процесуальні строки і їх правова природа. Поняття, значення, види і правила обчислення процесуальних строків. Обов'язковість додержання процесуальних строків. Порушення процесуальних строків і їх наслідки. Порядок подовження, зупинення та поновлення процесуальних строків.

Процесуальні витрати, їх поняття, види і значення. Визначення розміру та розподіл процесуальних витрат. Зменшення розміру процесуальних витрат. Звільнення від оплати, відстрочення та розстрочення процесуальних витрат. Витрати, що покладаються на державу. Рішення щодо процесуальних витрат.

**Тема 8. Відшкодування (компенсація) шкоди у кримінальному провадженні**

Поняття та види шкоди, завданої кримінальним правопорушенням. Види шкоди, яка підлягає відшкодуванню (компенсації) у кримінальному провадженні. Способи відшкодування (компенсації) шкоди у кримінальному провадженні. Процесуальний порядок пред'явлення та вирішення цивільного позову у кримінальному провадженні. Переваги спільного розгляду цивільного позову і матеріалів кримінального провадження. Відшкодування (компенсація) шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури та суду. Процесуальний порядок виплати винагороди викривачу.

**Тема 9. Заходи забезпечення кримінального провадження**

Поняття, види та класифікація заходів забезпечення кримінального провадження. Загальні правила застосування заходів забезпечення кримінального провадження. Виклик слідчим, дізнавачем, прокурором, судовий виклик. Порядок здійснення виклику. Привід та порядок його виконання. Накладення грошового стягнення: поняття та порядок його застосування. Тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом як захід забезпечення кримінального провадження. Відсторонення від посади у кримінальному процесі. Тимчасове відсторонення судді від здійснення правосуддя. Тимчасовий доступ до речей і документів під час кримінального провадження. Речі і документи, які містять охоронювану законом таємницю. Виконання ухвали про тимчасовий доступ до речей і документів. Тимчасове вилучення майна: підстави та процесуальний порядок проведення. Арешт майна. Підстави для арешту майна. Клопотання про арешт майна та його розгляд.

**Тема 10. Запобіжні заходи**

Запобіжні заходи: поняття та види. Мета та підстави застосування запобіжних заходів. Обставини, що враховуються при обранні запобіжного заходу. Загальний порядок застосування запобіжних заходів. Підстави і процесуальний порядок зміни чи скасування запобіжного заходу. Особисте зобов'язання. Особиста порука. Застава, визначення її розміру та порядок внесення. Підстави і процедура звернення застави у доход держави. Домашній

арешт: підстави та порядок застосування. Застосування електронних засобів контролю. Тримання під вартою: підстави, умови обрання та порядок застосування. Обов'язок визначення розміру застави при постановленні ухвали про застосування тримання під вартою. Строки тримання особи під вартою та порядок їх продовження. Застосування запобіжних заходів щодо неповнолітніх. Затримання особи у кримінальному провадженні та його види. Затримання на підставі ухвали слідчого судді, суду про дозвіл на затримання з метою приводу. Затримання особи без ухвали слідчого судді, суду. Строки затримання.

**Тема 11. Загальні положення досудового розслідування**

Поняття, значення і завдання стадії досудового розслідування. Етапи досудового розслідування. Дізнання і досудове слідство, як форми досудового розслідування. Єдиний реєстр досудових розслідувань. Поняття і значення загальних положень досудового розслідування. Підслідність та її види. Початок та місце провадження досудового розслідування. Строки дізнання і досудового слідства, порядок їх продовження. Об'єднання і виділення матеріалів досудового розслідування. Розгляд клопотань під час досудового розслідування. Ознайомлення з матеріалами досудового розслідування до його завершення. Недопустимість розголошення відомостей досудового розслідування.

**Тема 12. Проведення слідчих (розшукових) дій**

Поняття, види та система слідчих (розшукових) дій. Класифікація слідчих (розшукових) дій. Загальні процесуальні вимоги до проведення та оформлення слідчих (розшукових) дій. Допит та його процесуальне оформлення. Особливості виклику і допиту малолітньої або неповнолітньої особи. Пред'явлення для впізнання та його види. Процесуальний порядок пред'явлення для впізнання. Особливості впізнання особи при забезпеченні безпеки учасників кримінального судочинства. Проведення допиту та пред'явлення для впізнання в режимі відеоконференції. Обшук та його види. Підстави і процесуальний порядок проведення обшуку. Особливості проведення окремих видів обшуку. Процесуальний порядок оформлення результатів обшуку. Огляд і його види. Процесуальний порядок проведення окремих видів огляду. Особливості проведення огляду трупа. Ексгумація трупа, підстави і процесуальний порядок її проведення. Слідчий експеримент. Освідування та порядок його проведення. Експертиза та підстави її проведення. Отримання зразків для проведення експертизи. Негласні слідчі (розшукові) дії: поняття, підстави проведення. Види негласних слідчих (розшукових) дій. Провадження негласних слідчих (розшукових) дій під час дізнання. Фіксація ходу і результатів негласних слідчих (розшукових) дій.

**Тема 13. Повідомлення про підозру**

Поняття, підстави та значення повідомлення про підозру. Випадки повідомлення про підозру. Етапи повідомлення про підозру. Складання повідомлення про підозру. Зміст письмового повідомлення про підозру.

Порядок повідомлення про підозру. Права підозрюваного та їх роз'яснення. Вручення письмового повідомлення про підозру. Зміна повідомлення про підозру. Особливості повідомлення про підозру окремій категорії осіб.

**Тема 14. Зупинення досудового розслідування**

Поняття зупинення досудового розслідування. Підстави, умови та процесуальний порядок зупинення досудового розслідування. Розшук підозрюваного. Підстави і процесуальний порядок відновлення досудового розслідування.

**Тема 15. Закінчення досудового розслідування**

Загальні положення закінчення досудового розслідування. Форми закінчення досудового розслідування. Закриття кримінального провадження: підстави та процесуальний порядок. Підстави та процесуальний порядок звільнення особи від кримінальної відповідальності. Клопотання прокурора про звільнення особи від кримінальної відповідальності. Відкриття матеріалів кримінального провадження іншій стороні. Ознайомлення з матеріалами кримінального провадження. Обвинувальний акт та його значення. Структура та зміст обвинувального акту. Додатки до обвинувального акту. Клопотання про застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру та його зміст. Вручення копій обвинувального акта, клопотання про застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру та реєстру матеріалів досудового розслідування. Особливості закінчення досудового розслідування у формі дізнання. Систематизація і технічне оформлення матеріалів кримінального провадження.

**Тема 16. Особливі порядки досудового розслідування**

Поняття і види особливих порядків досудового розслідування. Особливості досудового розслідування кримінальних проступків. Загальні положення спеціального досудового розслідування. Процесуальний порядок провадження спеціального досудового розслідування кримінальних правопорушень. Особливий режим досудового розслідування в умовах воєнного стану.

**Тема 17. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування**

Поняття та значення інституту оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування. Право на оскарження. Рішення, дії чи бездіяльність слідчого, дізнавача або прокурора, які можуть бути оскаржені під час досудового розслідування. Строк подання скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого, дізнавача або прокурора, її повернення або відмова у відкритті провадження. Правові наслідки подання скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора під час досудового розслідування. Порядок розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого, дізнавача або прокурора під час досудового розслідування. Рішення слідчого судді за результатами розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого,

дізнавача або прокурора під час досудового розслідування. Оскарження ухвал слідчого судді під час досудового розслідування. Ухвали слідчого судді, які підлягають оскарженню під час досудового розслідування. Порядок оскарження ухвал слідчого судді. Оскарження слідчим рішень, дій чи бездіяльності прокурора. Рішення, дії чи бездіяльність прокурора, які можуть оскаржуватися слідчим, дізнавачем. Порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності прокурора. Порядок вирішення скарги на рішення, дії чи бездіяльність прокурора. Види рішень за результатами розгляду скарги на рішення, дії чи бездіяльність прокурора.

**Тема 18. Підсудність та підготовче судове провадження**

Поняття і значення підсудності у кримінальному процесі. Види підсудності. Підстави та порядок передачі справ з одного суду до іншого. Автоматизована система документообігу суду. Поняття, сутність і завдання підготовчого судового провадження. Порядок і строки підготовчого судового провадження. Порядок підготовчого судового провадження. Питання, які з'ясовуються суддею при підготовчому судовому провадженні. Рішення, які приймаються за результатами підготовчого судового провадження. Закриття кримінального провадження. Підстави і процесуальний порядок повернення обвинувального акту, клопотань про застосування примусових заходів виховного чи медичного характеру прокурору або за підсудністю. Призначення судового розгляду. Дії судді, пов'язані з підготовкою до судового розгляду. Закінчення підготовчого судового провадження. Ознайомлення з матеріалами кримінального провадження.

**Тема 19. Судовий розгляд**

Сутність і значення стадії судового розгляду. Загальні положення судового розгляду кримінальної справи. Безпосередність, усність, безперервність судового розгляду. Незмінність складу суду і рівність прав сторін у судовому розгляді. Учасники судового розгляду та наслідки їх неявки до суду. Погодження зміни обвинувачення, висунення нового обвинувачення, відмови від підтримання державного обвинувачення та початку провадження щодо юридичної особи під час судового розгляду. Підстави і порядок відкладення судового засідання, зупинення судового провадження. Розпорядок судового засідання. Заходи, які застосовуються до його порушників. Застосування заходів забезпечення кримінального провадження, проведення слідчих (розшукових) дій під час судового розгляду. Проведення процесуальних дій у режимі відео конференції. Межі судового розгляду. Етапи судового розгляду, їх зміст. Суть, структура і завдання підготовчої частини судового засідання. Поняття і завдання судового слідства. Порядок дослідження доказів в судовому засідання. Спрощений порядок судового слідства. Порядок судових дебатів. Промови і репліки сторін. Останнє слово обвинуваченого. Процесуальний порядок постановлення судового рішення. Види судових рішень. Законність, обґрунтованість і вмотивованість судового рішення. Поняття і значення вироку. Види вироків та їх зміст. Питання, що вирішуються судом при постановленні

вироку. Порядок винесення ухвал у судовому засіданні. Ухвалення судового рішення і окрема думка судді. Проголошення судового рішення. Роз'яснення судового рішення. Вручення копії судового рішення. Технічна фіксація перебігу судового засідання. Особливі порядки провадження в суді першої інстанції. Спрощене судове провадження щодо кримінальних проступків. Провадження в суді присяжних. Спеціальне судове провадження.

**Тема 20. Провадження в суді апеляційної інстанції**

Види перегляду судових рішень у кримінальному процесі. Правова природа, сутність і завдання перевірки судових рішень в апеляційному порядку. Судові рішення, які можуть бути оскаржені в апеляційному порядку. Право на апеляційне оскарження. Особливості апеляційного оскарження окремих судових рішень. Порядок і строки апеляційного оскарження. Вимоги до апеляційної скарги. Дії суду першої інстанції після одержання апеляційних скарг. Прийняття апеляційної скарги судом апеляційної інстанції. Залишення апеляційної скарги без руху, її повернення або відмова відкриття провадження. Наслідки подання апеляційної скарги. Підготовка до апеляційного розгляду. Заперечення на апеляційну скаргу. Відмова від апеляційної скарги, зміна і доповнення апеляційної скарги під час апеляційного провадження. Межі перегляду судом апеляційної інстанції. Апеляційний розгляд. Письмове апеляційне провадження. Повноваження суду апеляційної інстанції за наслідками розгляду апеляційної скарги. Зміна вироку або ухвали суду судом апеляційної інстанції. Підстави для скасування або зміни судового рішення судом апеляційної інстанції. Неповнота судового розгляду. Невідповідність висновків суду першої інстанції фактичним обставинам кримінального провадження. Істотні порушення вимог кримінального процесуального закону. Неправильне застосування закону України про кримінальну відповідальність. Невідповідність призначеного судом покарання ступеню тяжкості кримінального правопорушення та особі обвинуваченого. Підстави для призначення нового розгляду в суді першої інстанції. Особливості нового розгляду судом першої інстанції. Закриття кримінального провадження судом апеляційної інстанції. Судові рішення суду апеляційної інстанції. Зміст ухвали суду апеляційної інстанції. Вирок, ухвала про застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру суду апеляційної інстанції. Недопустимість погіршення правового становища обвинуваченого. Порядок перевірки ухвал слідчого судді. Повернення матеріалів кримінального провадження.

**Тема 21. Провадження в суді касаційної інстанції**

Суть і завдання касаційного провадження. Право на касаційне оскарження. Рішення, які можуть бути оскаржені в касаційному порядку. Порядок і строки касаційного оскарження. Касаційна скарга та її зміст. Відкриття касаційного провадження. Підготовка касаційного розгляду. Межі перегляду судом касаційної інстанції. Процесуальний порядок касаційного розгляду. Повноваження суду касаційної інстанції за наслідками розгляду касаційної скарги. Підстави для скасування або зміни судового рішення судом касаційної

інстанції. Судові рішення суду касаційної інстанції. Підстави для передачі кримінального провадження на розгляд палати, об'єднаної або Великої Палати Верховного Суду. Порядок передачі кримінального провадження на розгляд палати, об'єднаної палати, Великої Палати Верховного Суду. Підстави для скасування або зміни судового рішення судом касаційної інстанції. Новий розгляд справи після скасування судового рішення судом касаційної інстанції. Закриття кримінального провадження судом касаційної інстанції. Постанова суду касаційної інстанції. Повернення матеріалів кримінального провадження.

**Тема 22. Провадження за нововиявленими або виключними обставинами**

Підстави для здійснення кримінального провадження за нововиявленими або виключними обставинами. Характеристика нововиявлених обставин. Характеристика виключних обставин. Особи, які мають право порушити питання про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами. Органи перегляду судових рішень, що набрали законної сили, та межі їх повноважень. Строки перегляду судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами. Відкриття кримінального провадження за нововиявленими або виключними обставинами. Порядок перегляду судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами. Види судових рішень за наслідками кримінального провадження за нововиявленими або виключними обставинами.

**Тема 23. Виконання судових рішень**

Поняття, значення та завдання стадії виконання судових рішень. Набрання судовим рішенням законної сили. Види судових рішень та їх характеристика. Наслідки набрання законної сили судовим рішенням. Обов`язковість рішень суду. Порядок та строки звернення судового рішення до виконання. Порядок виконання судових рішень у кримінальному провадженні. Органи і служби, які виконують вирок і забезпечують виконання кримінальних покарань. Відстрочка виконання вироку. Питання, які вирішуються судом під час виконання вироків. Процесуальний порядок розгляду та вирішення питань, які виникають під час виконання вироку. Підстави для звільнення від відбування кримінального покарання. Умовно-дострокове звільнення від покарання і заміна невідбутої частини покарання більш м'яким. Застосування до засуджених примусового лікування та його припинення. Тимчасове залишення засудженого у слідчому ізоляторі. Умови утримання осіб, засуджених до позбавлення волі. Розгляд судом клопотання про зняття судимості. Нагляд за дотриманням законів під час виконання судових рішень.

**Тема 24. Міжнародне співробітництво під час кримінального провадження**

Загальні засади міжнародного співробітництва у кримінальному судочинстві. Обсяг та види міжнародного співробітництва під час кримінального провадження. Центральні органи України що забезпечують

міжнародне співробітництво у кримінальному провадженні. Міжнародна правова допомога при проведенні процесуальних дій. Зміст та форма запиту про міжнародну правову допомогу. Виконання запиту в іноземній державі. Розгляд запиту іноземного компетентного органу про міжнародну правову допомогу. Порядок виконання запиту (доручення) про міжнародну правову допомогу на території України. Виклик особи, яка перебуває за межами України. Допит за запитом компетентного органу іноземної держави шляхом проведення відео- або телефонної конференції. Розшук, арешт і конфіскація майна. Створення і діяльність спільних слідчих груп. Видача осіб, які вчинили кримінальне правопорушення (екстрадиція). Межі кримінальної відповідальності виданої особи. Особливості затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення за межами України. Екстрадиційний арешт. Відмова у видачі особи (екстрадиції). Порядок і умови перейняття кримінального провадження від іноземних держав. Порядок кримінального провадження, що перейняте від іншої держави. Порядок і умови передання кримінального провадження компетентному органу іншої держави. Наслідки передання кримінального провадження компетентному органу іншої держави. Визнання та виконання вироків судів іноземних держав та передача засуджених осіб. Умови передачі засуджених осіб і їх прийняття для відбування покарання. Визнання та виконання вироків міжнародних судових установ.

**Тема 25 Особливі порядки кримінального провадження**

Види особливих проваджень у кримінальному процесі. Кримінальне провадження на підставі угод. Види угод, їх ініціювання та умови укладання. Зміст угоди про примирення. Зміст угоди про визнання винуватості. Загальний порядок судового провадження на підставі угоди. Наслідки невиконання угоди. Кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення. Кримінальне провадження щодо окремої категорії осіб. Особи, щодо яких здійснюється особливий порядок кримінального провадження. Особливості притягнення до кримінальної відповідальності окремої категорії осіб, їх затримання і обрання запобіжного заходу. Кримінальне провадження щодо неповнолітніх. Обставини, що підлягають встановленню у кримінальному провадженні щодо неповнолітніх. Порядок кримінального провадження щодо неповнолітніх. Особливості проведення процесуальних дій та застосування заходів примусу щодо неповнолітніх підозрюваних, обвинувачених. Порядок застосування до неповнолітнього обвинуваченого примусових заходів виховного характеру. Застосування примусових заходів виховного характеру до неповнолітніх, які не досягли віку кримінальної відповідальності. Кримінальне провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Підстави для здійснення кримінального провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Проведення психіатричної експертизи. Обставини що підлягають встановленню у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Особливості кримінального провадження, яке містить відомості, що становлять державну таємницю. Кримінальне провадження на території дипломатичних представництв,

консульських установ України, на повітряному, морському чи річковому судні, що перебуває за межами України під прапором або з розпізнавальним знаком України, якщо це судно приписано до порту, розташованого в Україні.. Відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження. Особливий режим досудового розслідування, судового розгляду в умовах воєнного стану.

# СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17?find=1&text=01+04+2026#Text

2. Порядок передачі на зберігання тимчасово вилучених під час кримінального провадження документів, які посвідчують користування спеціальним правом : постанова Кабінету Міністрів України від 19 листоп. 2012 р. № 1104.

3. Про деякі питання дотримання розумних строків розгляду судами цивільних, кримінальних справ і справ про адміністративні правопорушення : постанова пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 17 жовтня 2014 року № 11.

4. Про затвердження Порядку внесення коштів на спеціальний рахунок у разі застосування застави як запобіжного заходу : постанова Кабінету Міністрів України від 11 січ. 2012 р. № 15.

5. Про затвердження Порядку інформування центрів з надання безоплатної правничої допомоги про випадки затримання, адміністративного арешту або застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 28 груд. 2011 р. № 1363.

6. Про практику вирішення слідчими суддями питань, пов’язаних із слідчими (розшуковими) діями : лист Вищого спеціалізованого суду України від 03 черв. 2016 р.

7. Про практику здійснення судами кримінального провадження на підставі угод : постанова Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ № 13 від 11 груд. 2015 р.

8. Про практику розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність органів досудового розслідування чи прокурора під час досудового розслідування : узагальнення Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 12 січ. 2017 р. № 9-49/0/4-17

9. Справа за конституційними скаргами Бичкова Сергія Андрійовича, Бая Анатолія Анатолійовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) ч. 6 ст. 176 КПК України : рішення Конституційного Суду України від 19 черв. 2024 р. Верховна Рада України : [сайт]. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v007p710-24#n107

10. Справа за конституційними скаргами Оніщенка Руслана Ілліча, Гаврилюка Дмитра Михайловича щодо відповідності Конституції України (конституційності) ч. 6 ст. 615 КПК України (справа про гарантії судового контролю за дотриманням прав осіб, яких утримують під вартою) : рішення Конституційного Суду України від 18 лип. 2024 р. Верховна Рада України : [сайт]. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v008p710-24#n117

11. Узагальнення судової практики про забезпечення права на захист у кримінальному провадженні : постанова Пленуму Вищого спеціалізованого

суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ № 9 від 25 верес. 2015 р.

12. Азаров Ю. І., Дубівка І. В. Діяльність адвоката в стадії досудового розслідування : монографія. Київ : ЦУЛ, 2017. 233 с.

13. Бобечко Н. Р. Апеляційне та касаційне провадження у кримінальному судочинстві України: правове регулювання, доктрина, практика : монографія / за ред. академіка НАПрН України, д-ра юрид. наук, проф. В. Т. Нора. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2016. 686 с.

14. Вакулік О. А. Початок досудового розслідування у кримінальному провадженні : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2015. 184 с.

15. Вапнярчук В. В. Теорія і практика кримінального процесуального доказування : монографія. Харків : Юрайт, 2017. 408 с.

16. Вегера-Іжевська І. В. Забезпечення права на недоторканість житла чи іншого володіння особи в кримінальному провадженні : монографія. Харків : Право, 2019. 232 с.

17. Гловлюк І. В., Стоянов М. М., Завтур В. А. Використання практики Європейського суду з прав людини у кримінальному провадженні : навч.-практ. компендіум. Одеса : Гельветика, 2020. 420 с.

18. Гловюк І. В. Кримінально-процесуальні функції: теорія, методологія та практика реалізації на основі положень Кримінального процесуального кодексу України 2012 р. Одеса : Юрид. літ., 2015. 711 с.

19. Досудове розслідування : навч.-метод. посіб. / [Ю. П. Аленін, Л. І. Аркуша, І. В. Гловюк, В. К. Волошина, О. В. Малахова, О. О. Торбас] ; за ред. В. К. Волошиної. Одеса : Нац. ун-т «Одеська юридична академія», 2020. 141 с.

20. Затримання уповноваженою службовою особою : метод. рек. / [А. А. Вознюк, О. С. Осетрова, О. Ю. Хабло та ін.] ; за заг. ред. С. С. Чернявського. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2019. 52 с.

21. Концептуальні основи побудови сучасного кримінального процесу України : монографія / [Н. В. Глинська, Л. М. Лобойко, О. І. Марочкін та ін.] ; за заг. ред. О. Г. Шило. Харків : НДІ ВПЗ імені акад. В. В. Сташиса НАПрНУ, 2016. 264 с.

22. Кравченко О. Є. Прокурорський нагляд за проведенням негласних слідчих (розшукових) дій у кримінальному провадженні : дис. … канд. юрид. наук : 12.00.09. Харків, 2015. 201 с.

23. Кримінальне процесуальне право України: навчальний посібник / За редакцією професорів В. Г. Гончаренка та В. А. Колесника. Київ: Юстиніан, 2014. 576 с.

24. Кримінальний процес: підручник / [Л. Д. Удалова, В. В. Рожнова, Д. П. Письменний та ін.]; за заг. ред. Д. П. Письменного, Л. Д. Удалової, М. А. Погорецького, С. С. Чернявського. Київ:, «Центр учбової літератури», 2022. 780 с.

25. Кримінальний процес : навч. посіб. / [О. В. Капліна, М. О. Карпенко, В. І. Маринів та ін.]. Харків : Право, 2020. 296 с.

26. Кримінальний процес України: досудове розслідування : навч. посіб. / [О. О. Волобуєва та ін.] ; за заг. ред. В. М. Бесчастного. Кривий Ріг : Р. Козлов, 2019. 120 с.

27.Кримінальний процес: підручник [Текст]: / [М.Й. Кулик, О.Ю. Хабло, М.Я. Никоненка та ін.]; за заг. ред. Д.П. Письменного, Л.Д. Удалової, С.С. Чернявського. Київ: Центр учбової літератури, 2025. 872 с.

28. Кримінальний процес у питаннях і відповідях / [Л. Д. Удалова, В. В. Рожнова, Д. О. Савицький, О. Ю. Хабло, О. В. Римарчук]. 4-те вид. Київ : КНТ, 2016. 269 с.

29. Кримінальний процес. Особлива частина (альбом схем): навч. посібн. / Л. Д. Удалова, Д. О. Савицький, О. Є. Омельченко та ін. Київ: Центр учбової літератури, 2015. 224 с.

30. Кримінальний процес України: підручник / за ред. С.В. Ківалова та М.С. Цуцкірідзе. Одеса: Видавництво «Юридика», 2023. 1104 с.

31. Кримінальний процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар / Відп. ред.: С.В. Ківалов, С.М. Міщенко, В.Ю. Захарченко. Харків: Одіссей, 2013. 1104 с.

32. Кулик М., Кравець Ю. Помилки учасників кримінального провадження, які мають владні повноваження : монографія / М. Кулик, Ю. Кравець. Київ : «Кафедра», 2025. 240 с.

33. Лазарєв А. П. Слідчі (розшукові) дії у кримінальному провадженні: теорія та механізм реалізації : монографія. Харків : Панов А. М., 2019. 210 с.

34. Лазукова О. В. Особливий режим досудового розслідування в умовах воєнного, надзвичайного стану або у районі проведення антитерористичної операції : монографія. Харків : Право, 2018. 278 с.

35. Лобойко Л. М. Кримінальний процес : підручник. Київ : Істина, 2014. 432 с.

36. Макаров М. А. Теорія та практика здійснення судового контролю у кримінальному процесі : монографія. Київ : Кафедра, 2017. 434 с.

37. Мамка Г. М. Засади кримінального провадження : монографія. Київ : Грета, 2018. 276 с.

38. Михайленко В. В. Реалізація засади верховенства права у кримінальному провадженні : монографія. Київ : ПАЛИВОДА А. В., 2019. 256 с.

39. Молдован В. В., Молдован А. В. Слідчі (розшукові) дії : навч.-практ. посіб. Київ : Алерта, 2019. 310 с.

40. Настільна книга професійного судді (кримінальне провадження) / [Н. О. Марчук, В. В. Касько, Р. О. Куйбіда, М. І. Хавронюк та ін.] ; за ред. Н. О. Марчук. Київ : Арт-Дизайн, 2015. 248 с.

41. Науково-практичний коментар до Кримінального процесуального кодексу України від 13 квітня 2012 року / за ред. О. А. Банчука, Р. О. Куйбіди, М. І. Хавронюка. Харків : Фактор, 2013. 1072 с.

42. Негласні слідчі (розшукові) дії : навч.-наоч. посіб. / [Ю. Г. Севрук та ін.]. Київ : Нац. акад. прокуратури України, 2017. 109 с.

43. Обставини, які підлягають доказуванню під час розслідування порушення законів і звичаїв війни : методичні рекомендації / розробники: С. М. Пантелеєв, А. В. Шевчишен, Г. К. Тетерятник та ін. ; за загальною редакцією М. С. Цуцкірідзе; ОДУВС. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2025. – 64 с

44. Основи візуального спостереження: практ. посіб / С. С. Чернявський, М. Л. Грібов, А. А. Вознюк, А. А. Нєбитов, В. В. Гвоздюк. – Київ, Норма права, 2024. 112 с.

45. Особливий режим досудового розслідування, судового розгляду в умовах воєнного стану: науково-практичний коментар Розділу IX-1 Кримінального процесуального кодексу України / [І. В. Гловюк, О. М. Дроздов, В. А. Завтур, В. В. Михайленко, В. В. Рогальська, Г. К. Тетерятник, Т. Г. Фоміна]. Станом на 03 трав 2022. Дніпро–Львів–Одеса–Харків. Електронне видання, 2022. 58 с.

46. Початок досудового розслідування: практ.посіб. / О.В. Таран, А.А. Вознюк, Р.А. Сербин та ін. Київ: Видавництво «Норма права», 2025. 144 с.

47. Процесуальне інтерв'ю з дитиною [Текст]: метод. рек. / [Таран О.В., Чорноус Ю.М., Галустян О.А., Максименко О.В., Мельник О.В., Томма Р.П.]. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2025. 29 с.

48. Стандарти розслідування воєнних злочинів. Загальна частина: Пашковський М.І., Крапивін Є.О, Яворська В.В., та ін. Київ, 2023. 110 с.

49. Савицький Д. О., Шульга О. В. Затримання уповноваженою службовою особою у кримінальному провадженні : монографія. Київ : Кафедра, 2017. 216 с.

50. Теорія доказів : підручник для слухачів магістратури юрид. вузів / К. В. Антонов, О. В. Сачко, В. М. Тертишник, В. Г. Уваров. Київ : Алерта, 2015. 294 с.

51. Теорія судових доказів в питаннях та відповідях : навч. посіб. / [Л. Д. Удалова, Д. П. Письменний, Ю. І. Азаров та ін.]. Київ : Центр учбової літератури, 2015. 104 с.

52. Тертишник В. М. Кримінальний процес України. Особлива частина : підручник. [8-ме вид., допов. і перероб.]. Київ : Алерта, 2020. 406 с.

53. Тертишник В. М. Правнича допомога та захист у кримінальному процесі : підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, академіка НАН України Ю. С. Шемшученко. Київ : Алерта, 2018. 480 с.

54. Тертишник В. М. Кримінальний процес України : підручник. [7-ме вид.]. Харків : Правова Єдність, 2017. 840 с.

55. Тертишник В. М. Кримінальний процесуальний кодекс України, Науково-практичний коментар. Вид. 21-ше, допов. і перероб. Київ : Алерта, 2024. 1160 с.

56. Удалова Л. Д., Азаров Ю. І., Макаров М. А. Кримінальний процес України у питаннях і відповідях : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2020. 432 с.

57. Фаринник В. І. Застосування заходів забезпечення кримінального провадження: теорія та практика : монографія. Київ : Алерта, 2017. 548 с.

58. Хабло О., Маринич Ю. Тимчасовий доступ до речей та документів у системі заходів забезпечення кримінального провадження: монографія. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2024. 264 с.

59. Хабло О. Ю., Бойко О. В. Право на справедливий судовий розгляд у кримінальному судочинстві України : монографія. Київ : Видавничий центр «Кафедра», 2022. 216 с.

60. Хижна О. Р., Жовненко Д. С. Свобода від самовикриття та право не свідчити проти близьких родичів та членів сім'ї як засада кримінального провадження : монографія / за наук. ред. О. Є. Омельченка. Київ : Кафедра, 2019. 224 с.

61. Циганюк Ю. В. Теоретичні та правові основи системи кримінального процесу України. Хмельницький: Мельник А. А., 2020. 344 с.

62. Цуцкірідзе М. С. Кримінальна процесуальна діяльність слідчого: теорія та практика : монографія / [вступ. слово проф. М. А. Погорецького]. Київ : Алерта, 2020. 562 с.

63. Шепітько І. І. Судовий розгляд (судове слідство) в системі судового провадження у першій інстанції : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Харків, 2018. 269 с.

64. Шило А. В. Використання в кримінальному провадженні відомостей, отриманих у результаті проведення негласних слідчих (розшукових) дій : дис. .. канд. юрид. наук : 12.00.09. Харків, 2019. 233 с.

65. Щерба В. М., Юхно О. О. Кримінальне провадження в суді присяжних : монографія. Харків : Панов, 2018. 274 с.

# ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ФАХОВОГО ІСПИТУ

1. Кримінальне процесуальне законодавство: поняття та система.
2. Джерела кримінального процесуального права.
3. Поняття та завдання кримінального провадження.
4. Кримінальні процесуальні функції: поняття та види.
5. Чинність кримінального процесуального закону у просторі, часі і щодо кола осіб.
6. Засади кримінального провадження: поняття та система.
7. Забезпечення права на свободу та особисту недоторканність.
8. Недоторканність житла чи іншого володіння особи.
9. Таємниця спілкування, невтручання у приватне життя.
10. Презумпція невинуватості.
11. Забезпечення права на захист.
12. Змагальність сторін.
13. Диспозитивність як засада кримінального провадження.
14. Суд у кримінальному провадженні: склад суду; юридичний статус судді, слідчого судді, присяжного.
15. Законний склад суду. Підсудність в кримінальному провадженні.
16. Учасники кримінального провадження: поняття й класифікація.
17. Сторона обвинувачення.
18. Сторона захисту.
19. Потерпілий та його представник.
20. Інші учасники кримінального провадження.
21. Відводи та порядок їх вирішення.
22. Відшкодування (компенсація) шкоди у кримінальному провадженні.
23. Поняття доказів та їх класифікація.
24. Види процесуальних джерел доказів.
25. Поняття доказування та його структура.
26. Предмет, межі та суб’єкти доказування.
27. Поняття та види процесуальних документів.
28. Поняття та порядок обчислення процесуальних строків.
29. Види процесуальних витрат та їх розподіл.
30. Мета та види заходів забезпечення кримінального провадження.
31. Загальні правила застосування заходів забезпечення кримінального провадження.
32. Підстави та порядок застосування заходів забезпечення кримінального провадження.
33. Мета й підстави застосування запобіжних заходів. Обставини, що враховуються при обранні запобіжного заходу.
34. Види запобіжних заходів. Порядок застосування запобіжних заходів.
35. Особисте зобов’язання як запобіжний захід.
36. Особиста порука як запобіжний захід.

37. Домашній арешт як запобіжний захід.

38. Застава, визначення її розміру та порядок внесення.

39. Підстави та процесуальний порядок тримання особи під вартою.

40. Строки тримання під вартою і порядок їх продовження.

41. Затримання особи без ухвали слідчого судді, суду. Строки затримання.

42. Порядок продовження строку застосування запобіжного заходу, зміни та скасування запобіжних заходів.

43. Поняття та форми досудового розслідування.

44. Загальні положення досудового розслідування: початок досудового розслідування; поняття та види підслідності; строки досудового розслідування та порядок їх продовження; ознайомлення з матеріалами досудового розслідування до його завершення; недопустимість розголошення відомостей досудового розслідування; об'єднання та виділення матеріалів досудового розслідування; розгляд клопотань під час досудового розслідування.

45. Особливості спеціального досудового розслідування кримінальних правопорушень.

46. Поняття слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій та їх система.

47. Вимоги до проведення слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій.

48. Види слідчих (розшукових) дій та процесуальний порядок їх проведення.

49. Види негласних слідчих (розшукових) дій та процесуальний порядок їх проведення.

50. Випадки повідомлення про підозру.

51. Порядок повідомлення про підозру. Зміна повідомлення про підозру.

52. Підстави та порядок зупинення досудового розслідування. Відновлення досудового розслідування.

53. Форми закінчення досудового розслідування.

54. Підготовче провадження.

55. Загальні положення судового розгляду.

56. Межі судового розгляду.

57. Процедура судового розгляду.

58. Особливі порядки провадження в суді першої інстанції.

59. Види судових рішень та вимоги до них.

60. Порядок ухвалення та проголошення судових рішень. Окрема думка судді.

61. Судові рішення, які можуть бути оскаржені в апеляційному порядку.

62. Право на апеляційне оскарження, процесуальний порядок і строки апеляційного оскарження.

63. Форма та зміст апеляційної скарги. Залишення апеляційної скарги без руху, її повернення або відмова у відкритті провадження.

64. Наслідки подання апеляційної скарги. Підготовка до апеляційного розгляду.

65. Заперечення на апеляційну скаргу. Відмова від апеляційної скарги, зміна та доповнення апеляційної скарги під час апеляційного провадження.

66. Межі перегляду судом апеляційної інстанції. Апеляційний розгляд.

67. Повноваження суду апеляційної інстанції за наслідками розгляду апеляційної скарги.

68. Підстави для скасування або зміни судового рішення судом апеляційної інстанції.

69. Судові рішення суду апеляційної інстанції.

70. Набрання законної сили судовим рішенням та його наслідки.

71. Питання, які вирішуються судом під час та після виконання вироків, порядок їх вирішення.

72. Судові рішення, які можуть бути оскаржені в касаційному порядку.

73. Право на касаційне оскарження, процесуальний порядок і строки касаційного оскарження.

74. Вимоги до касаційної скарги. Залишення касаційної скарги без руху або її повернення.

75. Межі перегляду судом касаційної інстанції. Касаційний розгляд.

76. Повноваження суду касаційної інстанції за наслідками розгляду касаційної скарги.

77. Підстави для скасування або зміни судового рішення судом касаційної інстанції.

78. Підстави та порядок передачі кримінального провадження на розгляд палати, об’єднаної палати або Великої Палати Верховного Суду.

79. Судові рішення суду касаційної інстанції.

80. Кримінальне провадження на підставі угод.

81. Кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення.

82. Кримінальне провадження щодо окремої категорії осіб.

83. Кримінальне провадження щодо неповнолітніх.

84. Кримінальне провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру.

85. Кримінальне провадження, яке містить відомості, що становлять державну таємницю.

86. Кримінальне провадження на території дипломатичних представництв консульських установ України, на повітряному, морському чи річковому судні, що перебуває за межами України під прапором або з розпізнавальним знаком України, якщо це судно приписано до порту, розташованого в Україні.

87. Особливий режим досудового розслідування в умовах воєнного стану.

88. Особливий режим судового розгляду в умовах воєнного стану.